Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Buchholtz, Johannes.
Titel | Title:	De Enfoldige : 10 Noveller.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. ; Kristiania : Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, 1924
Fysiske størrelse | Physical extent:	134 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,-103.

Det Kgl. Bibliotek
130025449275

Johannes Buchholtz

De Enfoldige

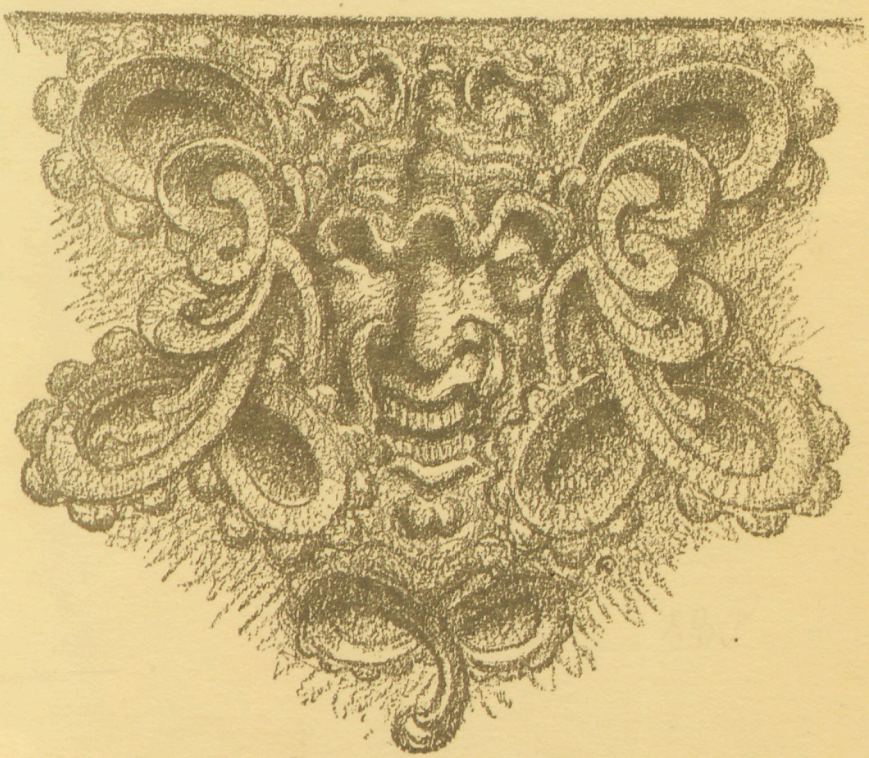

Kgl. 3718

Gyldendalske Boghandel
1924

DE ENFOLDIGE

JOHANNES BUCHHOLTZ

EGHOLMS GUD. Roman. (1913). 5. Oplag 1920.

CLARA VAN HAAGS MIRAKLER. Roman. (1916). 5. Oplag 1921.

UROLIGE HJERTE. Roman. (1919). 3. Oplag 1920.

KÆRLIGHED OG KOMEDIE. 10 Noveller. 1919.

RAVNE OG DUER. Digte. 1921.

MENNESKEABEN CHARLES. Maskerade i fire Akter. 1921.

DE SMAA PILE. Roman. (1923). 4. Oplag 1924.

JOHANNES BUCHHOLTZ

DE ENFOLDIGE

10 NOVELLER

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN - KRISTIANIA
LONDON - BERLIN - MDCCCCXXIV

COPYRIGHT 1924 BY GYLDENDALSKE
BOGHANDEL, NORDISK FORLAG - COPENHAGEN

—

OPLAG: 1500 EKSEMPLARER

—

PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN

INDHOLD

	Side
Kalkunsmeden	7
Svenske Emma	14
Anton og Frida	36
En Kvinde i Huset	54
Den nærsynede Pige	70
En dansk Dumrian	84
Ild og Modild	96
Sidste Stik	108
Den snævre Port	114
Brolæggeren	122

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

KALKUNSMEDEN

Alt Kalkunsmedens er skævt. Hans lille løjerlige Hus gaar i de mærkeligste Vinkler. Hans venstre Ben slaar den underligste Bule ind imod det højre, han kan ikke faa det forbi uden at slynge det udi Luften med et Lassokast. Det ser grinagtigt ud og af den Grund kalder Folk ham Kalkunsmeden.

Hans Kone er det skæveste af det altsammen. Alle hendes Fingre er puklede og vredne som gammelt Pigtraad. Naar hun gaar og staar holder hun Kroppen i Siddestilling. Hun kan ikke løfte Armene. De hænger og stritter ved hver Side. Det kommer af Gigt. Men alligevel kan hun feje Gulvet og holde rent i Huset. Smeden har skruet en Vandhane ind i Muren i Knæhøjde. Den kan hun bruge. Og han har ladet de elektriske Knapper anbringe i samme mærkelige Højde — og Dørhaandtagene. Man tror, man er kommet ind i et forrykt Hus, den første Gang, man træder indenfor.

Smeden skal have været gruelig stærk i sine unge Dage. Han er sort behaaret overalt i Ansigtet og paa Hænderne. Det er næsten Staaltraad, det han har paa Hovedet. Han kan se forfærdelig ond ud, men han kan ogsaa grine lystigt med en gevaldig Lyd, som naar man ryster en stor Blikplade. Han er tre Alen lang og naar han skal tænde Lyset, spjætter han Kalkunbenet op paa en af Kontakterne. Det kniber for ham at naa saa lavt.

En Dag stod han ude i sin lille Have og skændtes med en Sten.

— Naa — det er altsaa Dig der er Skyld i 'et, sagde han — Dit forbandede tunge Stykke Djævel. Du troede maaske Du skulde ligge fjælet under Mulde til evig Tid — men intet er skjult som jo skal aabenbares, jeg har lugtet Dig længe Din trekantede Maddike — nu er Din Dommedag kommen — Du skal blive sveden under Navlen saa Du revner, og saa skal Du komme under Forhammeren saa hvert Ben skal blive smadret i Din elendige Krop, — Hvad — ligger Du og blinker og glinser og griner ad mig! Jeg skal den Onde hente mig faa Dig til og ta Gluggerne til Dig!

Kalkunsmeden tager Tilløb og svinger sit Plejlben. Hans jernbeslagne Træsko farer som en Plov imod Stenen saa Jorden sprøjter til alle Sider og helt op paa Køkkenruderne.

Nu kommer Juliane ud ad Døren. Hun kniber Øjnene sammen — hun kniber hele Ansigtet sammen, saa det ligner en Valnød. Smeden ser hende ikke, han sparker igen, saa hans Træsko revner paa langs og Mutter faar Klatter i Haaret.

— Er det Meningen Du vil tage Folk af med Livet? siger hun med sin altid grædende Stemme, — Er det Din Hensigt at lægge hele Huset øde? Saa gør det hellere ad een Gang og ikke i smaa Partier. Uh — som Du er — En tør snart ikke være i Nærheden af Dig!

Smeden ser op.

— Det er denne forbandede Sten, som ligger og spolerer den bedste af mine Kartofler.

— Hvordan kan en sølle Sten spolere Dine Kartofler?

— Det Skab har lagt sig tilrette lige under Sætte-

kartoflen, saa den ingen Næring har kunnet faa — og der har den ligget den hele Sommer saa Planten er bleven baade gul og vissen i Toppen og ikke har kunnet sætte Kartofler større end en Ært. Vilde Du maaske være tilfreds om der laa en Slibesten over den Gryde, Du skulde ta Din Æde af?

Smeden bøjer sig ned som en Kran og tager Niddingen op fra Jorden. Han humper hen og holder den op for Julianes Ansigt. Hun kan selv se, at han aldeles ikke overdriver.

Hun beskuer den nøje fra Ende til anden. Det er en grim Flintesten, men alligevel kan hun finde en Undskyldning for den:

— Ja hvad — den har jo ikke lagt sig der af sig selv. Og iallefald behøver Du jo ikke af den Grund at smadre alle Køkkenruderne.

— Jeg ved ikke af, at jeg har smadret nogen Rude, siger Smeden og skeler sky til Køkkenvinduet.

— Naa om de ikke just er smadret, saa har de dog faaet en Svækkelse, saa de meget lettere springer næste Gang, siger Juliane med bidende Kraft.

Smeden ved meget godt at dette er noget Vaas og Kvindesludder, men han tier for at Talen ikke skal blive ført hen paa Juliane selv, som jo fik Jord i Ansigtet da hun kom ud. Men hvad vilde hun ogsaa ude efter!

Han brummer bare og fjerner sig henimod Smedjen.

— Hva skal der nu ske? raaber Juliane efter ham.

— Du kan vel nok forstaa, at det Utyske af en Sten skal gruttes.

Men det vil Juliane ikke.

— Du skulde skamme Dig og handle saa hedensk mod en stakkels uskyldig Sten. Næste Gang gaar

det nok ud over et Menneske eller et Barn, skal vi faa at se.

Kalkunsmeden vender sig, hidtil har han været sky og rasende, nu flækkes hans sorte Ansigt i et rødhvidt Grin.

— Aa hvad — en Sten tager vel ikke større Skade af at smadres. En Sten er jo en Sten. Den kan hverken føle eller sanse — det jeg ved af. Hi hi.

Smeden gaar, men nu er det Juliane, der bliver rasende — det er som om al Smedens Galskab direkte er overført paa hende. Hun kommer til at ryste, hendes Hænder stritter hjælpeløst ud til Siderne og hun gaar ind ad Døren krumbøjet som bar hun Alverdens Synd i et Aag.

Kalkunsmeden ejer en sort Hoppe, som har Størsteparten af alle de Fejl en Hest kan have, men dens Øjne er forstandige. Den gaar løs omkring inde i Stalden og naar Smeden letter Klinken og kommer ind er den der straks med sin Mule. Den rejser Ørerne, vrinsker saa kælent, gnupper sig op ad hans Lædertrøje, og har ofte Held til at rive en Knap af den med sine store riflede Fortænder, endskønt disse Knapper er syet i med Messingtraad af Smeden selv.

Kalkunsmeden puffer til dens Hoved med sin Skulder, men han sørger for at Puffet ikke bliver for haardt.

— Nu nok med det, Juliane. Nu nok med det, Din dumme Tøs!

Hoppen hedder Juliane ligesom Smedens Kone. I den Retning har han vist en forbavsende Mangel paa Opfindsomhed. Naar han taler om „Juliane" ved ingen om det er Konen eller Hoppen han mener.

— Godt med det. Hold nu op med Dine Kunster. Saa — Dit Tossehoved — der gik igen en Knap! —

Det var i Krigens Tid, da enhver Hest som virkelig havde fire Ben kunde sælges for store Penge til Udlandet, og en Dag kom Hesteprangerne to Mand høj til Kalkunsmeden og vilde gøre ham rig mod at faa Hoppen med sig.

— Næj! sagde Smeden. Det var sagt med en Forhammers Vægt, men Hesteprangerne kendte ikke Smeden saa nøje, ellers var de slet ikke kommen.

— Vi vil give Dig 800 Kroner for Krikken, sagde den næsttykkeste af Prangerne. — Det er de 700 formeget — det ved Du vel nok selv?

Kalkunsmeden spyttede et Par Gange ned foran sine Træsko, saa slog han et Slag over til Køkkenvinduet og raabte ind:

— Aa kom lidt herud, Juliane, her er et Par Mænd som vil købe Juliane for 800 Kroner!

Han spankede tilbage og Juliane kom ud som en lille Tumling og stillede sig op foran de andre, glippende med sine blaahvide Øjne mod Lyset.

— Du har jo ingen Brug for Dyret. Du har jo ikke kørt med den i de sidste fire Aar, fortsatte Prangeren.

— Det kan Du ha Ret i, indrømmede Smeden, — men om jeg vilde holde Juliane som en Slags Skødehund, saa rager det jo ikke Dig.

— Vil Du sælge Bæstet for 1000 Kroner?

— Næj — Fanden slaa mig!

— Nu skal jeg sige Dig een Ting, sagde den Pranger, som ikke før havde talt: — Du faar 1200 Kroner, men saa vil vi ikke høre mere Vrøvl.

— Næj — om saa hele Verden revner sælger jeg ikke Juliane!

Prangerne oprørtes. Nu gjaldt det ikke længer et Pengespørgsmaal men almindelig Livsmoral. Den ene af dem saa formanende paa Smeden og sagde:

— Du har jo slet ikke Raad til at lade den Handel gaa fra Dig. Saa vidt jeg ved tjener Du ikke videre ved Din Smedje?

— Jeg tjener til Udkommet for mig og min Hest og min Hustru, sagde Smeden højtideligt.

— Men den Dag kan komme, da Du ikke længer kan bruge Hammeren. Saa er det rart at have lidt Penge i Ryggen.

— Vi *kan* ikke komme til at lide Nød. Den Ting har jeg beregnet, sagde Smeden og slog ud med sit Lassoben.

— Du vil maaske paa Sognet?

— Næj — Fanden slaa mig. Men jeg har Udveje nok endda. Se denne her Knaldhytte, den kan vel altid være sine 3000 Kroner værd. Den kan jeg sælge og leve af i 3 Aar. Saa har jeg min Vogn staaende, den er 500 Kroner værd. Det er til $^1/_2$ Aar. Saa har jeg 600 Kroner i Sparekassen — det er til et andet halvt Aar. Saa har jeg vel nok Møbler og Skrammel og Skidt for 1000 Kroner. Det er igen til et Aar. — Lad os se — det blev til 5 Aar ialt.

— Men saa *efter* den Tid? sagde begge Prangerne i Munden paa hinanden.

Smeden vendte det hvide ud af Øjnene og gjorde et Par voldsomme Sving henover Stenbroen.

— Efter den Tid? gentog han, — Efter den Tid? Jeg er nu 75 Aar og Juliane er vel noget lignende. Naar vi har til 5 Aar — saa skulde det vel være nok. Saa skulde det da gaa saa hulende galt, om vi ikke til den Tid laa paa Kirkegaarden! Nej stop I nu kun Jeres Tegnebog i Lommen og se at komme ud af min Gaard og min Ejendom, I Prangere og Prakkere! Juliane hun bliver hos mig!

Saa opgav de to tykke Mænd Forretningen og gik med Latter og Skuldertræk til deres Bil.

Men inde i Stalden vrinskede Juliane og i Gaarden stod den anden Juliane og lo og hikkede af Beundring over sin Husbond.

Hun ligefrem dansede rundt paa Stenbroen og hendes skæve, stive Fingre strittede ud og ind af Gigt og Lystighed.

SVENSKE EMMA

Neptunus" havde haft en Pige med ombord. Det lød utroligt — men Rygtet gik paa Ravnevinger Byen over. „Neptunus" havde haft en Pige med, og hun var gaaet iland her. Skræderkonen Madam Eriksen mente at det var en lille Pige paa seks eller syv Aar, med lyse Krøller og rødt Baand om Hatten. Om hun var fisket op midt i Skagerak, det vidste hun ikke. Kirstine Bager mente at Pigen var 16 — 17 — eller dog mindst 11 — 12 Aar. Hun havde gemt sig i Lasten da „Neptunus" red Stormen af i Christianssand. Men medens de to Koner venskabeligt skændes om Pigens Alder i Skræder Eriksens Køkken puffede Skrædersvenden Julius Madsen Døren op med sit lange stive Venstreben. Han saa paa Konerne og de blev stille, næsten forlegne, de forstod, at de havde taget fejl. Julius Madsen bar Briller, det gav hans Ansigt et lærd og dannet Udtryk, og han var nu i det hele en ualmindelig respektabel Mand naar han ikke havde sine Ture.

— Det er Borgmesterens Datter fra Stockholm, sagde han barsk og uimodsigeligt.

— Borgmesterens Datter fra Stockholm? sagde Madam Eriksen.

— Ja, Borgmesterens Datter fra Stockholm.

— Borgmesterens Datter fra Stockholm? sagde Kirstine Bager, hun ønskede et særskilt Svar for sig.

— Ja, Borgmesterens Datter fra Stockholm.

— Men hvad vil hun da her? sagde Skræderkonen.

— Hun er rejst med som Styrmand Vejres ....

Julius Madsen, dette noble, pæne Menneske nævnte ikke Ordet, men det saas paa hans vrede Mine, hvor utrolig dybt Borgmesterens Datter fra Stockholm var sunken. Det gøs i de to Kvinder. Utallige Spørgsmaal stod dem paa Tungen. Hvor vidste Madsen det fra? Hvad sagde Styrmand Vejres Forældre? Fru Vejre var saamænd vigtig nok iforvejen!

Men Madsen saa streng og afvisende ud. Han havde et stort Overskæg, der dækkede hans Mund som en Svale. Madsen havde sagt, hvad han vilde, nu stak han Foden hen og trak Døren til. Hans Tæer var oplærte til at bruges næsten som Fingre.

De to Kvinder styrtede ophidsede ud ad Døren for at udbrede og uddybe Nyheden. —

Skræddersvenden havde næsten talt Sandhed. Den unge Pige som var kommen til den lille jyske Fjordby med den gamle Skude „Neptunus", var fine Folks Barn. Hendes Far var ikke just Borgmester, men han havde en Sukkervarefabrik i Stockholm, Biørklund hed han. Pigen selv hed Emma, hun hadede Sukkervarer men elskede Dans, og den meste Tid opholdt hun sig meget mod Forældrenes Vilje hos sin Moster, som havde en Cafe nær ved Havnen. Her traf hun mange Folk, og lærte meget som ikke var godt. Da hendes graanende Fader en Dag vilde hente hende hjem fandt han hende siddende med Kort i Haanden og en Shagpibe i Munden midt i en Kreds af unge Sømænd. Han rev Piben af hendes Mund og gav hende 14 Dages Stuearrest, men det lykkedes ikke at forbedre hendes Karakter —

efter udstaaet Straf saas hun samme Dag paany i Mosterens Cafe. Der udviklede sig fra da af en fuldstændig Krigstilstand mellem Forældre og Barn. Sukkervarefabrikanten slog Datteren i Hovedet med sin graa Paraply, saa ofte han kunde komme hende nær nok. Datteren lod sig hos Bogholderen paa Faderens lille Fabrik udlevere Penge under Foregivende af, at det var til Faderen. Skønt disse Penge efter hvad der senere oplystes, skulde bruges til nødvendige Klæder til Emma selv, gik Faderen til Politiet om Sagen. Emma følte Jorden brænde under sig: *Politiet*. Hun var kun 18 Aar. Mosteren sad i Cafeens Bagstue rød i Ansigtet af Cognac og af Fryd over forventet Sensation. Da var det Emma gik til Styrmand Vejre, den venlige unge Dansker, og sagde: De maa tage mig med ombord i Deres Skib! De maa! Aa tag mig med — jeg kaster mig i Havnen ellers. Aa tag mig med. Du maa tage mig med, lille danske Mand!

Og hun lagde sit mørke krøllede Hoved ind til Styrmand Vejres Kind og græd saa Taarerne randt ned ad hans Hals.

Styrmand Vejre drak sin Skipper fra Sans og Samling og fik hans Ja til Bortførelsen.

Men det var som Vorherre vrededes paa den ulydige Datter. Fra det Øjeblik „Neptunus" forlod Stockholms Havn stormede det næsten uafbrudt.

I fire Døgn laa Skuden vejrfast i Christianssand og Overrejsen til Fjordbyen tog ialt 9 Døgn. Emma og Oluf Vejre var bleven enige om at være Kærestefolk fra den Nat de sejlede ud fra Stockholm. De kunde ligefrem ikke finde paa nogen anden Form for Samvær. Da de lagde til ved Hjembyens Mole, var det, som om de havde gennemlevet et mangeaarigt ulykkeligt Ægteskab med hinanden. Emma

laa som en Bylt Klæder i Køjen — hun havde ikke været oven Dækket i mange Dage — da Folkene begyndte at trampe rundt og Sejlene firedes ned. Styrmand Vejre havde ikke varskoet hende om, at de var hjemme. Han kom ned og sagde at nu maatte hun staa op og gaa med. Hun svarede ikke et Ord eller saa sig i et Spejl. Alt var dog tabt. Med bart Hoved og Haaret i Uorden gik hun et Par Skridt bagefter Kæresten forbi Toldernes Spidsrod iland og gennem Byens Gader til Brændehandler Vejres lille Hus i Syvenstræde.

Da Skrædermadammen og Bagermadammen stormede ind i det samme Hus, ubudne, men ikke til at standse som Folk, der iler til et Brandsted, saa de Emma Biørklund sidde ret op og ned paa en Stol alene i Stadsstuen, medens Oluf paa Køkkenbordet med Piben i Munden og Hovedet paa skraa beredte Tildragelsen for sine Forældre.

II

Brændehandler Vejre og hans Kone faldt i dyb Fortvivlelse over den Svigerdatter, Skæbnen havde paaført dem. De havde jo aldeles ingen Brug for nogen Tjenestepige i deres Husholdning — og om de havde haft det — hvilken Nytte kunde en Pige som Emma gøre? Ingen. Hendes Klæder var af tyndt Stof, muligvis Silke, de kunde ikke bruges i Køkken eller Brændehus, og blev de solgt, hvormeget vilde de saa indbringe? Ganske sikkert ikke nok til at købe godt og stærkt Arbejdstøj for. Ork, havde det blot været Tøjet — men Emma havde smaa hvide Hænder, og paa Fingrene Ringe — — Nej, hun var en daarlig Svigerdatter. Hendes

Fingernegle endte i lange Spidser som ledte Tanken hen paa den Onde selv. Brændestykkerne vilde jo hænge fast ved disse Negle, om man satte hende til at fylde et Par Sække, tænkte den gamle Vejre, og medens han savede, saa han hele Tiden for sig en Saks — en stor rusten Jernsaks — hvormed disse uanstændige Negle kunde afklippes. Han havde dog ikke Mod til at gaa til Emma og forlange Neglene udleveret. Hun var saa dameagtig og dertil talte hun jo svensk. Han frygtede for at hun ikke kunde forstaa ham. Og paa samme Maade følte hans Kone det. De var som lammede af det fremmedartede ved Emma — de skældte hende ikke ud, men nøjedes med at omgive hende med en sur uigennemtrængelig Tavshed Dage igennem. Lidt trøstede det at Byens Koner var saa imponerede af den fornemme Svigerdatter. Døren stod næsten ikke stille for besøgende, de snakkede saa Køkkentøjet dirrede paa Væggene, og sænkede kun Stemmerne saalænge de kiggede ind ad Nøglehullet til Emmas Kammer, hvor hun sad og skrev eller foretog sig noget andet fint og unyttigt. Nogle Sække Brænde blev der vel solgt som Følge af alle disse Besøg, men langtfra nok til at et Menneskes Kost derved kunde indvindes.

Nej den eneste Frelse laa i Svaret paa det Brev, som straks var sendt til Pigens Far i Stockholm: Hvormeget vilde han give til hendes Oplærelse i Husholdning, Syning og andet, som var absolut nødvendigt, for at hun kunde blive en brugbar Sømandskone? Og hvormeget vilde han give til Føde og Klæder medens Oplærelsen stod paa? Hjemmet her var fattigt, og han var jo en ikke pengeløs Mand. Eller vilde han have hende hjem som hun var? I saa Fald maatte Kostpenge betales, og Penge

til Frimærker og for en Hæl sat paa en Sko, samt desuden Rejsepenge hen og hjem og Kostpenge ombord. Det maatte han aldeles selv om. Oluf kunde faa Koner nok, som var udlærte i enhver Henseende og som talte deres danske Modersmaal.

Oluf selv blandede sig ikke i Sagen. Forholdet mellem ham og Emma var bleven lidt bedre her paa Landjorden, men han var ganske enig med Forældrene i, at opsætte Kærligheden til det økonomiske var iorden.

Svaret lod længe vente paa sig. Endelig kom det: Fabrikant Biørklund svarede, at han havde haft en Datter engang, men havde det ikke mere. Den Emma Biørklund, som var i Hr. Vejres Hus, anerkendte han ikke som sin Datter. Om hun vendte tilbage, eller blev, hvor hun var, den Ting var ham ligegyldig. Hans Dør vilde være lukket for hende. Muligvis vilde dog en anden Dør aabne sig for hende idet *Politiet* eftersøgte hende for bedragerisk Adfærd i Pengesager.

Da Brevet kom var Oluf igen gaaet til Finland efter Træ med „Neptunus". De gamle Vejres maatte tage Stødet alene. De kom i den største Vaande. De gik til Præsten med Brevet og tilslut til Politiet, men fandt hverken Trøst eller Hjælp. Ulykken løste deres Tunger overfor Emma. De anklagede hende for alle tænkelige Forbrydelser. Vejre kom i Tanker om svenske Ord fra sin Sømandstid og flettede dem ind i sin Talestrøm for ret at blive forstaaet. Og det lykkedes. Emma græd. Hun strøg Ringene af sine Fingre og skød dem hen over Bordet til ham. Hun klippede sine Negle paa kristelig Maner. Men hvad hjalp det altsammen. Hendes 7 Ringe indbragte kun godt 70 Kroner, knap nok Betaling for den Mad hun *havde* spist, endsige for den Mad hun i al Frem-

tid vilde putte i sin unge, graadige Mund. Og Fingrene vedblev at være lige fine og unyttige selv uden Klør.

Det var en Jammer som hørtes viden om. Og nu var Oluf i Finland. Maaske kom han hjem med een Pige til næste Gang.

Vejres gik fra Dør til Dør for at afsætte Emma.

Tilsidst lykkedes det. Emma blev fæstet som Husholderske hos en Musikant i en Landsby 2 Mil borte. Han var en Mand paa et halvt Hundrede Aar. Foruden Musikken dyrkede han i al Stilhed Kvaksalveri.

Tobiasen hed han.

III

Tobiasen gik altid i skidengult Tøj, det var noget der stammede fra en Strandingsauktion. Ogsaa hans tynde Haar, Overskæg og Øjenbryn havde en falmet gul Farve — hans Ansigt og Hænder ligeledes. Alt dette gule gav hele hans Fremtræden et Skær af Hensygnen som en døsig Lyseflamme. Han kunde sidde ubevægelig i Timevis i en højrygget Stol borte fra Lyset og se efter Emma, naar hun æltede Rottegift i en Skaal og siden formede det til Tærninger. Det var en af Tobiasens mange Indtægtskilder at sælge Rottegift. Emma var bange for ham. Hun var bleven et Arbejdsmenneske af Frygt for hans tynde gule Øjne. Med et groft Sjal om Ryggen gik hun med ham i Mark og Hede for at samle Planter til Medikamenterne. Folk, som kom fra et Gilde, saa hende gaa paa Kirkegaarden i Midnatstimen ved Nymaane for at skrabe Lav af Kirkemuren. Det var til at sætte Brystsyge væk med.

Tobiasens Hus stod paa den bare Mark. Der var ikke et Træ eller en Busk i dets Nærhed. Han holdt ikke af at noget skulde kunne skjule en mulig Spion.

Selv lurede han efter alt og alle. Midt under Maaltiderne rejste han sig og gik paa Loftet for at spejde. I den venstre Stue gik en Ræv løs. Den lod sig ikke tæmme, men den afholdt sig af Frygt fra at fare paa Tobiasen. Derinde gemte han sine Penge og sine uhyggelige Miksturer. Intet Menneske vilde kunne gaa derind uden først at dræbe Ræven. Fra dette Værelse stod en stram Stank af Rævens Urenlighed, af de Aadsler, hvormed den fodredes og af de onde Ting, som Tobiasen brugte til Salverne. Stanken mærkedes over hele Huset, skønt der var en Gang imellem den vestre Stue og de andre. Emma vovede aldrig at forlange Ræven undlivet, skønt Stanken var hende til stor Plage.

En Dag kom Tobiasen hjem fra Viborg Marked med en Ring til Emma. Det var en billig Ring fra et Skydetelt, men Emma satte den straks paa Fingeren og bar den siden, skønt den straks blev sort som Jern.

Et Par Aar efter sin Tiltrædelse hos Tobiasen, blev Emma med Barn. De sidste Maaneder før Fødselen var hun som forvandlet. Hun tog Tobiasens Violin, spillede og sang sine svenske Sange til, dog mest naar han var ude. Barnet blev en Pige. Aaret efter kom der endnu et Barn, men dødfødt. Præsten befalede nu at de to skulde gifte sig og dette skete, skønt Emma satte sig derimod. Folk sagde at Tobiasen var Bugtaler og svarede Ja i Kirken paa hendes Vegne.

I ti lange Aar var Emma i Tobiasens Hus. Ræven blev nogle Gange fornyet. Tobiasen sad nogle Gan-

ge i Fængsel for Kvaksalveri, men ellers skete der næsten intet andet, end at Agnes — saaledes var den lille Pige bleven døbt — voksede sig stor og køn. Hun gik i Skole med Bønderbørnene og led meget for sin Afstamnings Skyld.

En Vinterdag havde Tobiasen faaet Fosfor i et Frostsaar paa sin venstre Haand, den svulmede op og hele Armen blev lam. Emma vilde sende ham til Doktoren med den, men da lo Tobiasen længe og stærkt. Emma mindedes ikke før at have set ham le. Tobiasen gik i sit Rævekammer og lavede en Salve af næsten alle de Urter og Stoffer han raadede over. Han mente at de Ting, som var gavnlige nok af sig selv vilde søge Ondet, og de andre holde sig borte. Emma og Barnet blev sat til at tygge Rugbrød, som i et stort Klæde blev lagt om Armen helt til Skulderen. Paa anden Dagen fortog Smerterne sig, men Tobiasen havde Feber og var vild. Da Forbindingen blev fjernet, saa han, at Armen var død og han besluttede at afsnøre den ved at binde en Strikke om Overarmen og stramme Strikken med en Pind. Operationen syntes at skulle lykkes. Tobiasen strammede Strikken hver Dag og gjorde sig Armen uvedkommende. Han begyndte at spise fast Føde igen og tog sig for at skærpe en lille Sav. Men pludselig stødte en ny Betændelse til, som bredte sig ned over hans venstre Side og Dagen efter var han død.

Emma vaskede ham og lagde ham i Sengen. Hun lukkede Ræven ud og skurede hele Huset inden hun anmeldte Dødsfaldet.

Men under de Klude, hvori Ræven havde sit Leje, fandt hun en Sæk med flere Tusinde Sølvkroner.

IV

Emma flyttede ind til den lille By, hvortil hun var kommen dengang med „Neptunus“. Hun købte en Beværtning ved Havnen og satte sit Navn med Guldskrift over Døren. Hun fik stor Søgning. Aldrig hørte man om at hun indlod sig i Kæresteri med Kunderne, men de kom der for at være i Nærheden af en køn Kvinde. Emma var med sine 28 Aar usædvanlig smuk. Dertil kom at hun var klog. „Svenske Emma“ var af de Kvinder, Mænd straks betror sig til. Og næppe var Bekendelsen overstaaet, før hun sagde: Saadan skal Du gøre! Hun sagde Du til alle, som var inden hendes Døre! Utallige Sømænd friede til hende, men Emma sagde, at Kærlighed — nej den var hun nu saa rentud overmæt af. Nej — de maatte skam se at finde paa noget morsomt. Dette her var saa kedeligt. Hun saa saa ægte kedet ud, medens hun sagde det, at Sømændene virkelig blev flove og gik fra Kærligheden.

Kun naar der undertiden var en to—tre store Skibe i Havnen samtidig og deres Kaptajner samledes hos Emma, kunde hun sætte sig sammen med dem og drikke nogle Glas fin Vin. Og Kaptajnerne tog det som en udsøgt Opmærksomhed. En efter en rejste de sig og holdt lange Taler for Emma, medens de andre Gæster blev stille ved deres Borde for at høre efter.

Den lille Agnes voksede sig saare skøn. Hun var født i Helvede — under en Drøm om det tabte Paradis. Derfor var hendes Øjne som to svenske Fjeldsøer, men naar hun rynkede sin lille Pande og saa vredt paa en Mand, veg han tilbage. Det var som at se i det bundløse Dyb.

Naar Agnes kom fra Skole og havde spist sin

Mad, gik hun ind i Skænkestuen og legede, og naar Tiden var inde til det, tog hun sine Bøger frem og læste Lektier. Paa de Dage et Skib var løbet i Havn, eller naar Fiskerne havde tjent store Penge, var der Leben i Beværtningen. Sømændene sang og slog Takt til med Glassene — en og anden af dem blev drukken og udfordrede hele Verden. Men ved Skænken sad Emma og broderede en Lysedug, og ved Vinduet sad Agnes og læste. Emma syntes det var godt, at nogen sang og drak og udfordrede hele Verden. Agnes hørte overhovedet ikke Spektaklet, mere end Mølleren hører Lyden af sit Mølleværk.

Engang kom Agnes ud til sin Mor i Køkkenet og sagde: Mor — de vælter mit Dukkehus — maa de vel det?

Moderen gik ind og saa at to finske Sømænd laa og rullede rundt paa Gulvet i rasende Slagsmaal. Dukkehuset havde de faaet væltet.

— Gaa hen og slaas under Uret! sagde hun rolig, og trak i dem. Hun saa at de begge havde Sømandsdolke bagpaa og tilføjede:

— Behold Skeden paa Dolken, hvis I bruger den. Ellers kommer der Vrøvl ud af det!

De forstod hende og adlød midt i deres glubende Raseri. —

Da Agnes var 16 Aar, var hun ikke alene Byens kønneste Pige, men der gik Ry af hende ud over Havene til Havne og Fiskepladser. Der var som en Stjerne paa hendes Pande af Skønhed. Hun kom ikke i Byens bedre Hjem, da hun var en Beværterskes Datter, men alle Mennesker vendte sig og saa efter den forunderlig skønne Pige.

Paa den Tid hændte noget som satte alle Sind i den lille By i Oprør. Assessor Hovmand begyndte at faa sin Gang i Emma Tobiasens Beværtning.

Hvem var Assessor Hovmand? Hvert Barn i Byen vidste det: Den høje elegante Herre, med de skarpe Racetræk. Han gik altid med høj Hat, og naar han hilste skinnede hans hvide Haar i Solen. Det var ham der ejede den fornemme gamle graa Gaard med Jernlænkerne foran, paa Torvet. Han havde været Assessor ved en af Domstolene, men opgivet denne Stilling i Ærgrelse over en uhelbredelig Skrivekrampe. Rig var han jo — meget rig.

At han vilde sætte sine Ben i svenske Emmas Beværtning — ja, det var af den Slags Ting, der faar Forstanden til at staa stille. Han havde sit graa Palæ, han havde sin Hustru og tre Døtre — den ældste gift med Baron Markow til Tune. Han havde alt og behøvede intet yderligere.

Det var en Aften i Februar Jacob Hovmand første Gang kom ind i Emmas Beværtning. Døren gik op — der stod han. Emma troede der var sket en Ulykke udenfor — et Menneske brækket Benet — og at nu kom de herind med Mennesket, til en Vogn kunde blive hentet — eller — ? Hun rejste sig straks og gik hen imod Assessoren. Han havde taget sin Hat af og stod der saa hvid og fin med sort Frakke og graastribede Benklæder. Han saa sig om — ikke en Knage ledig i Rækken. Men der kom svenske Emma — — Godaften, sagde han.

Emma svarede ikke. Hun stod foran ham for at høre om Ulykken.

— Naa saaledes, tænkte han, — hun vil tage min Hat og Frakke, fordi der er optaget paa Knagerne. Og han rakte hende sin Hat til en Begyndelse.

Emma forstod endnu intet, men da han stod af Galoscherne og begyndte at trække Frakken af, *maatte* hun jo til at forstaa. Der var ingen Plads ved nogen af Bordene, derfor fik hun i Hast et lille

Bord hentet ind fra Køkkenet og placeret midt paa Gulvet. Her satte Jacob Hovmand sig og bestilte smilende, men lidt nervøs, et Glas The med Rom. Da det blev ham bragt, sagde han: — Det er koldt udenfor — meget koldt. — Ja, svarede Emma. Flere Ord blev ikke vekslet. 10 Minutter efter gik han.

De følgende Dage kom han igen, men paa andre Tider af Dagen. Emma var helt borte i Grublen over, hvad disse Besøg kunde betyde. Den første Aften havde han jo henkastet denne Bemærkning om Kulden, som en Art Forklaring — men næppe den rigtige, tænkte Emma. Mon han troede hun var af den Slags — —? Han skulde faa noget andet at mærke!

Assessor Hovmand prøvede sig frem paa alle Dagens Tider, og fandt ud, at i Middagsstunden var der næsten aldrig Gæster i Beværtningen. Saa kom han i Middagsstunden og drak sin The med Rom, eller et lille Glas ægte Cognak. Dag efter Dag gik saaledes. Emmas Holdning var i Begyndelsen kølig, men Nysgerrigheden overvandt alle Hensyn. Hun blev venlig mod ham som mod alle andre, og en Dag sad de to i ivrig Samtale med hinanden.

— Jeg skal sige rentud som det er, sagde Assessoren, — jeg kommer for at se Deres Datter — ja — det kan De vel slet ikke forestille Dem Fru Tobiasen — jeg betragter den Dag som død, hvor jeg ikke har set hende, og jeg betragter den Dag, hvor jeg har set hende blot gaa over Gulvet her som rig og skøn. —

Emmas Ansigt mørknedes, men Hovmand fortsatte med et Smil:

— Jeg har hele Tiden tænkt, at jeg vilde sige Dem det, Frue, for at De ikke skulde misforstaa

mine Besøg her. Jeg vil bede om Deres Tilladelse til at komme her. Jeg er et halvfærdigt Menneske. Jeg har en Malers Opfattelse af det skønne — men savner Malerens Haand til at genskabe det. Deres Datter er det skønneste Menneske jeg har set. Vil De tillade at jeg bliver ved at komme?

Emma følte sig saa mærkelig tilmode. Denne Stemme. Disse hvide Hænder som dirrede — dette sølvglinsende Haar — — hendes Øjne duggedes.

— Jeg vil tale med Agnes om det, sagde hun.

— Nej, nej, tal med alle andre om det, men ikke med Agnes. Den lille yndige Pige vil føle sig utryg, hvis hun aner, at jeg betragter hende. Maaske forstaar *De,* Frue.

— Ja det med at være Maler, undtagen netop at kunne male forstaar jeg. Den Tanke har jeg vist selv tænkt engang.

— Men Deres Datter vil ikke forstaa. Nej — saa vil jeg hellere blive borte.

— Naa ja — De har vel Ret — eller maaske forstaar jeg alligevel ikke det hele, sagde Emma og rystede tankefuldt paa Hovedet.

Saaledes begyndte denne sælsomme Historie, som i lange Tider rystede den lille Bys Grundvold.

Assessor Hovmand var den fineste, ædleste Mand, Emma nogensinde havde mødt. Han havde hvidt Haar, men saa tæt og blankt som en Ynglings. Hun havde desuden levet sammen med en langt ældre og en styg Mand, saa hun fandt Hovmand ung. Unge var jo ogsaa hans Øjne og ungt hans Smil.

Emma mærkede sit Hjerte banke for denne Mand fra en Skønhedens Verden, som hun havde drømt om, men aldrig kendt. Og dette at Hovmand saa aldeles gik udenom hende og til hendes Datter — ogsaa det gjorde at hendes Hjerte bankede stær-

kere for ham. Man plejede at være forelsket i hende selv.

At Assessor Hovmand saa paa Agnes som paa et Maleri — et urørligt Maleri paa en Væg — troede Emma fuldt og fast paa. Hun græd af Rørelse over en saadan Finhed. Men det var som hun havde to Hjerner, for midt i Rørelsen tænkte hun: om de to bliver gifte, saa vil jeg flytte til en større By og have mig et Hotel, eller en stor Cafe med forgyldte Spejle.

Skønt Emma var klog, magtede hun i det hele taget ikke denne Sag. Hvorledes skulde en Pige paa 16 Aar blive gift med en Mand paa maaske 53—54 Aar — en Mand som tilmed var gift og havde en Datter gift med en Baron?

Ja ja — sin Skæbne kan man ikke forandre, tænkte hun og huskede paa sit eget omtumlede Liv. Assessoren kunde blive skilt fra sin Kone, om Skæbnen vilde saa. Man havde hørt om Skilsmisser før.

Hun talte med Agnes om Sagen Nætter igennem. De lo og byggede Slotte sammen, de ordnede Skilsmisse og Giftermaal, de fæstede Piger og købte Malerier og Klaver — altsammen gik saa let og glat. Agnes havde aldeles ikke noget imod at faa Assessoren til Mand. Hun sagde en eneste Gang: — Han kunde jo være min Far! Men siden saa hun bare Skyer af Silketøj for sig, hvide, blaa og rosenrøde Skyer — og af disse skønne Skyer formede hun en hæftig Kærlighed til sin vordende Ægtemand.

Snart efter rykkede Hr. Hovmand ind i Fru Emmas private Stue, som ellers var ukrænkelig. Men det var jo saa Synd at Assessoren i Længden skulde begloes af de andre Gæster i Restaurationen.

Agnes rødmede som en Rose, naar hun bar Theen ind til ham. Han forstod at Moderen havde røbet

hans Hemmelighed for Datteren, men han talte alligevel bare Smaaord med hende, og lo lidt til hende, naar hun spildte paa Dugen.

Senere forærede han hende en Ring med en klar Sten i „fordi Solen faldt saa kønt paa hendes Haar".

Moderen sendte i Stilhed Ringen til en Guldsmed i en anden By og fik konstateret at den var 800 Kr. værd.

Kærligheden tiltog. Emma tænkte: Skæbnen vil være god imod mig og sætte min Datter paa den Plads i Samfundet, hvor jeg kunde have siddet.

Byen var i kogende Oprør over Skandalen, men Jacob Hovmand gik lige rank sin daglige Tur til svenske Emmas Hus. Maaske han knap vidste, hvor det bar hen.

To Dage før Jul rejste hans Frue og Døtre til Baron Markows paa Tune, men Jacob Hovmand blev tilbage. Selve Juleaftensdag kom Baronens Vogn med Kusk og Tjener op for Havnebeværtningens Dør. Tjeneren gik ind med et Brev til Assessoren. Baade Kusk og Tjener fik et Glas varm Punsch at drikke, men de maatte køre bort med tom Vogn.

Ved Gudstjenesten Juleaften sad Assessoren, svenske Emma og hendes Datter i samme Kirkestol for alles Øjne. Assessoren knejste med sit hvide Hoved og sang alle Salmerne med. Han havde en dejlig Røst.

V

Efter Jul blev Skilsmisseforhandlingerne sat igang mellem Jacob Hovmand og hans Hustru, og da han var saa ubegrænset rig og saa lidt paaholdende, og da han var kendt med alle de store, kunde

det lade sig gøre, at han straks giftede sig med Agnes.

Fru Hovmand beholdt det graa Palæ paa Torvet, Børnene fik rigelig, hvad der kunde tilkomme dem, og Hovmand beholdt selv kun Lundegaarden, som var kendt for sine slette Jorder og sin enestaaende skønne Beliggenhed paa et Næs ud i Fjorden.

Brylluppet blev, trods det, at det kun var et Raadhusbryllup, een af de store Begivenheder i Byens Historie. Natten før havde Havnens Folk rejst Flagstænger udenfor Emmas Hus, og paa dem, og paa selve Huset, ja endog paa begge Nabohusene var der hængt tæt med Guirlander og alle Nationers Flag. Ogsaa to af de største Skibe i Havnen var pyntede med Flag og Arbejdet standsede næsten overalt ved Middagstid som paa en Halvhelligdag.

Klokken 1 kom Jacob Hovmand i sin egen Vogn og hentede sin Brud. Hun var rejseklædt, men i de kostbareste Sager. Emma skulde have udtalt, at den der kunde finde andet end Guld og Silke paa hendes Datters Krop, skulde faa gratis Fortæring hele sin Levetid. Ingen tvivlede.

Raadhustorvet var sort af Mennesker, da Assessoren efter Vielsen kom ud paa Trappen med sin unge Brud. Brudens Mor græd saa hun var ved at synke sammen. Det var af Lykke forstod man — og hvad, det var jo ogsaa en stor Lykke at se sin Datter stige til Ærens Tinde. Tænk om hun var kommen til at bo i det graa Palæ — man vendte sig om, da Vognen var kørt, og saa paa Palæet, hvor alle Vinduer var dækkede af hvide Stykker, som om der laa Lig i Stuerne.

Bryllupsmiddagen holdtes paa Hotellet og der var kommen et helt Orkester fra en anden By, til at spille for Gæsterne under Maaltidet. Ja, det var

utroligt, men sandt, at der var flere Musikanter end Gæster til det Maaltid.

Om Aftenen rejste Brudeparret og *da* indtraf Dagens eneste Mislyd: En simpel Person — maaske lejet af den tidligere Fru Hovmand — saa sit Snit til at binde en tynd Snor bag i Brudekareten, og i Snoren var bundet Kadaveret af en stor gul Hund, som paa en uhyggelig Maade slæbtes gennem Gaderne til Stationen.

Lykkeligvis saa Brudefolkene intet til Kadaveret. De gik til deres reserverede Kupe og Assesoren kyssede sin unge Svigermoder paa Panden inden han steg ind. Agnes stod i Vinduet — ja hun var sandelig skøn — men ogsaa Brudgommen havde fine Træk og i Halvmørke kunde man tro, hans hvide Haar var blondt.

Rejsen gik til Italien og alt det andet skønne derude i den store Verden.

VI

Postkortene strømmede ind til Emma. Allerede fra Hamborg fik hun 7 Kort med blaa Himmel og store mageløse Huse paa. Og fra München og fra Milano — ja allesteder fra kom der Kort. Emma lagde Kortene i en Æske med Sneglehuse paa og viste dem frem til Skibskaptajner og andre Standspersoner. Breve fik hun ikke, men det havde sin rimelige Grund: Assessoren led jo af Skrivekrampe og Agnes havde aldrig været meget skrivende. „Nu er vi *her!*“ stod der som Regel kun paa Kortene. Eller: „Dette er en stor Kirke, som vi var inde og saa“ — eller: „Fiorence er det samme som Florents“.

Emma fik syet en Kaabe med Hamsterfoer. Det var jo næsten nødvendigt at have noget rigtig varmt paa, naar man skulde køre i aaben Vogn de 2 Mil fra Stationen til Lundegaard. Lidt før Jul vilde de nygifte vende hjem, og saa skulde hun jo derhen og se al Fornemheden. Sandsynligvis skulde hun blive der Julen over — der var intet aftalt om dette, men for en Sikkerheds Skyld tog hun Løfte, om at Helene skulde passe Beværtningen helt til Februar, om det var nødvendigt. Helene havde været paa et Hotel til hun nu blev gift, saa hun var kendt med alt fornødent. Det skulde nok gaa.

Kortene blev sjældnere efterhaanden. Der kunde godt gaa 14 Dage imellem to, men den 5. December kom der et fra København — saa kunde man da se, at de var paa Hjemvejen. „Er sammen med en Oberst iaften" stod der paa Kortet. Emmas Hjerte tog til at banke — ja, det var svært fine Folk de omgikkes. Bare der nu ikke kom altfor mange Gæster paa Lundegaarden i Julen. Hun lod sig i Hast sy endnu en Silkekjole, saa havde hun fem at skifte med.

Hvad skulde hun tage med som Gave til Agnes og Jacob Hovmand? Ja først skulde de have Sølvthemaskinen, som hun havde købt af den russiske Kaptajn — men hvad mere? Jo, mon det ikke var godt at lave lidt god Mad — hvem vidste om Kokkepigen paa Lundegaard duede til noget. Og paa et saa stort Sted gik der jo meget med, saa Mad kunde altid bruges. Emma tog til at lave Rullepølser og Spegepølser og anden holdbar Mad, saa Køkkenbordet bugnede. Helene hjalp, og mange af Byens Koner kom i Huset for at se paa Herligheden og høre et Par Ord fra Emmas Mund.

Det var nu saadan at Emma kendte saa grumme

lidt til de virkelige Forhold, Assessoren og Lundegaard vedrørende, men hun havde en stærk Fantasi og manglede aldrig Svar naar nogen spurgte.

— Har de Tjener, der paa Lundegaard? spørger en Kone.

— De har tre Tjenere, og den ældste har været Tjener ogsaa hos Assessorens Far fra før han blev født.

— Saa maa han da være gammel.

Emma indser at Konen har Ret.

— Ja, siger hun, — han bliver 90 nu til Maj. Han bestiller ikke andet end at pudse Sølvknapperne i sit Liberi.

— Gud har de Liberi! siger Konen og slaar Hænderne sammen.

Kort før Jul stod det i Avisen at Jacob Hovmand og Frue var kommen til Lundegaard. Saa blev Emma bange. Hun skrev til Agnes og spurgte om hun maatte komme. Hun nævnte Pølserne, Leverpostejen og Sylten. Hun nævnte ogsaa Pelskaaben og Silkekjolerne.

Svaret kom Juleaftensdag:

Kære Mor!

Først en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar! Dine Gaver er afsendt igaar, saa Du har maaske allerede faaet dem. Den store Flaske Parfume er købt i Berlin og var meget dyr. Jeg har faaet 30 Kjoler og skal have et Barn til Maj. Jacob syntes ikke det var nogen Nytte til at skrive til Dig andet end Julekortet i Pakken, men jeg synes at naar Du er min Mor og det er Jul. Her er røde Løbere paa alle Trapperne og Drivhus og rigtigt W. C. som paa Hotellerne. Jacob siger at naar Barnet kommer skal vi rejse til en lille By vistnok i Tyskland og saa

skal Du komme og se Barnet. Han synes ikke Du skal komme her, for saa begynder Folk at rippe op i det. Her er en Kunstmaler som maler mig for 5000 eller 50,000 Kr. Jacob maler mig ogsaa, og naar han bliver øvet, gaar det nok bedre. Vi skulde have været til The hos en Prins i København, men der var en Fyr som fik det forpurret.

Jacob mente at det var Din Skyld. Han har hørt om en, som aldrig blev Kammerjunker, fordi han var gift med en Bagerdatter.

Om Natten tuder Stormen saa underligt i de store Lindetræer, det lyder som Skibsmasterne hjemme i Havnen, men til næste Aar faar vi indlagt Centralvarme.

Hils nu Else og Tomine og Kaj Dinesen og vær selv kærlig hilset fra Din Datter

Agnes Hovmand.

Emma blev siddende med Brevet foran sig paa Bordet. Kanske der gik et Kvarter — kanske der gik en halv Time. Hun sad stiv op og ned og saa paa det udfoldede Brev. Saa kom Helene ind fra Køkkenet med rene Glas. Hun spurgte, hvad der stod i Brevet.

— Ja jeg skal jo rejse iaften! sagde Emma.

Samme Eftermiddag faldt Emma paa Loftstrappen og slog sit Ben, Kødet var skrabet af næsten til Knoglen. Rejsen maatte opgives, for hun kunde da ikke komme som en Krøbling til Lundegaard første Gang.

Hun blev liggende i Sengen hele Julen og Helene saa at hun laa og græd. Det maatte ogsaa være en stor Skuffelse at blive hjemme med en hamsterforet Kaabe og fem Silkekjoler.

Men da Emma lidt ind i det nye Aar stod op og

var rask men alligevel ikke rejste, forstod Folk Sammenhængen og de fandt, at der var Mening i, at svenske Emma ikke saaledes med eet Spring satte ind i Paradiset som den rige Assessors Svigermoder.

Nej svenske Emma blev ved at være den hun var. Vel fik hun i de kommende Aar lidt for megen Rødme i Ansigtet, men hun var ellers skikkelig og stadig køn. Mangfoldige Sømænd bejlede til hende, men hun svarede bestandig: Hold Kæft med Kærlighed til mig, og find paa noget andet!

ANTON OG FRIDA

Det var en stor fremmed Sal Anton kom ind i. Hans Forældre bøjede Hovederne og gik fremefter næsten helt til den forreste Bænk. Der satte de sig. Det lod først til at de havde glemt ham, for der var ikke Plads til flere paa den Bænk, men lidt efter opdagede de at han stod op, hvorefter de hviskende skubbede sig frem og tilbage, til der blev et lille indeklemt Sæde til ham ogsaa.

Lang Tid gik, saa kom en Mand frem ved Bordet med Vandglasset. Han skuede udover Mængden. Hans Blik havde ligesom dræbende Kraft i sig. Den Mumlen, der hele Tiden havde været i Salen, svandt hen og der blev dødsens stille. Men med sin Stemme kunde Manden opvække fra de døde. Lidt efter sang alle Mennesker en Salme med mange lange Vers. Anton var saa vant til alt dette, men idag var han i en fremmed By, i en ukendt Sal, saa der var dog noget som kunde tage hans Interesse fangen. Snippen af et Flag var gleden ned foran et Skilt, der hang paa Væggen tilhøjre. *Led os i Fristelse,* stod der ganske tydeligt. Snippen dækkede Ordet *ikke.* Gik dette an, tænkte Anton forfærdet. Hele Aftenen vilde Skiltet staa og anraabe Vorherre om det værste, der var til! Han gav sig til at mumle: *Ikke. Ikke. Ikke.* Drejede Hovedet fra og til og mumlede energisk: *Ikke!* Det blev han ved med til han pludselig

blev nappet eftertrykkelig fra begge Sider af sin Far og Mor.

Aa — Skammen gjorde hans Kinder røde og hede. Manden i de sorte Klæder var midt i sin Prædiken, og han havde sikkert hørt noget. Han stirrede dødbringende ned paa Anton.

Det kommer jeg aldrig over! tænkte Drengen. Hvordan skal jeg faa opklaret, at det i det mindste ikke var noget ugudeligt, jeg hviskede?

Der gik nu en Tid, hvor Anton var ligesom bedøvet. Varmen var bleven kvælende i den tætpakkede Sal og Trykket fra begge Sider af de voksne Mennesker truede med at knuse ham. Han kom til sig selv ved, at en kold Luftning naaede hans Pande. Folk sang omkring ham til alle Sider. Der var bleven et Vindue lukket op og — det var som en Befrielse fra en Trolddom — Flagsnippen var blæst tilside saa Bønnen paa Skiltet var bleven from og i Orden.

Men til alt dette føjede sig et sælsomt Mirakel: Paa Forhøjningen som bar Talerstolen sad en lille Pige med tykke gule Fletninger og blaa Øjne. Hvordan var hun kommen der? Hvem hørte hun til?

Hun sad ganske ene og saa ikke ud til at høre til nogen. Snarere kunde det se ud til at alting hørte hende til. Skønt anbragt paa en saa fremtrædende Plads var hun øjensynlig i den mest fuldkomne Ligevægt. Hun gyngede Overkroppen frem og tilbage i Takt til den jublende Sang, som udgik fra hendes røde Mund.

Anton havde aldrig set et saa skønt Syn. Pigen holdt Salmebogen frem for sig i venstre Haand, men i højre havde hun samlet de to Fletningsender. Hendes Øjne var to blaa Lys. Anton stirrede og stirrede, hans Mund stod vidtaaben, men med et

rettede en Mand paa første Bænk sig ivejret og dermed blev Pigen aldeles skjult for Antons Blik. Hvad skulde han da gøre andet end det han gjorde? Han trykkede Albuerne ud til Siden for at komme løs og sprang op at staa. Aa, der var hun igen!

I næste Øjeblik hev Forældrene ham med stærke Arme paa Plads. Og de slap ham ikke. De satte sig delvis paa ham for at forebygge nye Skandaler og de hviskede til ham noget om at staa bunden i en Kulkælder Dag og Nat. Naa, det havde han hørt før. Det tog ikke saa stærkt paa ham mere. Han sad stille, fordi han ikke kunde andet, men han tænkte ganske klart, at naar han bar sig rigtig klogt ad, kunde det nok lykkes ham at smutte fra Forældrene, naar der nu blev Opbrud, og naa hen i Pigens Nærhed.

Kun den første Del af hans Plan lykkedes. Da Salmen sluttede rejste Forældrene sig langsomt og forsigtigt støttende paa deres stive Ben. I samme Nu borede Anton sig bagud bort fra dem. De stod med tomme Hænder og maabede mod en Mur af sortklædte Folk, der naturligvis ligesom de selv havde rejst sig. Raabe turde de ikke paa Grund af Stedets Hellighed.

Men Anton, stakkels Anton, han naaede omsider frem til den Forhøjning, hvor Pigen skulde være. Hun var der ikke. Kun Prædikanten stod der i ensom Majestæt og saa udover den bortdragende Menighed, medens han uafbrudt raslede med et blankt Knippe Nøgler. Anton gik snøftende efter de andre. Ude paa de toppede Brosten løb han paa Forældrene. Faderen var meget vred og vilde slaa ham, men Moderen følte paa hans Kinder og sagde: Lad ham være. Han har vistnok Feber. En underlig Dreng har han jo altid været.

— Her kommer han aldrig mere! sagde Faderen forbitret.

Saa vandrede de til Banegaarden og kom i et Tog, der aldrig synes at ville gaa. Alle Folk i Kupeen talte om, at det havde været en god Prædiken.

II

Det var rigtignok at Anton havde Feber. Og den blev langvarig. Den holdt sig Aar igennem. Forældrene rystede paa Hovedet naar de fandt ham bortgemt i den mørkeste Krog af Haven med begge Ærmer vaade af Taarer. De kendte kun et Middel mod den Slags: Prygl. Og dette Middel turde de ikke anvende. Ja de prøvede endog noget helt modsat: Faderen puffede en Dag et Ur med vedhængende Sølvkæde hen til ham og sagde med Rørelse i Stemmen:

— Tag saa det og opfør Dig herefter ordentlig!

Moderen gav ham en Violin hun var kommen billig til ved en Auktion. Foreløbig var det ham dog forbudt at spille paa den, da dette muligvis var Synd.

Anton græd videre baade med Ur og Violin paa.

Der havde altid været noget forkuet over Drengen. Kameraterne paa Skolen regnede ham ikke for noget, skønt de erkendte hans gode Evner. De kaldte ham for en Pigedreng. Anton syntes selv de havde Ret. Han vilde gerne undvære alle Drenge for en Pige, men kun en bestemt. Han kunde aldrig glemme Pigen med de gule Fletninger. Det var, som om han i sit Liv kun havde set den ene Pige. Lidt efter lidt voksede hun sig saa stærk i hans Fantasi, at hun kunde gøre det ud for en levende Legekammerat og Ven. Han fandt paa et Navn til hende: *Guld-*

borg, og de førte lange Samtaler indbyrdes. Der var ikke saa vanskelig en Sag, hun ikke kunde raade ham i, thi hendes Klogskab var mageløs. En Dag Forældrene var til et Møde, sagde Guldborg til ham:

— Nu synes jeg Du skulde prøve Violinen!

Dette Raad forekom ham herligt, thi han havde i lange Tider følt paa sig at han kunde spille. Han gik op paa Loftet, strammede alle Strenge saa stærkt han kunde og filede løs. Det lød besynderligt. Guldborg rystede paa Hovedet og holdt sig for begge Øren. Men efter et Øjebliks Forløb opdagede han, at paa *een* Streng kunde der spilles Melodier, naar venstre Haands Fingre flyttedes. Guldborg roste ham for hans store Snildhed og efter hendes Tilskyndelser gik han Dagen efter til sin Lærer og lærte at stemme sin Violin. Han vidste jo nok at noget saadant skulde kunne lade sig gøre, men kunde ikke selv hitte Metoden. Efter dette gik hans Dygtighed som Spillemand frem i store Spring til fælles Glæde for ham og hans luftige Veninde. Ved Musikkens Magt kom der mere Holdning over den kejtede Dreng.

III

Anton var 14 Aar, hans Forældre bestemte at nu skulde han gaa til Præst. Han blev sendt for at indmeldes en Mandag Formiddag. I Præstens Forstue stod der allerede en lille Flok Drenge og Piger, da han kom, og siden fulgte flere efter. Anton deltog som sædvanlig ikke i den almindelige Snakken og Leen. Han stillede sig ved et Vindu og saa op langs en fugtig Havegang. Træernes Grene ragede saa langt ud og hang saa lavt, at der vist aldrig kom noget Menneske ad den Gang, tænkte Anton. Der

var noget saa øde og gudsforladt ved Synet, at Drengens hele Tungsind kom over ham. Nu skulde han altsaa gaa til Præst. Om et halvt Aar vilde han blive konfirmeret, saa — ja hvad saa? Han vidste ikke, hvad han skulde; hvad han *vilde*. Moderen truede ham med at han skulde ud i den store Verden til onde og vanskelige Mennesker. Faderen snakkede tvertimod om, at han nok helst maatte komme i Butikken, hvor der kunde holdes Øje med ham. Begge Udsigter forfærdede ham og kvalmede ham. Men hvor i Verden vilde han da hen? Han vilde vist helst *ud af* Verden.

Han blev reven ud af sine mørke Tanker ved at Døren gik. Det var Præsten, en gammel statelig Mand med fuldkommen sort Haar — man sagde i Byen at det var farvet og nærede af samme Grund nogen Mistanke til hans Evne som Sjælesørger.

— Velkommen kære Børn! Værsgod og træd nærmere! sagde Præsten.

De gik ind i Konfirmandstuen. Anton sidst.

— Men I er jo mange iaar! Hvordan skal jeg skaffe Plads til Jer? I maa knibe Jer sammen det I kan.

Præstebørnene kneb sig sammen, det de kunde, men tilslut var der en enkelt, som maatte hen paa den Forhøjning Præstens Stol stod paa.

— Har I Salmebøger med? Det var godt. Skal vi saa synge: Den store Mester kommer!

Den Salme holdt Anton af. Den spillede han ofte paa sin Violin og Guldborg sang til. Guldborg — nu var det mange Dage siden han sidst talte med hende. — —

Anton saa op. For første Gang siden sin Indtræden i Stuen. Han saa paa Præsten og tænkte paa det om Haaret. Han saa paa Præstens fine Hænder

med to gyldne Ringe paa. Han saa endelig ogsaa paa den Pige som sad ved Præstens Fødder. Men da var det som standsede hans Hjertes Slag — —. Der stod hun jo Guldborg, med store, tunge, gule Fletninger, hvis Ender hun samlede i højre Haand. I venstre holdt hun Salmebogen frem for sig og jublede med Nakken bagover sin Sang op mod Loftet.

En sær, ufattelig Lykke greb Anton og svingede ham højt op, saa han svimlede.

— Nu er hun kommen! mumlede han. De andre Børn saa paa ham fra Siden, men han mærkede det ikke. I tre Aar havde han gemt hendes Billede i sit Drengehjerte. Nu sad hun her mere levende og mere skøn, men dog den samme!

Præsten lod efter Salmen alle Børnene sige deres Navne og Alder. Anton sad med bøjet Hoved og røde Kinder og hørte paa at hans Guldborg hed Frida Bechmann.

Præsten sagde til hende: — Jeg synes ikke jeg kender dit Ansigt og Navn?

— Nej, Mor og jeg er kommen hertil for en Uges Tid siden, sagde Frida.

— Og din Far?

— Far er død. Vi boede før i Stenborg.

Anton vidste nu at enhver Fejltagelse var udelukket, han sad den hele Time og mumlede for sig selv:

— Frida er kommen! Frida er kommen!

Og det var med stort Besvær han svarede paa Præstens ikke særlig vanskelige Spørgsmaal.

Hvordan skulde han nu faa at vide, hvor Frida boede? Et saadant Problem, som enhver anden Dreng vilde have løst paa to Minutter, syntes ham en uigennemtrængelig Urskov. Da Timen var omme og alle Børnene strømmede ud i Forstuen igen, for-

søgte han at give sig saa god Tid, at hun kunde blive færdig først, saa han i det mindste fik se, hvilken Retning hun tog. Men snart følte han at alle *saa* paa ham og han troede alle saa tværsigennem ham, hvorfor han med rynket Pande tog sin Kasket og gik. Han kunde vel være kommen et Par Huslænger hen ad Gaden, da nogen raabte paa ham:

— Anton! Anton Dithmer!

En Drengestemme var det, der raabte. Han vendte sig uvillig.

— Du Anton — Frida her ved ikke hvor hun bor. Men det er i Jeres Gade. Saa maa hun hellere følges med Dig.

— Aa Snak! sagde Frida leende. — Det var jo for Sjov! Saa stor er Jeres By da heller ikke. Men derfor kan vi saamænd godt følges ad.

Saaledes gik det til, at den undrende Anton et Øjeblik efter gik alene hen ad Gaden med Frida Bechmann.

— Er det Jeres Hus, det med den gule Gavl? Uldvarehandel — ikke?

— Jo.

— Naa, saa kender jeg det. Skal Du være i den Forretning, maaske, naar Du er konfirmeret?

— Ja.

— Er Du glad ved det? Hvad?

— Nej, jeg skal — men jeg *gør* det ikke.

— Naa. Du gør det ikke. Jeg synes hellerikke det er noget rart for en Mand — for en Dreng — Uldvareforretning. Vel? Men hvad vil Du saa?

Hvis enhver anden i hele Verden havde spurgt, skulde Anton nok have rynket Panden og svaret afvisende. Men her!

— Jeg har tænkt paa at gaa til Theatret.

— Aa — vil Du være Skuespiller?

— Nej ikke saadan — Anton stønnede. Det var da ogsaa forfærdeligt at gaa saadan og udlevere sine dybeste Hemmeligheder. — Men jeg har en Violin, som jeg spiller paa — —

— Naa, og saa —?

— Saa vil jeg lade mig forevise for Betaling.

Hvorfor lo nu Frida med Nakken bagover, saa Fletningerne naaede end længere ned? Var hun alligevel ikke hans Drømmepige?

— Jeg vil naturligvis først lære meget mere end jeg kan, skyndte han sig at tilføje.

— Kalder Du det at gaa til Theatret? sagde Frida, da hun fik Hold paa sin Latter.

Jo, Anton forklarede omstændeligt, at han engang ved et Tilfælde havde set en Mand staa og spille paa Byens Theaterscene.

— Saa var det vel Koncert?

— Koncert, ja. Koncert! sagde Anton skamfuld. Han følte, hvor dum han var paa dette Punkt og havde den største Lyst til at godtgøre sin Viden paa andre Omraader. Hvad om han fortalte et Stykke af Bibelen. Han kunde store Stykker udenad.

— Saa skal Du lære meget — gruelig meget. Du skulde lade Mor høre Dig engang.

— Ja, men — tror Du vel man kommer i Helvede, fordi man spiller paa Theatret — eller altsaa Koncert?

— I Helvede! Hvorfor tror Du det?

— Jeg ved ikke, men —

— Nej, sagde Frida og knejsede energisk, — det er der ikke noget om!

— Naa.

— Blev Du glad ved det?

Anton trak Vejret dybt og sagde:

— Ja — men — jeg vilde ikke have opgivet det alligevel!

Da saa Frida længe paa Anton fra Siden og sagde derpaa, ligesom henkastet:

— Jeg synes egentlig ikke man kan kalde Dig nogen Pigedreng.

Anton følte denne Udtalelse som en stor Ophøjelse. De andre havde altsaa allerede fortalt til Frida at han var en Pigedreng, men nu — —! Aa, det var den dejligste Dag i hans Liv!

De kom til Fridas Dør. Hun sagde Farvel og rakte Haanden frem, men han var ikke belavet paa det og kom forsent.

IV

Der opstod et Venskab mellem de to, uden at Skyheden fra Antons Side dog fortog sig. Aa — naar han var hjemme paa sit lille Kvistværelse — saa fandtes der ingen Skyhed, men naar han med Violinen under Armen kom ind ad Fridas Dør, saa klaprede hans Harehjerte og Munden havde svært ved at finde de simpleste Ord. Bedst gik det overfor Fridas Moder, en lille tavs graa Kvinde med ganske smalle Læber, som dog saare let og tit kunde udtrykke et Smil. Hun rettede uden Ord paa hans Haandstilling, rejste sig stille smilende fra Klaveret og pegede i hans Noder paa et glemt Opløsningstegn, satte sig igen og trippede videre over Tangenterne som en lille let Hermelin.

Frida kom frem i Døren og sagde et Par Ord, naar det gik særlig godt. Men saa gik det altid rent galt ligestraks efter. Hun kendte udmærket denne sin Indvirkning og naar hun var i det Lune satte hun sig ind paa en Skammel og *saa* paa ham til alle hans Noder dansede som en Myggesværm for hans Øjne. Pludselig rejste sig den lille Hermelin,

tog Frida i Øreflippen og førte hende tavs smilende ind i den anden Stue.

Saaledes gik Vinteren. I Marts stod Konfirmationen og da Anton vel var kommen fra Kirke sagde hans Far til ham, at nu skulde han begynde i Butikken næste Morgen.

— Nej! sagde Anton.

Faderen turde ikke slaa nogen paa en højhellig Søndag. Han sad med aaben Mund og saa paa sin vanartede Søn.

— Saa kan Du ikke blive her hos Dine kære Forældre mere! sagde han omsider.

— Nej, jeg rejser ogsaa iaften.

— Hvorhen skulde Du rejse?

— Jeg fortæller ikke, hvor jeg rejser hen.

Faderen rejste sig og gik ud til Antons Moder, der var i Køkkenet. De talte længe og hedt med hinanden. Moderen var paa en Maade ret godt stemt for at Anton skulde rejse. Det havde altid været hendes Plan. Men Forældrene var fuldtud enige i, at det vilde være forfærdende om Sønnen rejste før han havde været til Alters om Torsdagen. Anton sad tilsyneladende stiv og uopmærksom, da Forældrene kom ind, men saa meget Handelsblod var der alligevel i ham, at han ved Truselen om Flugt før Altergangen tiltuskede sig frit Lejde *efter* denne, samt Rejsepenge og et beskedent Udstyr.

Torsdag Aften rejste Anton. Hans Forældre fulgte ham ikke, men en lille Hermelinskvinde blev ikke træt af at gaa med ham op og ned ad Perronen og indprente ham mange Ting om Musikken og Livet. Tilslut gav hun ham en flad Æske med fem Visitkort i af hendes egne og med Paaskrift: Venlig Hilsen fra —. Dem skulde han aflevere hos forskellige Mænd i København.

Frida gik bagefter dem, op og ned, med Matroshue paa og Hænderne i Lommen. Taarerne løb i stride Strømme ned ad hendes Kinder, men hun lod som intet og tørrede dem ikke af før Toget havde ført Anton langt udenfor Synsvidde. Saa borede hun sig ind til Moderens Bryst og sagde:

— Aa — det er nu det værste jeg ved, naar nogen rejser!

— Ja, sagde Moderen, — det kan jeg godt forstaa, naar de „nogen" er som den dejlige Dreng!

V

Musikalske Mennesker danner en Vennekreds der strækker sig over hele Jorden. Anton brugte kun det ene af sine fem Visitkort, saa havde han gratis Undervisning, og den udmærkede Mand, med et Haar som en Sky, der underviste ham, skaffede ham Anbringelse baade her og der, saa hans Livsfornødenheder næsten intet kostede ham. Og hvad mere var: den samme Mand gjorde ham ved sin personlige Paavirkning fra en kejtet Dreng til et Menneske. Brevene hjem til Frida og hendes Mor blev frie og magtfulde.

Saaledes gik tre vidunderlige Aar, saa kom Anton hjem. Og han kom som en Sejrherre, der drager ind i en erobret By. Der stod ikke saa faa Folk paa Perronen bare for at *se* ham, thi Rygtet var gaaet langt forud for ham. Og de syntes virkelig de fik noget for deres Ulejlighed. Oh — se, han var *i Pels,* med næsten en hel Muffe ved hvert Haandled! Den var meget for stor til ham, men det troede Folk var et københavnsk Modelune. De vidste ikke, at Professoren var en temmelig høj, svær Mand.

Kirkens Organist — den gamle højtbegavede Lindholm — var nu før Jul bleven pludselig syg og nu skulde Anton afløse ham. Deri bestod Sejren. Den var maaske ikke af dem, der giver Gny Verden over, men stor nok for en syttenaars Dreng som Anton. Stor nok ogsaa for hans Forældre, som puffede til hinanden for at bære hans Kuffert og saa ud til helst at ville bære ham selv.

— Vent lidt — jeg maa se efter min Cello, sagde Anton og dermed drejede han om paa Hælen og gik lige løs paa en slank ung Pige, Frida Bechmann. Forældrene skottede til hinanden, de vidste ikke om Cello betød Kæreste eller blot Kamerat.

— Velkommen hjem, Anton! sagde Frida.

— Tak, mange Tak, hvor det er elskværdigt af Dem, at —

— Jeg synes Du siger De!

— Sagde jeg De? Aa, det var en Fortalelse. Hvor det var pænt af Dig at gaa herhen og tage imod mig — i det dejlige Vejr! — Bare nu ikke de har knust min Cello undervejs. Der staar udenpaa: Forsigtig! Skal de ikke respektere det?

Anton saa Smilet gaa af Fridas Øjne. Han viskede sig over Panden med sin store laadne Hue og følte, at her var han afgjort i k k e nogen Sejrherre, her var og blev han vel til evig Tid Anton Pigedreng. En Yngling paa 17 Aar er ganske vist uhyre meget, men en ung Pige paa 17 — ja hun er jo en kvindelig Gud, snarere end et Menneske. Hjertet sank i ham og han følte sin uformelige Pels tung som en Dyne. Han fik sagt endnu et Par bagvendte Ting inden han skiltes fra Frida.

Saaledes forløb det Møde han havde drømt om og glædet sig til i næsten tre Aar.

Samme Aften sad Anton paa sit uhyggelige Tagkammer fra Drengeaarene og skrev med stive, blaafrosne Fingre et Brev til Frida:

Hvorfor er min Skæbne bleven saa tung, at jo nærmere jeg kommer Dig, des fjernere er Du mig. Hundrede Gange har jeg knuget Dig ind til mig og kysset Dig — i Form af Dine Breve. Og jeg har talt med Dig højt og i Hvisken om al Ting. Og — tror Du ikke Du har svaret mig? Jo tusinde glade Budskaber har Du bragt mig, tusinde gode Raad har Du givet mig. Jeg voksede ved den Kraft, der udgik fra Dig. Nu troede jeg, jeg var stærk nok til at se Dig. Og saa — —! Denne forfærdelige Scene paa Stationen iaften! Jeg ved ikke om jeg kan indtage den ganske Verden, men det staar for mig som min Pligt at forsøge derpaa. Og det er tillige saadan, at jeg synes jeg maa begynde med den store Del af Verden, der hedder Dig. Nu gaar jeg til Din Dør og lægger dette Brev i Postkassen. Men imorgen ved den Tid jeg er sikker paa Du har læst det, vil jeg selv komme.

Godnat yndige unge Kvinde.

Endnu engang svigtede Modet den unge Mand. Næste Dags Middag kom en lille Dreng løbende til Frida med følgende Brev:

— Ja, Frida, jeg kommer fra Din Moders Hus. For et Øjeblik siden stod jeg under Jeres Vinduer. Der blev spillet derinde og jeg syntes der blev talt og lét. Saa maatte I vel være tre derinde og derfor vilde jeg ikke gaa ind. Eller — lad mig sige det rentud: *turde* jeg ikke gaa ind.

Nu vover jeg at bede Dig om en Ting. Kom iaften Kl. 5 til Ansgarkirken. Jeg skal ved den Tid prøve Orgelet. Kom, hvis Du ikke foragter mig. Al min Kunst skal være en Lov- og Takkesang til Dig, Frida!

Ak, tør jeg haabe Du vil tage mod Lovsange af

Anton.

Allerede Klokken fire lukkede Anton sig ind i Kirken. Han famlede sig frem til et Stolestade og tændte et Lys. Han hørte Sandet knuses under sin Hæl paa Murstensgulvet. Højt oppe i de hvide Hvælvinger bevægede sig med Mellemrum store hvide Lysvinger, naar Cykler eller Vogne gled forbi ude paa Gaden. Lysekronerne svævede over hans Hoved som store gyldne Edderkopper. Han gik op ad den knirkende Vindeltrappe til Orglet og blev staaende længe betaget af den Skønhed, der hvilede over det store mørke Rum. Det lille Lys han havde tændt stod med sin Glorie om sig som et Helgenbarn. Saa satte han sig paa Orgelbænken, kastede Hovedet tilbage og lod en Regn af spillende Sølvtoner risle ned over den sovende Kirke. Det var et Præludium skabt af ham selv. Det var Toner, der var kommen frem under hans Fingre, naar han tænkte paa Frida. De skulde dale ned over hende naar hun nu lukkede Kirkedøren op. De skulde fortælle, hvad hans Mund ikke formaaede, om hans Kærlighed og hans Kunst. Det maatte lykkes ham. Hans Lærer havde omfavnet ham, da han hørte det Præludium, ja Anton kunde mærke, hvordan Forholdet mellem dem forandredes fra det Øjeblik. Der kunde komme et ligefrem ærbødigt Udtryk i hans Lærers ellers saa herskesyge Øjne.

Anton spillede og spillede og henrev sig selv. Hans

Hjerte bankede som skulde det sprænges. Han var næsten i Himmelen, men kom i al Fald pludselig tilbage til Jorden igen: *Kirken brændte jo!* Han sprang op fuld af Forfærdelse. Bænken væltede bagved ham med et uhyggeligt Brag.

Og saa var det kun Lyset dernede, det lille Lys han havde tændt, der i sin Dødsstund flammede op i en kvarterhøj Ildsøjle. Der havde vel ligget nogle gamle Vægestumper og Voksklumper i Stagens Bund, som øgede Baalet. Flammen blev først blaalig, straks efter mere gullig, rød. Det kogte og spruttede, saa Anton kunde høre det op i Pulpituret. Pludselig forsvandt alt Lys og kun Afbilledet viste sig spøgelsesagtigt, hvorsomhelst hans Blik vendte i det grubemørke Rum.

Fjernt i Taarnet rumsterede det og saa slog Klokken fem rungende Slag.

Anton blev kold og straks efter hed. Nu var Timen inde. Han bøjede sig ned, fik med nogen Besvær Bænken rejst og satte sig igen til at spille. Naar Frida kom og fandt Kirken mørk, skulde hun idetmindste have nogle levende Toner at gaa efter. Han svævede paa Lydbølger ud af Kirken og afsøgte Gaderne. Han bankede med Sølv- og Malmhamre paa Fridas Vindu. Kom Kom! Kom!

Atter larmede det højt tilvejrs. En halv Time var gaaet.

Da blev Orgelspilleren saa rystende angst, som sad der et Genfærd paa hver Side af ham. Han slog Fingrene i Tasterne, men Tonerne blev til Skrig. Naa hun kom ikke! Jamen saa var jo det hele forgæves. Hele Livet! Man kunde altsaa ikke *spille* sig en Kæreste til. Nej, det kunde man nok ikke. Ja, saa var der intet andet at gøre end at gaa hjem til sine Forældre og bede om at blive født om igen. Aa

Gud ja. Frida var en ung Pige af Kød og Blod, hun vilde ikke giftes med en Rulle Noder. Det var saa rimeligt det. Men tillige sørgeligt, for det var som at blive blind. Ja sort, sort som dette Kirkerum.

Anton vaklede ned ad Vindeltrappen. Bælgene blev ved at give sig som sukkende, sovende Mennesker. Han gik ud i Vaabenhuset og holdt en haabløs Vagt endnu en halv Time, saa slingrede han ud i Decembersluden.

Efter en Time, der var lang som en Dødskamp, staar han ved en hvid Havelaage, betragter længe et svagt oplyst Vindu og gaar videre. Kommer straks efter tilbage, aabner som en Tyv Laagen og gaar frem til Glasdøren, hvor han staar længe ubevægelig. Omsider sætter han en Finger paa Trykknappen og trykker til af al Magt.

— Men er det Dig! siger Frida, som lukker op.

Anton tager hendes Haand, bøjer sig dybt over den og synes at ville knæle ned. Men det ønsker Frida ikke.

— Kom ind. Kom her ind i Stuen! næsten raaber hun med en sær skinger unaturlig Røst. Og hun gaar selv foran.

I Stolen under den grønne Læselampe ligger en opslaaet Bog med Ryggen opad. Frida trykker paa en Kontakt saa ogsaa et Blus i Loftet springer frem.

— Aa, nej, Frida, sluk igen, beder Anton.

— Nej, her maa være Lys! siger hun og knipser endnu engang, saa Stuen bliver som en Smelteovn at se paa. Frida staar foran ham med Pelstøfler paa og et lille rødkantet Forklæde. Hendes Ansigt udtrykker rolig Interesse.

— Jeg har skrevet et Brev til Dig, Frida.

— Du har skrevet to og jeg har faaet dem begge.

— Men Du kom ikke hen i Kirken.

— Nej.

— Ja — saa vil Du altsaa ikke være min Kæreste —

— Jo.

Det kom roligt og velovervejet, men Anton tør ikke tro sine Øren og spørger igen.

— Jo, siger Frida. — Vi to hører sammen. Men var Du ikke kommet til mig iaften, saa — saa maatte der vel gaa endnu et Aar eller to.

— Jeg vilde jo spille for Dig. Aa den Rædsel, da Du ikke kom.

— Ja, Du spiller dejligt, men —

— Du har jo ikke hørt mig i tre Aar!

— Jo, sagde Frida alvorlig, — jeg har staaet ved Kirkedøren næsten en Time. Ogsaa jeg var bange, meget bange over at gaa fra Dig, men det maatte nu være Dig, der kom til mig. Ikke for min, men for Din Skyld. Og her er Du jo. Gid jeg havde tusinde Lamper endnu at tænde, fordi det er en saa stor, stor Fest!

EN KVINDE I HUSET

Lyngen blomstrer. Den hænger i tunge røde Dyner ned over Hulvejen. Bierne har travlt — med en elegant Snurren, omtrent som fra en lakskinnende Luksusbil, svinger de ud og ind mellem Blomsterne, standser Motoren et Øjeblik, fylder duftende Benzin paa og snurrer videre. Solen varmer naaderigt, den brænder ikke, for det er Septembers høje, kølige Luft; Vejen lægger ligesom en Arm om Lyngbakken og danser med den. Huhej — det er en lystig Dag.

Saaledes tænker sorte Ulrik. Han sidder paa Trappestenen til sit lille straatækte Hus og ser udover Lyngdalen. Sikken et Vejr — sikken en Dag! tænker han. Han finder et Æble i sin Lomme, tager det op, gnider det blankt paa sit Bukseben, og fører det op til sine stærke hvide Tænder — men fjerner det igen med et Ryk og lægger det tilbage i Lommen.

Idag kommer Stine, tænker han. Hun skal ha Æblet.

Det bliver Middag. Ulrik hiver sig i Hast lidt kold Grød med Mælk. Han har ikke rigtig Tid at kokkerere idag — ikke just fordi han skal bestille noget særligt, men fordi han venter Stine. Han vil gerne sidde ude paa Trappestenen og se naar hun kommer. Naboen Wolle er kørt til Byen efter hende.

Han har Hest, det har Ulrik ikke. Men at Ulrik ikke er taget med ind efter hende — ja det er en Heltegerning af Beherskelse.

Ulrik smisker ved sig selv. Han ved godt at han tager sig fordelagtigst ud med sit Hus og sin Ejendom i Ryggen.

Endelig Klokken 3 viser der sig noget helt ude i Horisonten. Det ligner en Myre paa et Halmstraa, men det *er* en Vogn paa en sandet Hedevej. Nu kommer Stine! Ulrik snurrer rundt om sig selv og lister ind i sin Stue. Han tør — nu det kommer til Stykket — slet ikke se paa Stine.

Selv paa en lille Mils Afstand.

Ulrik er en Mand paa omtrent 40 Aar. Han har været Enkemand i 4 Aar og i al den Tid har der ikke een Gang været et Kvindfolk i hans Hus. Er det saa saa underligt, at han snurrer rundt om sig selv, naar hans nye Husholderske, som han averterede sig til, kommer? Han gør Ild op og begynder at lave Kaffe. For at faa noget at tage sig til lægger han sig ned paa Stengulvet og puster til Ilden, saa de tunge Hedetørv blusser.

En hel Time varer det, saa knirker Vognen op for Døren. Wolle siger Prr! Og Ulrik kommer geskæftig ud ad sin Dør, som var han bleven overrasket ved Lyden.

Paa Agebrædtet sidder Stine i mange Tørklæder. Ulrik aner ikke, om hun er ung eller gammel. Han vover ikke at se nærmere paa hende. Men *en Kvinde* det er hun da, tænker han. Han fornemmer det som en stor Guds Naade, at der igen er kommen en Kvinde til hans Hus. De fire lange ensomme Aar har været næsten mere end han kunde bære.

Han og Wolle læsser Stines Sager af Vognen, og de gaar alle tre ind for at faa Kaffe.

Jo Stine er en Kvinde, tilmed en ung Kvinde, ja endog en køn Kvinde. Hun har et stort mørkt Haar, næsten saa mørkt som Ulriks og store tungsindige Øjne.

Efter den første Kop Kaffe skal de have een til. Stine udstrækker sin Arm og skænker — først for Wolle, saa for Ulrik og sidst for sig selv.

— Aa Herregud ja, siger Ulrik pludselig og slaar en Haand op for Øjnene. De andre forstaar ikke, hvad der gaar af ham. Han synes han skylder dem en Forklaring og siger hovedrystende:

— Aa Herregud ja — her sidder man og bliver skænket for — som om man var Præsten selv — eller Ministeren!

Wolle stopper betænkelig sin Pibe. Men Stine ser gentagne Gange uroligt hen paa Ulrik. Hun forstaar ikke, hvad han mener, men det lyder godt, synes hun.

Siden, da Wolle er kørt, sætter de Stines Kommode og Skab paa Plads. De fylder næsten ganske det lille Rum.

— Hvor skal jeg sove? siger Stine pludselig.

Ulrik peger paa den røde Alkove paa Østvæggen.

Stine grubler lidt, saa spørger hun igen:

— Men hvor skal Du saa sove?

Nu har det fra ældgammel Tid været god Skik, at hos den fattige Almue deler Mand og Kvinde Sovekammer med hinanden. Paa Vestvæggen staar Ulriks Alkove, og han har jo egentlig ogsaa tænkt vedblivende at sove der, men nu da Spørgsmaalet rejses kommer han i Hu at Skikkene har forandret sig ude i den store Verden.

— Jeg kan sove paa Høloftet, siger han stille.

Stine udtaler sig ikke yderligere. Hun gaar og pakker ud og rydder op. Ulrik følger hende med iy-

sende Øjne. Den Maade hun kan lægge et Stykke Tøj sammen paa — den Maade hun kan tørre Støv af mellem alle de smaa Ting — Portrætterne, Vasen, Syæsken og de mange Forsteninger — paa Dragkisten — det er over al Beskrivelse yndigt at se paa. Ja bare som hun kan vende og dreje sig — bare som hun kan vride en Klud op i Vand —!

Aa — det er dog en Guds Gave at faa en Kvinde i Huset!

Stine er med Ulrik ude at se hans lille Bedrift. Han har en rød og en sortbroget Ko, to Grise og tre Faar. Allesammen er det Dyr af samme knoglede uhyre nøjsomme Hederace som han selv. De vilde ikke kunne faa Præmie paa noget Dyrskue i Verden, men om han fik Præmiedyr ud paa sin Hedelod, vilde de være døde inden Aaret var omme.

Stines Ansigt udtrykker Tilfredshed med Besætningen og Ulrik er stolt.

— Ja, siger han, — om Du nu kunde slaa Dig til Ro hos mig for al Din Levetid.

— Det er for tidligt at afgøre det nu iaften, mener Stine.

Men Ulrik er en hastig Natur. Han synes ved sig selv, at det kunde hun godt bestemme straks.

De følges ad op paa Højen og ser Solen gaa ned saa gaar de langsomt tilbage til Huset.

Ulrik har en lille Have med duftende Ambra og gyldne Morgenfruer bag Diget med den forblæste Hyld. Op ad Huset læner sig et temmelig stort, knortet Træ, det eneste i hele Haven. Det eneste rigtige Træ i en Fjerdingvejs Omkreds.

— Er det ikke et Æbletræ? spørger Stine.

— Jo, svarer Ulrik med behersket Stolthed, — det har Ane, min Kone saaet i sin Urtepotte for 16

Aar siden. Nu staar det der saa højt og stort, næsten som mit Hus! Jeg plejer at kalde det „Moers Træ".

— Kan det saa bære noget?

— Folk sagde jo, at det vilde aldrig blive til noget her paa Heden, fortsatte Ulrik — men Træet har ligegodt gjort dem tilskamme. Nu er det jo ved at gulne lidt i Bladene, men ellers har det været grønt den hele Sommer, og i Foraaret var der slet ikke saa faa Blomster paa det.

— Men kom der ingen Æbler?

— Jo der kom et. Det er jo nok ikke mange, men man maa jo huske paa, at Træet staar paa Hedejord. Det faldt ned af sig selv igaar, saa det maa være af en tidligmoden Slags.

— Men saa de andre Aar — har det da baaret flere?

Ulrik ser undselig til Siden. Det er da ogsaa farligt som Stine eksaminerer.

— Nej — det er første Aar det bærer. Men de siger, at saadan er Æbletræers Natur, naar de bliver saaet af Kerne. Og hvad — det stammer maaske fra Sydens Lande, saa maa man ikke forlange formeget af det her paa Heden.

Ulrik vil saa gerne finde Undskyldninger for sit Træ. Han synes, at naar det nu virkelig har baaret Frugt — omend kun en eneste — saa maa man ikke bebrejde det, at det har taget lang Tid om det.

De gaar ind i Huset. Ulrik læser et Stykke i Postillen og saa er det Sengetid.

— Godnat Stine, nu skal Du sove godt!

— Godnat Ulrik, sov selv godt!

Stine pusler lidt i Stuen, saa klæder hun sig af og gaar i Seng. Men idet hun læner sig tilbage, mærker hun noget haardt under Hovedpuden.

Hvad —? Noget rundt og glat. Hun tager det i sin Haand og lugter til det: Et Æble!

Hun kan ikke andet — hun rejser sig og gaar paa bare Fødder over Stengulvet hen til Døren.

— Ulrik — sover Du? raaber hun op imod Loftslugen.

Ulrik sover ikke.

— Hør nu Ulrik — er det Æble fra Dit Træ?

— Ja.

— Det vil jeg ikke ha'. Det skal Du selv spise.

— Ingen andre skal ha det uden Dig.

— Naa ja det kan vi nu tale videre om imorgen. Men jeg vil kun sige Dig, Ulrik, at Du maa saa inderlig gerne sove i Din egen Seng som Du er vant til, for Du er nu en Mand som man i alle Maader faar Tillid til!

II

Det mærkelige var, at Ulrik ikke tog mod Tilbudet. Han lo og sagde, nej nu skulde Stuen være som Stines egen og det kunde den jo ikke blive paa den anden Maade. Han slog næste Dag et Par Brædder sammen til et Sengested paa Loftet, saa var det iorden. Efter en Uges Forløb friede han til Stine, men hun vilde betænke sig endnu længere. Naa ja saa var de lige gode Venner for det. Han havde dog faaet en Kvinde i Huset, en som kunde gøre alt det sværeste — det vilde i dette Tilfælde sige det lette og fine Arbejde — Madlavning, Syning, Vinduespudsning o. s. v. Det grove Arbejde skulde Ulrik nok tage paa sig.

Stine havde en stærk og dejlig Hals, der bar hendes Hoved som en Lysestage, og naar hun malkede

sang hun til. Ulrik vovede ikke at flytte en Fod, for ikke at forstyrre hende.

Saaledes gik Dagene fulde af frydefuld Oplevelse. September blev til Oktober og Ulrik tænkte: Enten nu Stine vil ha mig eller ej, saa bliver hun her nok alle sine Dage.

Det lille Hedehus laa næsten uden for Verden — det havde kun en eneste tynd Forbindelsestraad med den: den daglige Avis. Den hentede Stine hver Eftermiddag hos Røde Steffen Kjærhus, som var Medabonnent. Turen frem og tilbage kunde vel tage en halv Time. Ulrik kunde godt naa at komme til at længes efter hende i den Tid, men naar han saa hendes højtbaarne Hoved vokse som et Muldskud over Bakkekammen, saa blev han dobbelt glad. Saa der var intet forgjort.

Ulrik lagde Mærke til alt i sin lille Verden. Stine tog et rent Forklæde paa, naar hun gik efter Avisen, det var det samme Forklæde hun gik med om Søndagen. Men naar en Uge var omme tog hun et nyt paa skønt det jo ingenlunde var snavset endnu. Det var en yndig lille Ødselhed, tænkte Ulrik. Disse Pragtforklæder var af en særlig Slags, fjernt fra de daglige Arbejdsforklæder. Der var en rynket Bræmme i Kanten af dem. Det saa svært godt ud.

En Dag stod Ulrik og gravede Kartoffelkule under Diget, da Stine gik forbi paa Stien. Skønt Afstanden var mindst 100 Alen saa han, at Stine havde sin Perlekrans paa. Det var noget nyt. Han lod Spaden synke og saa efter hende til hendes Hoved var forsvundet.

Dagen efter gentog det samme sig. Saa gik de onde Anelser som et Uvejr gennem Ulriks Sind. Han lænede sig ned over den sortbrogede Ko og sagde: Aa Herregud — Aa Herregud!

Om Aftenen førte Stine selv Samtalen hen paa Røde Steffen og Ulrik spurgte da saa ligegyldigt, som han kunde, om Stine syntes om ham.

— Jeg tykkes han er morsom, sagde Stine.

— Ja men der er ikke mere Samvittighed i ham end i den dér, sagde Ulrik og pegede hen efter Stenene paa Dragkisten. Det var saadan en Vane han havde.

— End i hvilken en? sagde Stine.

Ulrik havde egentlig ikke tænkt paa nogen bestemt Ting, men nu valgte han en særlig ondartet Stenkile ud og rakte den til Stine.

— End i den der, sagde han.

Stine vejede den i sin Haand og prøvede dens skarpe Kanter mod sine Fingre.

— Saa? sagde hun. Ulrik hørte at hun ikke var overbevist.

Dagen efter kom Steffen selv med Avisen. Han traf Ulrik udenfor og de kom i Handel om den sortbrogede. Ulrik var som spaltet i to, han vilde gerne sælge Koen, men han havde en Fornemmelse af, at Stine ligesom gik med paa Købet.

Ulrik lod sin Pris stige to Gange, hvilket var uhørt i Kreaturhandel. Steffen snakkede vidt og bredt, men fulgte med i Prisen. Ulrik følte sig trængt op i en Krog. Han forhøjede endnu engang Prisen med 10 Kroner.

— Du er dyr med din Ko, sagde Steffen og grinte.

— Ja, jeg holder paa det som er mit, sagde Ulrik.

— Men det er ogsaa en god Ko, blev Steffen ved, — jeg faar vel give den Pris Du forlanger — for nu er Du vel ved Enden?

Da blev Ulrik fuldstændig gal. Han for ind paa Steffen, løftede ham højt fra Jorden og kastede ham baglæns hen i Halmen.

— Du kan ikke faa min Ko, skreg han, — og Du skal heller ikke faa Stine. Hun skal blive i mit Hus alle sine Dage.

Steffen rejste sig sindigt op.

— Du er jo fra Din Sans, sagde han, — hvem har talt et eneste Ord om Stine? Jeg mener vi handler om en Ko!

— Aa — Du har ikke mere Samvittighed end — end min store Stenkile derinde.

Steffen grinte bare og Ulrik fortrød i sit stille Sind at han havde givet efter for sin Hidsighed.

De gik udenfor sammen. Nu var det Meningen at Striden skulde glemmes. Men da kom Stine om Hushjørnet, hun havde været inde og taget Perlekransen paa. Ulrik kunde ikke styre sig. Han sprang et Skridt tilbage, bøjede sig frem som vilde han stange og hvæsede:

— Kom nu an og lad os faa det afgjort!

Inde i Kostalden havde Steffen ladet sig kaste i Halmen uden at kny, men her for Pigens Øjne tog han det anderledes. I et Spring kastede han sig ind over den anden. Han var en bred, tung Mand med en virkningsfuld Faldvægt. De væltede begge om i Sølen. De hagede sig til hinandens Kroppe og dannede en levende Tromle. Snart var Ulrik øverst, snart Steffen. Ulriks Næver gik som Køller mod Steffens Sideben, men Steffen havde en Bjørneryg, naar han spændte den og gav efter, dunkede Ulriks Hoved mod Jorden, saa Regnvandet farvedes rødt. Ulrik fik klemt sin Hage mod Steffens Hals, saa Steffen et Sekund mistede Bevidstheden. Hans Arme slappedes. I et Nu havde Ulrik gjort sig fri og var oppe at staa, men Steffens Kraft vendte samtidig tilbage, han slog af al Magt sin Næve ind i Ulriks Mellemgulv. Der kom som et Suk af Ulriks Mund,

han gik hen til Muren og støttede sig i halvt sammenbøjet Stilling.

Steffen saa sig om. Ved Hushjørnet stod Stine rædselsslagen og bed i sit sammenkrøllede Forklæde.

Steffen lo med en klemt Latter.

— Se Stine, nu ber Ulrik sit Fadervor! sagde han.

Men nu rettede Ulrik sig. Hans blodsmurte Ansigt var frygteligt at se til. Han gik hen og lagde sine Arme, hvis Sener var som Lyngrødder, om Steffens Hals og Knæ, lukkede ham sammen som en Foldekniv og løftede ham op, Steffen hang paa hans Bryst som et lille Barn, men Fraaden stod ham ud af Munden i hans afmægtige Raseri.

Hen til Brønden bar Ulrik Steffen.

— Aa Gud, aa Gud, skreg Stine og løftede sine Hænder mod Himlen.

Ulrik stødte Brønddækslet op med sin Albu og holdt Steffen hen over Hullet.

— Bed Du nu Dit Fadervor! sagde han.

Da skete det at Steffen i sin Angst adlød — de første af Bønnens Ord kom som et Skrig fra hans Mund. Ulrik sansede det. Han ligesom vaagnede, trak Steffen tilbage og lod ham falde som en tung Sæk mod Stenbroen.

Saa gik han ind i sit Hus og trak Døren til efter sig.

III

Ulrik gik næste Dag til Præstegaarden. Han havde en god Krukke Honning under Armen — en Gave til Præstekonen. Hun tog selv imod den, og medens hun hældte den om i Fadeburet fik Ulrik fortalt, hvad der var foregaaet Dagen før.

— Ja det er rent galt, som Du har baaret Dig ad,

Ulrik, sagde hun. Hun var en lille stærk Kone med unge brune Øjne. Mens hun talte bevægede hun sin højre Pegefinger inden i Krukken og lod den med det der hang paa den forsvinde i sin lille røde Mund.

— Jeg har handlet meget ukristeligt, indrømmede Ulrik med nedslagne Øjne.

— Pyt med det — havde jeg nær sagt — men Du har handlet *dumt*, det er værre. Jo mere man sætter sig imod saadan noget, jo værre bliver det. Hvis Stine er forgabet i Steffen, saa skal Du bare lade hende faa sin Vilje, indtil hun selv faar Øjnene op.

— Jamen Steffen har ikke mere Samvittighed end — end — —

— Jeg ved nok hvordan Steffen er — han er ikke rar. Men det vil Stine saamænd nok faa Øjnene op for, naar Du bare giver hende Ro og Fred til det.

— Jeg tykkes det er vederstyggeligt at se, at Stine gaar med Perlekrans paa for hans Skyld — og havde det endda været om Søndagen — men baade Mandag, Tirsdag og Onsdag — ja hele Ugen igennem — undtagen netop Søndag, fordi den Dag kommer Avisen ikke.

— Aa pyt med en Smule Perlekrans, sagde Præstekonen. —

— Jo, for den er jo Bevis paa hans lede Forførelseskunster, sagde Ulrik oprørt.

— Ja i den Henseende, kan Du ikke maale Dig med ham. Men det er jo bare godt.

— Men han skal ikke komme til mig og tilbyde mig mere for min Ko, end den er værd!

— Der synes jeg nu ubetinget Du skulde lade ham faa hans Vilje. Jeg er nær ved at sige, at Du netop paa det Punkt har handlet allerdummest. Se Du at

blive ihvertfald saameget forligt med Steffen, at han køber Din Ko til den Pris I sidst aftalte.

Ulriks Ansigt dirrede.

— Jeg vil gøre som De siger, sagde han, — for De er en ualmindelig klog Kone.

— Bare min Klogskab var saa god som Din Honning Ulrik, sagde Præstekonen og slikkede energisk sin Pegefinger.

— Jeg mener at den noget nær kommer derop efter, sagde Ulrik paa engang stolt og ydmyg.

IV

Kun nogle Maaneder efter lagde Stine sin Perlekrans tilbage i Skuffen og tog den ikke op mere. Hun blev angst i Øjnene og graa i Kinderne, og gik ikke den daglige Tur til Steffen Kjærhus. Ulrik gik hellerikke. Saaledes ophørte dette Avishold af sig selv.

Det som kunde forudsees skete, Stine skulde føde et Barn.

Enhver maa tænke som han kan om, hvorledes Livet formede sig i det lille Hedehus Vinteren igennem og om Foraaret. Her skal kun fortælles om Ulriks andet Besøg hos Præstekonen, hvem han traf paa Blegepladsen, hvor hun var ved at samle Lærred ind sammen med Lillepigen.

— Gaa ind og faa Kaffe, saa skal jeg straks komme ind til Dig, sagde Præstekonen og nikkede over Skulderen.

Ulrik gik ind i Køkkenet og fik Kaffe. Ja, paa den Maade var hun flink nok, tænkte han. Det ærgrede ham, at noget af hans Vredes Kraft gik af ham, medens han sad her og nød Præstekonens gode Gave.

Kanske det var bedst kun at drikke een Kop — eller maaske bedre ikke at komme Sukker i — for ikke at mildne sin Galde?

Lidt efter om Præstekonen ind med den mægtige Tøjkurv foran paa Maven. Hun nynnede — ja tænk hun nynnede endda hun bar en tung Kurv paa Maven, og endda man skulde tro hendes Samvittighed var endnu tungere belastet.

— Aa — sikken Varme, sikken velsignet Varme! sagde hun og baskede med Vingerne som i Velvære.

Ulrik kunde forsaavidt ikke benægte at det var varmt og godt Vejr men han skjulte med Held sin Begejstring derfor.

Præstekonen gav sig uendelig god Tid med sit Tøj, men endelig var hun færdig.

— Saa, Ulrik! sagde hun og gik foran gennem Korridoren til den blaa Stue og nu nynnede hun ikke længer — hun sang — —

— Sæt Dig ned Ulrik — hvor er det dog længe siden Du var her sidst. Hvordan gaar det med Stine?

— Ja det var et ilde Raad, Fruen gav mig dengang, at jeg skulde forlige mig med Steffen. Det gik jo galt med Stine. —

— Ja hun skal jo have et Barn — det har jeg naturligvis hørt, sagde Præstekonen roligt.

— Skal have — nej, det har hun faaet inat.

Ulrik taler i en temmelig anklagende Tone, for det er jo paa en Maade Barnefaderen han sidder overfor.

— Naa det *er* kommen — nej tænk — det er vel det eneste lille Barnevæsen, der har været indenfor Dit Hus i mange Herrens Aar. Blev det en Dreng eller en Pige?

— En Dreng, svarer Ulrik mut. — Men nu maa jeg jo se at faa Stine og hendes Dreng anbragt et

eller andet Sted. Jeg har just ikke tænkt mig at holde Familieforsørgelse paa den Maade, men saadan gaar det, naar man er for godtroende af sig og lytter til Raad fra alle og enhver.

— Tænk vil Du af med Stine og Drengen, siger Præstekonen venlig interesseret uden i mindste Maade at blive slaaet til Jorden af Ulriks Anklager. — Er Stine da egentlig ikke en flink Pige?

— Flink — ja det maa Præstefruen selv kunde dømme om, efter det der er foregaaet. Men selv om hun maaske er nogenlunde flink til sit Arbejde og saadan — saa — ja hvad vilde saa Folk sige, om jeg beholdt hende — f. Eks. en Ugestid eller saa, til hun kunde staa op og flyttes — de vilde jo sige jeg var ikke rigtig klog!

Præstekonen havde taget et Haandklæde med sig, hvori var et Hul, nu klippede hun en Lap til og begyndte at sy den paa. Hun var ivrig til Arbejdet og saa ikke ofte op. Samtalen var bare som lidt Underholdning til Arbejdet. Ulrik blev yderligere vred over saaledes at skulle sidde og være rasende alene.

— Aa Pyt med, hvad Folk siger, sagde Præstekonen. Her er desuden ikke saa mange af dem heromkring. Jeg synes du skulde gifte dig med Stine.

— Hvad er det De siger? sagde Ulrik. Han troede ikke sine egne Øren.

— Ja — det synes jeg sagde Præstekonen urokkelig.

— De vilde vist gerne, at jeg skulde lytte til Deres Raad engang til og komme rent ud i Ulykken og blive til Spot for hele Verden. Skulde jeg være saa ringe en Mand, at jeg maatte nøjes med en Pige, der har et Barn med en anden!

— Ja Ulrik, paa en Maade faar Du jo mere end Du havde tænkt Dig. Jeg synes nu det kunde være

yndigt for Dig at have et lille Barn til at pludre for Dig i Ensomheden.

Ulrik maatte afbryde denne Samtale. Den var for sindssyg til at fortsættes — desuden nærmest umoralsk. Han rejste sig og gik mod Døren.

— Naa Præstefruen mener ovenikøbet, jeg skulde beholde Barnet! sagde han med Fnys i Stemmen.

— Ja, Du vil vel ikke skille Mor og Barn ad?

— Og et Barn som er falden efter saadan en Far! Ulrik var halvt ude af Døren, men han maatte tilbage for at aflevere denne harmdirrende Sætning.

— Pyt med hvem der er Far til et Barn — havde jeg nær sagt, sagde Præstefruen og strammede sit Lærred ud over Knæet.

Ulrik kom tilbage og satte sig brat ned.

— Hvordan mener Fruen? sagde han og han tørrede sig over sin svedige Pande.

— Hvordan jeg mener? — Ja jeg mener at den Indvirkning Du og Stine han have paa Drengen — den er jo saa mange Gange mere langvarig og virkningsfuld, end den Steffen kan have haft. Og selv om der blev en lille Smule af Steffen i ham —

— Ja, hvis der gjorde det — ? — sagde Ulrik stakaandet.

— Saa var det nu slet ingen Skade til. Præstefruen saa op og lod sit Blik standse ved Ulriks Strømpetæer, der ligesom diede hos hinanden.

— Naa det er Fruens Mening, sagde Ulrik sammenbidt.

Der gik en lille Stund i Tavshed, saa rettede han sig paa engang: — Ja ja lad os saa gøre det, sagde han besluttet.

— Ja lad os det, sagde Fruen. Hun trak sit Vejr dybt og gav sig til at nynne.

Ulrik tørrede sig over Panden. Der gik igen nogen Tid i Stilhed, saa sagde Fruen:

— Men nu Stine — er Du sikker paa at hun vil blive hos Dig og gifte sig med Dig?

— Det tror jeg nok, sagde Ulrik ligegyldigt.

— Men Du har jo troet fejl før, Ulrik.

— Ja men det har været Aftalen den hele Vinter mellem Stine og mig, at hun skulde gifte sig med mig og blive i mit Hus alle sine Dage, og at Barnet skulde være som vort eget. Men jeg synes bare jeg vilde høre Præstefruen ad, om jeg nu ogsaa var paa den rigtige Side dennegang.

— Ulrik, sagde Fruen og rystede paa Hovedet, — Jeg har aldrig kunnet blive klar over, hvem der er den største Filur — Steffen eller Du!

— Jeg mener at Præstefruen er den største, om det ellers kan gaa an og sige det, sagde Ulrik.

Historien er ude. Bagefter fulgte en Række af lykkelige Dage i Hedehuset, ens og runde som Perlerne i Stines Perlekrans. Denne Perlekrans bar Stine hver Dag, Aar ud, Aar ind. To Gange om Aaret fornyede Ulrik Hestehaarene, der holdt Perlerne sammen. Men den store Stenkile fandtes ikke mere i Huset. Den havde Ulrik en Morgen ved Solopgang af al Magt slynget ind over Røde Steffens Dige.

DEN NÆRSYNEDE PIGE

Kamma hængte sit Overtøj ind under det grønne Forhæng. Hun gik endnu med Kaabe, for det var nok Foraar, men dog koldt om Morgenen før Solen rigtig brød igennem. Hun stod lidt ved Vinduet og saa ned efter en Vogn som blev læsset med Tønder, saa begyndte hun at pusle med sine Urtepotter. Der var lige tyve, ti i hvert Vindu, de stod saa tæt, at de var ved at falde ned. Kamma havde Anlæg for Gartneri i det smaa, hun tog Skud hist og her, satte dem i Vand og siden i Jord, og de groede bedre hos hende end hos de fleste andre, turde hun nok rose sig af. Hun var lidt nærsynet og tog hver enkelt Urtepotte helt op under den noget spidse Næse. Rosen havde Lus, opdagede hun, saa børstede hun dem af med Kopierpenselen og brændte dem uden Naade. Alle Blomsterne fik Vand af en Flaske hun havde staaende til Lunkning. Hun nynnede imens. Denne Time om Morgenen inden Grossereren kom var alligevel den hyggeligste af alle Dagens, særlig nu om Foraaret naar Solen stod ind.

Men det var ogsaa dejligt, naar Grossereren kom! tænkte Kamma og løftede Øjenbrynene. Hun havde været her paa P. C. Ryssels Kontor snart i otte Aar. Han var *en Mand,* ja en virkelig Mand. Kamma gik hen og satte Vandflasken bag Kakkelovnen, og stillede sig paany ved Vinduet. Hendes Hænder trængte saadan til Sol, de var saa magre, næsten gennem-

sigtige — men smalle og pæne var de. Kamma spilede dem ud for Lyset og saa tilfreds paa dem.

Hvem var den Kusk dernede? Var det ikke Thomas? Kamma kneb Øjnene sammen — jo det var Thomas. Naa ja, men det var jo ligegyldigt.

Thomas og Kamma havde engang gaaet i Klasse sammen, men det var jo længe siden. Han var bleven Vognmandskusk — hun Kontordame. Saa forskellige kan Vejene gaa her i Livet! Naar han undertiden kom paa Kontoret for at hente Papirer, behandlede hun ham venligt — hvorfor skulde hun ikke det? — men hun sagde De til ham. Han sagde naturligvis Frøken Kyndesen til hende. Han var saamænd pæn og høflig paa enhver Maade, ja. Og en køn Karl var han — stærke blanke Tænder, mørkt krøllet Haar over den solbrændte Pande. Men altsaa *en Karl*. Kamma havde selv mørkt Haar, som ogsaa krøllede lidt. Hun satte ofte en Blomst fast i dette mørke Haar. Saa var hun Carmen.

Kamma lænede drømmende Panden mod Ruden. Det gav et lille Kniks et Sted — hun saa forskrækket efter, hvad det kunde være, men opdagede intet.

Lidt efter kom Grossereren. Kamma kendte hans Skridt, straks han tog det første Trappetrin. Tunge Skridt var det, Trappen knagede under dem, P. C. Ryssel var en Mand helt igennem. Han vejede til. Saa havde han desuden en langstrakt dyb Rømmen, som kendetegnede ham, den mindede om en glad Hingsts Kalden. Denne Rømmen gik Kamma lige til Hjertet. Hun bøjede sig smilende over sine Papirer.

Hun bragte Posten ind. — Godmorgen Hr. Grosserer!

— Godmorgen, svarede han kort og nærmest lidt barsk.

Men det var bare saadan hans Væsen. Oh — Kam-

ma ønskede det ikke Spor anderledes. Denne dybe barske Stemme — ja han var en Mand i et og alt.

Saa gik der nogle Timer, det blev Frokostpavse. Kamma lavede Kaffe og bragte ind til Grossereren saaledes, som hun plejede. Han sagde noget til hende medens hun satte Kopperne tilrette og skænkede for ham. Hvad var det han sagde? Hun kunde næsten ikke samle sig til at høre det. Det var noget om Kærlighed — og noget om Foraaret og Solskin. Kamma rystede paa Haanden, saa hun skænkede i Underkoppen. *Bristende Knopper!* havde han sagt. Hjertet svulmer som en bristende Knop — — saaledes var det vist han udtrykte sig. Kamma var ved at falde over Dørtrinnet, da hun gik ind til sig selv, for Grossereren havde set saa mærkeligt paa hende, da han sagde dette om Kærligheden. Og hvad var det dog han havde sagt om en stor Overraskelse, der var forestaaende?

Kamma skænkede sin egen Kaffe, men hun drak den ikke straks, hun lagde sig paa Knæ foran Døren ind til det inderste Kontor og kiggede gennem Nøglehullet. Saaledes havde hun ligget tusinde Gange før, men aldrig med saa underlige og urolige Følelser som nu. Hvad mente han? Kamma kløede sig med begge Hænder i Haaret ivrigere og ivrigere. Hvad mente han, den dejlige Mand med den dybe Stemme? Se nu hvor han sad sød og fredelig tilbagelænet i den store Læderstol og lod tætte Røgskyer sejle hen over sit Hoved. Dejlig — dejlig var han — rigtig en Mand — den eneste Mand i hele Verden!

Kamma var kommen til at udstøde et saa dybt Suk, at hun frygtede Grossereren kunde høre det. Hun rejste sig hastigt og satte sig til at drikke Kaffen — den var bleven kold, men det var *netop* godt. —

Ved 3-Tiden kom Grossereren ud med Dagens Post til Maskinskrivning. Han saa straks at den ene Rude var revnet.

— Hvem har revnet den Rude? sagde han strengt.

Kamma vidste det ikke.

— Ved De ikke, hvordan det er gaaet til — det maa De da vide, Frøken Kyndesen.

Grossereren fulgte Revnen med Fingeren, den gik helt ned til det nederste.

— Det er jo en af Urtepotterne, der har trykket Ruden ud!, sagde han.

Kamma sprang op. Hun vidste ikke, hvad hun skulde svare. Hun huskede Knækket fra før.

— Det er jo en af Urtepotterne, gentog Grossereren, — det er ogsaa en Fandens Masse Urtepotter De har, Frøken Kyndesen. Kan lidt færre ikke gøre det?

Grossereren forsvandt ind til sig selv. Han trak Døren i med et Smeld.

Kamma sad med dirrende Hænder. Taarerne stod hende i Øjnene. Da hun gik hjem tog hun en Urtepotte i hver Haand og næste Dag fik hun Thomas til at tage yderligere 6 med sin Vogn. Saa var der kun 12 tilbage paa Kontoret. Det Antal kunde vel ikke ophidse noget Menneske, skulde man tro.

Men hvad mente Grossereren med sin Udtalelse om Kærligheden og sit dybe mandige Blik?

II

— Hvad han mente —? sagde Kammas Mor eftertænksomt, — ikke noget godt for Dig, det kan Du være vis paa. Han vil ikke ha Dig — aldrig i Evighed. Og det kan jeg saamænd godt forstaa.

Kamma skulde til at svare, men saa ringede Bu-

tiksklokken. Kammas Mor lagde sin Shagpibe og gik derind. Hun viste sig aldrig med Pibe i Butikken, det holdt hun paa. Hun handlede med Sukkergodt, Butikken laa lige overfor Skolegaarden. Knægtene blev næsvise, hvis man blot et Sekund gav sin Værdighed fra sig.

Da hun kom tilbage, græd Kamma, Fru Kyndesen tændte Piben og lod hende græde nogen Tid i Fred. Hun havde samme noget sydlandske Udseende som Datteren.

— Pokker forstaa de Mandfolk, sagde hun hen for sig. — Det *kan* i og for sig godt betyde Kærlighed ogsaa det, at han skældte Dig ud for den revnede Rude.

— Hvordan det?, sagde Kamma og saa op med vaade Øjne.

— Jo, hvis han vil ta Dig til Kone, betyder det jo netop meget for ham, at Du er økonomisk og huslig og ikke knalder hans Ruder.

— Jeg bruger den samme Pen i fjorten Dage, og jeg brænder altid Papiret, hvis jeg skriver fejl —

— Naa ja, det er godt, sagde Moderen lidt affejende, kradsede sin Pibe ud og stoppede den.

Da hun havde faaet frisk Ild, kom der friske Tanker frem i hendes Hjerne.

— Er der ingen andre, han har Kig paa?

— Nej.

— Naa, ja saa er Dine Chancer ikke helt ringe for Tiden.

— Aa Mor!

— Ja, sagde Moderen og bakkede voldsomt paa Piben. — Det er jo altsaa Foraar — det kribler i ham. Han kender Dig — Du er den nærmeste — han er stor tyk og doven — enfin —! Men hvorfor knækkede Du Ruden, Dit Fæ?

— Det var med Maven. Jeg stod og saa ned i Gaarden efter Thomas, tror jeg, saa er vel en Urtepotte bleven klemt for haardt mod Ruden.

— Ja Urtepotte — Urtepotte! Nej, Du bliver aldrig Grossererfrue — Du gaar i Din Grav som Skriver paa et Kontor. Aa, det skulde være mig! Der er ingen Liv over Dig. Du er som en overgemt røget Sild. Du skulde svaje og svandse gennem Kontoret: Her kommer jeg! Her kommer en vordende Grossererfrue! Her kommer Carmen! Vil Du ha mig saa skynd Dig lidt.

Fru Kyndesen valsede over Gulvet og slængte Kys til alle Sider med Pibespidsen.

— Dit gamle Menneske, sagde Kamma forarget.

— *Du er ældre end jeg,* skreg Fru Kyndesen med Vildskab i Blikket. — Du er 30 og jeg 52 — men dog er Du ældst. Dit Urtepottefjols!

Kamma værdigede ikke sin Moder noget Svar, hun tog en Bog og gav sig med krænket Mine til at læse.

Moderen faldt til Ro, noget efter tog hun Kort frem og lagde dem op.

— Du Kamma, sagde hun pludselig, — der ligger alligevel en Herre til Dig!

Kamma kastede Bogen og sprang op.

— Hvor ligger han?

— Der!

— Han er jo mørk!

— Mørk eller lys — det er ligefedt. Kortene kan godt sludre fejl paa det Punkt. —

Senere da Moder og Datter var gaaet tilsengs, genoptog Fru Kyndesen Samtalen.

— Du er for sværmerisk, Kamma, Du skal lægge de Urtepotter af, siger jeg Dig. Og Du skal lægge

Dine lange ensomme Spadsereture af. Ryssel kan ikke udstaa den Slags.

— Jeg *elsker* Naturen — saa kan Du jo lade mig om *det!*

— Aa, saalænge Du bor hos mig, er Du underlagt Hustugten!, sagde Fru Kyndesen og slog i Dynen — Jeg vil ikke finde mig i, at Du gaar alene de lange Ture i Skoven. Det ender med at Du kommer galt afsted en Dag. — Skønt saa var det egentlig ikke for tidligt — —

Begge Kvinder var ved at falde i Søvn, da Moderen for op og sagde:

— Hvad kiggede Du efter Thomas for?

— Ikke for noget, sagde Kamma og gabte.

— Ham kunde Du maaske endnu faa.

— Den Idiot! Den Vognmandskusk!

— Tja — han har Skillinger. Hvis nu det andet slog fejl, saa — — Du kan ikke gaa til evig Tid og vente paa Hr. P. C. Ryssel. Thomas er mørk. Kortene sagde jo at — Hvis nu Thomas solgte sine Heste og købte en Bil, vilde Du saa?

— Jeg vil have et Hovedpinepulver, sagde Kamma klynkende, — jeg kan ikke holde alt det ud i mit Hoved!

III

P. C. Ryssel talte i den følgende Uge endnu et Par Gange om Foraaret og Kærligheden. Om Lørdagen rejste han og om Mandagen var der Brev fra ham, at han havde giftet sig med en Dame fra Køge, Iris Aaberg. Bryllupsrejse otte Dage til Berlin!

Kamma glemte den Eftermiddag at lukke Pengeskabet inden hun gik hjem. Heldigvis var det tomt,

saa der hændte ingen Ulykker udover den ene med P. C. Ryssel.

Kamma hævdede overfor sin Mor, at hun ikke kunde se nogen Ulykke var hændt.

— Nej, sagde hun, — han er en tyrannisk og kold Natur. Jeg vilde ikke eje ham om han var Millionær — og han er det stik modsatte.

— Aa! sagde Fru Kyndesen, — det lyder! Du vilde nok krybe paa dine bare Knæ herfra til Berlin for at være i den anden Donnas Sted!

Moder og Datter skændtes energisk om denne Sag hele Aftenen og den halve Nat. Næste Dag tog de fat paa samme Maade og det udartede til smaa Haandgribeligheder mellem dem. Kamma kastede et eller andet efter sin Mor. Til Gengæld slog Moderen Datteren flere Slag i Hovedet med en sammenlagt Avis.

Videre kom det ikke. Man sluttede Fred og begyndte at tale om det uafvendelige paa en ny Maade.

— Jeg vilde give hundrede Tusinde for at se, hvordan hun ser ud, sagde Fru Kyndesen næste Dag.

— Jeg vilde give to hundrede Tusinde!

— Hvornaar er det de kommer hjem?

— Lørdag Aften med Sekstoget.

— Saa er Du jo fri — saa gaar vi paa Stationen sammen og ser dem.

— Nej, det vil jeg ikke, sagde Kamma bestemt.

Moderen tænkte sig lidt om og sagde derpaa:

— Saa kan vi sidde ved Konditor Hintzes Vindu og spise en Flødeskumskage, det er jo lige overfor Stationen.

— Hvad kan det nytte med mine Øjne — jeg kan ikke kende en Stork fra en Høne paa den Afstand.

— Aa Dit vanskelige Kreatur, sagde Moderen opgivende.

Men noget efter kom Fru Kyndesen paa en lys Ide:

— Nu skal jeg sige Dig en Ting: Jeg giver en Bil den Aften. Vi lader den holde lige ud for Stationstrappen — saa sidder vi bag Gardinerne saa nær ved dem, at vi kan røre ved dem med Næsen.

— Aa Mor — det er vidunderligt! raabte Kamma og slog sine smaa Hænder sammen.

De følgende Dage forberedte man sig som til en stor Fest. Kamma fik sig et straalende, nyt Foraarsstykke og en Carmenhat, hendes Mor et Silkeliv, et Moireunderskørt og en ægte fransk Shagpibe. Der var en hed Stemning over det lille Hjem. Man kostymerede sig foran Spejlet og beundrede hinanden. Man sad oppe den halve Nat og drøftede den nye Grossererfrue. Skoledrengene fik „en Klump" i Tilgift, naar de købte „en Slik".

Fru Kyndesen foretog desuden i Kammas Kontortid nogle mystiske Udflugter, hvis Hensigter ikke var til at begribe.

IV

Mandag Aften kørte en flunkende ny Bil op foran den lille Brystsukkerbutik. Fru Kyndesen satte et Papskilt i Vinduet: *Lukket* — saa kunde Kvarterets Børn for hendes Skyld dø af Sukkermangel. Hun havde andet at tage Vare paa, sammen med Datteren Kamma steg hun ind i Vognen. Begge havde hvide Handsker og Teaterkyser paa. Kamma saa at Bilens Chauffør var Thomas Mark, hendes Skolekammerat, Vognmandskusken.

— Naa har Thomas faaet Bil! sagde hun.

— Det har han vel saa, svarede Moderen ligegyldig.

Derefter talte de ikke et Ord sammen før de var ved Stationen og Bilen holdt nøjagtig paa den iforvejen udpegede Plads. De sad fornemt tilbagelænede i de bløde Hynder. Foreløbig hastede det jo ikke at trække Gardinerne for. Hvorfor skjule for Verden, at man var ude at køre en lille Foraarstur i Bil! Mange Mennesker gled nu i Togtid op og ned ad Stationstrappen, de saa Fru Kyndesen og hendes Datter sidde i en splinterny Vogn i stiveste Puds — de vilde have afstaaet Halvdelen af deres rørlige Ejendom for at vide, hvilket Ærinde de to Damer var ude i.

En tom Bil var kørt op midt for Trappen. Fru Kyndesen sendte Thomas over for at høre om det var den, der skulde køre Brudeparret hjem. Ja det var!

Toget hørtes fløjte. Kamma var hvid som et Lagen i sit Ansigt.

— Jeg tror jeg besvimer, sagde hun og aandede tungt.

— Det vilde være kønt, netop nu det gælder, sagde Moderen, der var højrød af Spænding.

Pludselig stod P. C. Ryssel paa Stationstrappen. De to Damer trak Gardinerne for, saa Ringene slog Gnister. De borede Hovederne sammen ved Sprækken Kind mod Kind som to kærlige Børn.

— Se — der er hun — Iris! Den Kjole har hun faaet i Berlin. Hun er yndig — yndig —

— Se, hvor han ser paa hende!

— Aa, jeg faar Gaasehud over hele Kroppen!

— Hun blir dyr at holde — man kan se alle hendes Ringe gennem Handskerne.

— Hun er smuk, smuk, smuk, sagde Kamma og kyssede paa Fingeren efter Bruden tre Gange itræk.

— Maaske har hun Penge. Se der kommer hendes Hatæske — naada —!

— Nu gaar de ind i Bilen — se han rækker hende Haanden — han er smuk, smuk, smuk! Hun har pæne Tænder, naar hun ler.

— Det kan enhver faa for Penge.

— Hun har ogsaa pæne Ankler — de er da ihvertfald hendes egne. Nu kører Bilen. Aa, hvor jeg morer mig vanvittigt!

De gav Thomas Besked om at følge efter i passende Afstand og glide langsomt forbi naar Brudeparret steg ud. Saaledes mættede de deres Øjne og suste hjem i rasende Fart. Viseren paa Uret havde kun bevæget sig en Halvcirkel siden Skiltet *Lukket* blev sat i Vinduet, men hvad havde man ikke oplevet i den Tid af Sødme og Smerte. En Verden.

— Kom ind og faa Penge, sagde Fru Kyndesen til Thomas, og han kom ind. Hun betalte ham af Skuffen, det tog sin Tid, hendes Formue var konverteret i To- og Femører. Medens Thomas skovlede dem i sin Pung, løb hun ind i Stuen, hvor Kamma stod drømmende lænet til Kommoden i al sin Stads.

— Vi vil ha Fest iaften, sagde hun stakaandet, — skal vi bede Thomas med?

— Thomas —? sagde Kamma aandsfraværende.

— Skal vi bede ham med eller ej?

— Det var da en løjerlig Ide.

— Vi to grimme Uhyrer kan da ikke holde Fest med hinanden alene.

Tanken kom meget overraskende for Kamma, men hvad — Thomas havde jo nu paa en Maade været med i Eventyret — — og nu var man jo engang ude af Ligevægt. Hun nikkede nedladende, at han kunde være med.

Saa begyndte der en Fest. Med et Ryk trak Fru Kyndesen en stor Papæske frem, som havde staaet

under hendes Seng. Den var stopfuld af Herligheder. Vin, Sardiner, Chokolade, Appelsiner, Cigaretter, Cigarer og Shag, et Fad stegt Bøf, tyve Slags overskaaren Paalæg — — hun havde ikke turdet sætte Sagerne ind i Spisekamret, for der gik Kamma altid og stak sin spidse Næse i Fade og Krukker. Thomas kørte hen og hentede Øl, medens Fru Kyndesen lunkede Bøffen og dækkede Bordet.

Stemningen indfandt sig øjeblikkelig ved Maaltidets Begyndelse. Man trængte til en vældig Udløsning ovenpaa den hede Spænding.

— Nu siger jeg Du til Dig, Thomas, sagde Fru Kyndesen og klinkede, — jeg har jo kendt Dig siden Du ikke var større end et Gryn. Skaal! Naa Du har faaet Dig Bil. Tillykke med den. Hvordan har Du fundet paa det?

Thomas Mark blev rødere i sit røde Ansigt. Han stammede i det:

— Heste er lidt gammeldags og sjofelt — jeg mener upassende i Nutiden, syntes jeg — —

— Havde Du Skillingerne selv?

— Ja, hver Øre, godt og vel og køre kunde jeg iforvejen.

Kamma kneb Øjnene sammen og saa vist paa Thomas. Han var rød i Ansigtet, men Skillingerne havde han jo altsaa. Thomas sad ved Siden af Moderen — det afsindige gamle Menneske sendte ham hede Øjekast, hvad bildte hun sig ind?

— Nu drikker vi Brudeparrets Skaal!, raabte Kamma. Iris og Peter leve!

— Aa de to søde, yndige Mennesker! Kamma følte sig sært bevæget. Hun undte alle Mennesker Lykken — selv fik hun den aldrig. Otte Aars trofast Haab var knust, og alligevel sad hun her og drak Brudeparrets Skaal.

— Skaal Sjaffør, sagde Fru Kyndesen. Baade hun og Datteren havde beholdt de lyserøde Teaterkyser paa, de gjorde hele Personen smuk, fornem og ung.

Kamma saa urolig, hvorledes Moderen rykkede nærmere til Thomas. En Gysen gennemfor hende: Sæt Thomas blev hendes Stedfar! Man havde hørt om sligt før. Aa, hun skulde knuse alle Ruder og vælte alle Sukkerdaaser om det skete. Men hvad hjalp det —!

— Der er jo egentlig helleringen Grund til, at vi to siger De til hinanden, sagde hun lidt efter til Thomas.

— Nej, sagde han lykkelig genert. Kamma fandt at han egentlig var køn.

— Hvorfor er Du ikke gift, Thomas? sagde Fru Kyndesen — der er Piger nok, som vil ha Dig. Se lidt paa mig — jeg er yngre end min Datter!

— Aa Gud ja, for Du gaar i Barndom, sagde Kamma henkastet.

Thomas sagde ingenting, men han var morsom paa sin Vis, han gik ud og hentede en Teddybjørn, han havde anbragt paa Køleren af Bilen og lod den hoppe mellem Damerne.

Efter Maaltidet blev Grammofonen sat igang og Dansen gik. Thomas var saa udholdende, at han næsten kunde tage Vejret fra baade Mor og Datter. Han var *en Mand,* tænkte Kamma, naar han løftede hende i Svingene, eller næsten knuste hendes Rygrad med sin stærke Haand. Timerne fløj som lyse Foraarsskyer. Man slog Vinduet op til Haven. Natten var saa stille og lun.

— Nu vil vi ud og se paa Stjernerne, sagde Fru Kyndesen patetisk. — Hver tar sin Herre og gaar med. Jeg tager Thomas, Du kan tage Teddy!

Kamma sprang frem imod sin Mor.

— Er der da ikke Skam i Livet paa Dig. Saadan, som Du opfører Dig! Thomas er vel ingen Pattebarn som kan *tages*. Lad ham selv vælge, hvem af os han vil have. — Vælg nu frit, Thomas, og bryd Dig ikke om, hvad det Menneske siger!

— Saa tager jeg Dig, sagde Thomas og lagde sin Arm om hendes Liv.

Moderen blev helt befippet staaende i Stuen medens Kamma sejerstolt gik ud til Stjernerne.

Men da de kom tilbage var hun ikke befippet længer, hun stod og skænkede Champagne i tre Glas — maaske ikke helt ægte Champagne, men noget i den Retning.

— Er I Kærester? sagde hun tørt, — Naa ja det anede mig — det anede mig for flere Dage siden. Drik nu. Skaal! Hvad sagde jeg, Thomas! Jeg er maaske nok ældre end min Datter, men dummere er jeg ikke.

EN DANSK DUMRIAN

Udenfor Byen paa Lossepladsen, hvor Luften er vammel af alle Slags gærende Stoffer, som er ved at blive til Muld, mellem Dynger af Skarn, Aske, Blikdunke og Papir, ligger et langt lavt Telt. Lærredet er sort af Ælde og Fugtighed — det regner og har regnet hver Dag i to Uger — en underlig Tristhed hviler over det hele Sceneri. Man kunde tro, at det raadne Telt var henkastet her paa Lossepladsen som værdiløst. Men det er ikke saaledes. Teltet er et Hjem for en broget Skare levende Væsner. 5 Mennesker er der og to Løver, to sibiriske Ræve, 12 Aber, en Lama, en Zebra, en Ræv, en Kalv med 6 Ben, og en hel Del mere Ragelse.

Kopowskis store Menageri staar der med skæve Bogstaver over Indgangen. Paa en lyserød Plakat er bl. a. anført, at Rovdyrene fodres hver Aften Klokken 8. Spørg Rovdyrene om det er sandt, de vil svare med knurende Maver, at det er Løgn. De har næsten intet faaet i mange Dage. Deres tungsindige Brøl lyder med smaa Mellemrum og falder godt sammen med Lossepladsens Uhygge. I Beboelsesvognen, som gaar i et med Teltets ene Ende ligger Menageriejeren Hr. Kopowski med Lungebetændelse og heftig Feber. Der er næsten mørkt i det lille Rum. De to Smaapiger syr, Fru Kopowski har lige sluppet Opvasken, medens hun taler med Lægen, tørrer hun

ustandselig sine Fingre i Nederdelen. Hun er en tidlig ældet Kvinde med kulsort, graasprængt Haar, som er sat op i haarde glinsende Fletninger.

— Han kan jo ikke gøre for det, lille Læge, siger hun om den syge, — han har ikke taget nogen Forgift ind, eller drikket sig fuld. Det er den slemme strenge Regnvejr, som har forkølet hans indvendige Dele — det kan han jo ikke gøre for — og derfor maa De ikke være for haard ved os med Regningen, lille Læge.

Lægen ryster paa Hovedet. Nej, han skal ikke være haard med Regningen.

— Den eneste Skyld han har i det, er, at han er *dum*, fortsætter Konen. — Men det er vi jo allesammen, mere eller mindre, Han kan ikke taale den danske slemme, slemme Klima — alligevel vil han herop — med Løverne og hele Historien. Det er dumt. Jeg vidste det, jeg sagde det: Enten bliver Du, eller Løverne, forkølet. Men han vilde op og se om Tante Madsen, min Tante, var død. Det var hun ikke, men hun var flyttet til en anden By.

— Hvorfor vilde han se om Tante Madsen er død.

— Aa, det kunde jo være, der var lidt at arve efter hende. Hun havde en stor flot forgyldt Spisestel til over 10—12 Personer. Ægte Porcelæn — *ikke* Fajance — durchsigtig hver Styk.

— Og saa rejser De med Løver og det hele herop for at se om Spisestellet er ledigt?!

— Det er jo saa besværligt at skrive, siger den lille Kone og tørrer sine Fingre en for en. — Har man Papir, saa har man ikke Blæk, og har man Blæk, saa er Pennen verloren. Det er meget besværligt. Og se nu — en Brev, den bliver sendt retur, hvis Adressaten er verrejst, men *vi* bliver ikke sendt

retur. Vi kommer til alle, alle Platzer, saa træffer vi jo nok Tante Madsen.

— Tjener De noget ved Deres Forevisning?

— Ikke meget. Danskerne er ikke interesserede i Menagerier, tror jeg. I Rusland og Polen — aah — mange hundrede Mennesker maatte gaa uden at komme ind, fordi der var ikke Platz. I Tyskland detsamme, i Holland detsame. Og i alle andre Lande detsamme. Men her —! Ach Gott! Die Leute interesserer sig ikke.

Lægen sad og saa paa den lille Kones nervøse Hænder og paa Børnene og paa den tungtaandende Hr. Kopowski. Regnen prikkede mod Vognens Zinktag, Vandet sivede ned langs Væggen fra et utæt Sted i dette Tag. Hvor Væden blev af, naar den naaede Gulvet, kunde man ikke se paa Grund af Halvmørket i Vognen. Fra Burene lød næsten uafbrudt Dyrenes Vaanden. Alt stemte Lægens Sind til den yderste Tristhed. Han kunde ikke bestemme sig til at gaa, skønt hans Lægetilsyn var endt. Han sad og smaasnakkede med Konen for ligesom at holde Uhyggen Stangen.

— Men naar nu Folk „ikke interesserer sig" — hvor vil De saa faa Penge fra til fortsat Rejse Landet rundt?, sagde han.

— Hvis bare De, lille Læge, kan gøre min Mand rask, saa skal vi nok faa Folk til at interessere sig, sagde Konen indsmigrende. — Saa har vi jo vores store Løvenummer. Det er jo det Publikum vil se — aa de vil komme i hundredevis, naar vi først kan faa det paa Plakaterne og i Avisen.

— Hvori bestaar da det store Løvenummer?

— Hvori det bestaar? — ja det er ikke saa lige at forklare, lille Læge. Min Mand tager paa sin Baret

med Fjer, sine Fløjelsbukser og sine lange Støvler. Den Slags er det Folk vil se!

— Men Løverne?

— Ja de render rundt, altsaa, og sidder paa Halen og springer over en Stol og knurrer og viser Tænder. Han gaar ind til dem natürlig — i Buret.

— Naa saaledes.

— Ja saaledes. Men man kan ikke forlange, at han skal paatrække sig Fløjelsbukser og lange Støvler, naar han er syg, vel? Nej — bare man kunde faa en anden i hans Sted til at gaa ind til Løverne, men det kan man ikke saa let. Kristian som passer Dyrene tør ikke. Han er en stor, stor Dumrian — det er alle Dänen. Men Læger er ikke, natürlig.

Lægen trak paa Smilebaandet.

— De tør hellerikke selv?

— Tør? Jo udmærket. Men Publikum vil ikke se en gammel graahaarig Frau. Den vil se en ung Dame, eller en Mand i røde Fløjelsbukser.

Lægen sagde lidt efter Farvel og gik. Paa Hjemvejen gik han ind til Blikkenslager Holm og bad ham lade Zinktaget paa Menagerivognen gøre istand paa hans Regning. Det lidet kunde han da gøre for den arme Familie. Blikkenslager Holm lovede at sende en Svend ud paa Lossepladsen.

II

Dagen efter fandt Lægen sin Patient i Bedring, men navnlig fandt han Familiens Humør i Bedring.

— Mange tusind Millioner Tak skal De ha, lille Læge, fordi De sendte den dejlige Mand ud til os. *Han* var ingen Dumrian!

— Naa fik han Taget iorden?

— Taget? — naa — aa den Dach — nej, den opsatte vi til senere. Nu regner det jo ikke saa meget mere. Men den dajlige Mand wolte gerne ind til Løverne!

— Vilde han gerne ind til Løverne?!

— Ja meget, meget gerne. Han havde *Courage*. Om en to tre Aftener gaar han ind til Løverne — og vi sætter en Styk i Avisen og en Styk paa Plakaten — og Publikum den blir fornøjt med os!

Lægen satte sig helt betuttet ned paa den sædvanlige Kasse.

— Skal Blikkenslageren optræde som Løvetæmmer! sagde han undrende.

— Ja, sagde den lille Kone og klappede henrykt sine smaa, sorte Hænder sammen.

Den syge drejede sig om paa Siden og tørrede den svedige, skaldede Isse med sin Haand.

— Det er ikke farligt, sagde han hæst. Man *ser* paa dem, saa er det ikke farligt. Han illustrerede sin Udtalelse ved at presse sine stygge urene Øjne næsten ud af Hulerne. Ved Muskelsammentrækningen kom hans lange rødlige Overskæg samtidig til at stritte. Det var sandsynligt, at Løver vilde skræmmes af et saadant Ansigt, tænkte Lægen.

Konen faldt iltert ind:

— Nej, det er ikke farligt. Men *det* maa Publikum ikke vide, forstaar De nok, lille Læge — ikkesandt? Publikum skal tro det er ganske livsgefärligt, ellers faar de jo ikke noget for deres Penger. Hvis mine smo Piger var smo Drenger, kunde de godt gaa ind til Løverne, men smo Piger vil Løver rive og kradse — det gaar ikke — ikkesandt? Dyr er jo kun Dyr.

— Er han begyndt at øve sig, Blikkenslageren?

— Nej, men i Aften begynder han.

— Med at gaa ind til Dyrene?

— Naa, nej, men der er jo majet andet at lære, saadan med at svinge Pisken og tage Hatten af for Publikum og alt det. Man kan ikke forlange, han skal kunne det uden Øvelse, — men gode Anlæg har han. Han er en dannet Menneske.

— Den Slags er medfødt for Folk af vor Slags, sagde den syge og gned frem og tilbage over sit stubbede Ansigt. Den revnede Skjorte gled tilside, Lægen saa at Underarmen var furet af dybe Ar.

— Stammer de Aar fra Deres Løver? spurgte han.

— Ja —, sagde Løvetæmmeren nølende, — naar de bliver vrede, saa vil de jo kradse en Smule — men de bliver sjælden vrede, meget sjælden.

— Ja meget, meget sjælden, sagde hans Kone og nikkede af dyb Erfaring.

III

Annoncerne virkede vel noget, men langt mere virkede Rygtet, som løb Byen rundt og fortalte at Blikkenslagersvend Nikolaj Jensen vilde gaa ind til Løverne i Kopowskis Menageri. Om Aftenen var den skidne Plads levende af Mennesker, som vilde ind i Teltene. Fru Kopowski sad i sit lille Skilderhus og solgte Billetter. Haartjavserne hang hende ned i Øjnene af Vildskab over den store Sukces.

— Ikke mase po! skreg hun for at stimulere Publikum. — Er her ingen Politi, som kan regulere? Alle Danske er Dumrianer! Værsgod 25 Øre tilbages Hrr.!

Midt i Ekspeditionen langede hun en kraftig Lussing ud til det ældste Pigebarn Adéle, der sammen

med Søsteren Therese dannede Orkesteret bestaaende af Horn og Tromme.

— De skal ingen Billet købe, lille Læge, De gaar ganske gratis ind!, skreg hun pludselig, da Lægens Ansigt viste sig mellem de øvrige.

Lægen smilte og gik ind i Vognen til den syge. Han havde det bedre, Lungerne var rene, han havde Feber, men det var Spændingsfeber.

— Bliver det Sukses — eller bliver det Skandale?, gentog han med sin hæse Stemme atter og atter. Hans Øjne buldnede ud af Spænding.

— *Og her ligger jeg,* sagde han paa engang ydmygt og skamfuld og truende. Han strakte sin store Haand, bedende og besværgende mod Loftet. Saa skiftede hans Ansigtsudtryk til Stupiditet. Han lod den udspilede Haand kravle som en Edderkop over Vognens fugtplettede Væg, og betragtede den ligesom med Undren.

— Giv mig ganske lidt Brændevin! hviskede han pludselig. — Giv mig saameget som der kan hænge ved min Finger!

— Jeg har ikke noget Brændevin, sagde Lægen.

— Saa skaf noget — De er dog Læge Hrr — ikke? De har dog Lov til at lindre et Menneskes Smerter — ikke? Jeg holder ikke ud, at den Blikkenslager gaar til Løverne, medens jeg ligger her. Jeg sprænges — jeg hænger mig op. Giv mig ganske lidt Brændevin!

Manden rev sig i Haaret, Lægen talte strengt og beroligende til ham, det hjalp lidt, men ikke meget.

— *Hør Cæsar!,* sagde Kopowski og for op i Siddestilling. Sveden stod paa hans Pande.

En dyb Brølen hørtes, den mindede om Torden, der nærmer sig. Lyden vibrerede, som om der blev talt, som om der blev sagt noget forfærdeligt, som

om der blev sagt: *Nu æder — nu æder — nu æder* jeg Dig!!

— Han er ved at gaa ind til dem! sagde Kopowski i største Ophidselse.

— Nu gaar jeg over og ser paa det, sagde Lægen og greb sin Forbindingstaske. — Jeg skal underrette Dem bagefter om, hvordan det gik.

— Det behøves ikke — jeg kan selv høre det herfra, sagde den syge og tørrede sig over Ansigtet.

IV

Saaledes ser Dyretæmmeren Nikolaj Jensen ud: Spinkel, blond, taabeligt smilende, bestandigt med Øjnene skelende ud efter Publikum. De røde Bukser slaar Folder over Maven paa ham og Støvlerne er i den Grad for store, at man maa tænke paa en Dreng, som har klædt sig ud i sin Faders Tøj. Han staar paa en Tønde med en Ridepisk i Haanden og fortæller, at i næste Øjeblik vil han aabne Buret og gaa ind til Løverne. Han taler med tysk Dialekt, som Cirkusklovnerne plejer, det er aabenbart, at han saa vidt gørligt gentager, hvad Hr. og Fru Kopowski har forelæst ham. Han mangler et Par Fortænder og naar han siger: *Pas po!* stænker Spyttet helt over til Teltets Bagvæg, hvor Lægen har taget Plads.

Nu svinger Jensen Baretten, stiger ned af Tønden og begynder at lukke Løveburets Dør op. Folk viger nogle Skridt, men der er for pakkende fuldt i Teltet, til at man kan komme ret langt tilside. Rask springer Jensen ind i det ganske smalle Rum, som er Burets Forværelse, fra dette er der en anden Dør ind til Dyrenes Opholdsrum. For første Gang viser Jensen sig distræt: *Han glemmer at lukke Gitterdøren bag*

sig. I det Øjeblik han river den næste Dør op, er Vejen mellem Løver og Publikum fri!

Men fra Billethullet kommer Fru Kopowski som en stor Skrigefugl.

— Se dog den danske Dumrian, som han kludrer og ødelægger alting og laver Skandale! Glemmer han ikke at lukke Døren efter sig, den Svin, saa alle to Løver farer ud og kradser den ganske Publikum død og kaput!

Hun lukker Gitteret med et Smeld. Men Blikkenslageren vender sig og siger ud mellem Fortænderne:

— Aa hold Kæft, Kælling! Han ler undskyldende til Publikum og træder skødesløst ind til Løverne.

V

Hanløven heder Cæsar, Hunløven Dalila. Det er store Dyr, som engang har været smukke. Sulten og Fængselslivet har afrakket dem endel, noget af det kongelige er gaaet af dem, men desmere er Rovnaturen kommet frem. De leder Tanken hen paa et Par ondartede Forbrydere. Ved første Øjekast føler man en vis Tilfredsstillelse over, at evig Fængsel er bleven deres Lod. Senere kommer man muligvis paa andre Tanker.

Medens Nikolaj holder sit Foredrag har de ligget tæt op til hinanden kun optagne af deres Sult. Det paa den anden Side af Stængerne er forlængst ophørt at interessere dem. Men i samme Nu den yderste Dørs Laas smækker, har de rejst sig op og er til det yderste spændte paa, hvad der nu vil ske. Betyder det Mad? Cæsar brøler fra Dybet af sin Sjæl og Dalila følger ham $^1/_4$ Tone højere.

Nikolaj lukker næste Dør op og træder ind. Begge Dyr tager Færten af ham, de skælver af Spænding og Ubehag — otte Aars Liv blandt Mennesker har lært dem, at *alt nyt* er ringere end det gamle. Cæsar pisker med Halen — han ønsker at modsætte sig dette nye og ubehagelige. Dalila pisker ogsaa. Hun vil hjælpe.

Dog hvad er det? Dyrene tager deres Syn til Hjælp, ser de lange Støvler og røde Bukser —!

Altsaa dog Kopowski, men med en fremmed hæslig Lugt. Løverne stikker Hovederne sammen, det ser ud, som om de veksler en Bemærkning med hinanden. Raadvilde trykker de sig op ad Burets Bagvæg.

Blikkenslageren skeler genert til Publikum, saa gaar han rask frem og slaar Cæsar over Snuden med sin Ridepisk.

— Naa kan I lave noget, I to Katte! siger han.

Cæsar slaar voldsomt til Pisken og knurrer som en vældig Sav, men den retirerer, saa Dalila kommer forrest. Ogsaa hun faar et Rap over Snuden.

— Naa lav noget, Katte! siger Nikolaj Jensen og træder hen bag dem. Løverne ser de røde Bukser, som *skal* respekteres. De forvirres saare og tør intet Standpunkt tage. Da det ukendte Dobbeltvæsen pisker dem igen, sætter de begge i et Spring over Skulderen paa ham hen til Burets anden Ende.

— Det var ret! siger Blikmennesket. Smilet staar uforandret paa hans Ansigt. Hans fuldkomne Mangel paa Fantasi gør, at han ikke er bange. Fra sin Skoletid husker han en løsreven Stump: at *Løver er store Katte.* Desuden har jo Kopowski sagt, at der ingen Fare er ved Forestillingen, og Fru Kopowski har bekræftet hans Ord.

Et Par Gange driver han Dyrene fra Ende til

Ende i Buret, saa rækker han Haanden ud gennem Tremmerne og faar et lille Trug ind til sig med Kødstykker.

— Snup! siger han og kaster et Stykke til Cæsar, men Dyret svarer blot med et Raserinys. Heller ikke Dalila tager sit Stykke op. Saa er det Nikolaj Jensen tager Ridepisken om paa Ryggen, gaar frem og *klapper Cæsar paa Halsen.* Cæsar brøler saa Savsmuldet flytter sig, dens aabne Gab omslutter et Nu Nikolajs højre Arm fra Haanden til Albuen.

Men den bider ikke til. Den tør ikke tage Beslutningen. Den knurrer, pisker med Halen og snapper pludselig Kødstumpen paa Burets Gulv.

Lidt efter er Forestillingen forbi. Publikum, der har været stivnet i de fem Minutter Mand og Løve stod overfor hinanden, giver Nikolaj Jensen et Hurra.

VI

Lægen gik med ind i Vognen og drak en Kop sort Kaffe sammen med Familien Kopowski og Nikolaj. Fremtiden syntes jo nu lys og herlig for *Kopowskis store Menageri.*

— Nej, nej, jeg vidste det vilde gaa storartet!, sagde Kopowski lykkelig. — Jeg vidste det var ikke farligt, blot man bruger sine Øjne. — Brugte De Deres Øjne — ja?

— Gu' brugte jeg mine Øjne, sagde Nikolaj.

— Han brugte sine Øjne, saa godt han kunde, sagde Fru Kopowski med moderlig Blidhed. — Naar han optræder næste Gang, vil han aldrig glemme at lukke Døren efter sig. Iaften gjorde det ingenting. Publikum troede det var en Trick. Ikkesandt? De danske Dumrianer!

Nikolaj fik som sin Løn 10 Kroner af den bugnende Kasse. Han tog genert imod Pengesedlen og mumlede noget om, at saa let var han ikke vant til at komme til Penge. Han skulde nok møde de følgende Aftener.

Lægen sad i Baggrunden og saa i Taushed fra den ene til den anden. Han magede det saaledes, at han fik Følgeskab af Nikolaj ind til Byen. Paa Vejen udspandt der sig følgende Samtale mellem de to:

— Sig mig nu ærligt, Nikolaj Jensen: da De traadte ind i Løveburet, var De saa ikke bange?

— Jo gu' var de bange — og de blev ved at være bange, men saa klappede jeg dem og saa blev de mere rolige.

ILD OG MODILD

Menneskene gror i Naturen. De sætter deres Fodsaaler eller bare Næver mod Mulden og Muldens Safter og Udstrømninger tager sig Vej igennem deres Legemer. Mennesket bliver en Del af Naturen — mærkelige Kræfter faar Raaderum i dets Hjerne og Hjerte.

Inde i de store Byer gror Mennesker ikke. De er som Vaseblomster, en lille Tid tænker de og lever, men Roden er borte, de falmer og synker sammen for aldrig at grønnes mere.

Solen løfter Græsstraaet op imod sig, men Folk i Byerne bør skynde sig ind i Stenhulerne, naar Solen skinner, for den visner dem bare for tidligt.

I Byerne findes Titusinder ubetydelige Mænd, og nogle faa store Aander.

I Naturen er ingen Mand uden Betydning, for han gror — han er en Del af Naturen, en Kratermunding maaske, eller et Vinstød. Der er Skæbne i ham.

Se, der ligger en Mand paa Knæ oppe paa Toppen af en Lynghøj. Han skærer en Firkant Jord ud med sin Kniv og roder videre i det underliggende Sand. Han graver et Hul. Manden er ikke særlig stor eller mærkelig og han er i graa, tarvelige Klæder, men da han er det eneste Menneske i Miles Omkreds søger Naturens Kræfter til ham, og han faar Betydning.

Se — det er en lille Bog han graver ned. Nu lægger han Lyngtørven over, træder den fast og gaar bort uden at se sig om.

Han hedder Ras Kubbe. Vi naar frem til ham gennem den følgende Beretning.

II

Jens Toft kørte sin Brud — Ras Kubbes og Sidsels eneste Datter — hjem. Det var hen under Aften, Dagen efter Brylluppet, midt i November Maaned, Vinden var imod, Hestene gik Fod for Fod, Vognen malede i Vejens Sand. Jens sad ret i Ryggen han klippede med Pisken som i fuldkommen Tankeløshed. Bodil hans unge Kone sad dybt foroverbøjet, saa Jens kunde se hendes Nakkehaar under Hovedklædet. Af og til kom der en bævende Tone fra hendes Mund, en Tone, der sørgeligt mindede om Holger Spillemands Fløjte nu ved Bryllupsfesten, naar han gik op paa de smaa Huller.

Jens klippede med Pisken efter de visne Syrer ved Vejkanten og holdt sig rank i Ryggen. Tømmerne hang slapt ned over Hestenes Kryds. Det hastede ikke.

Endelig naaede Vognen Sidevejen ned til Jenses lille Gaard. Han bøjede sig fremefter og sagde:

— Nu maa Du jo se at stramme Dig op, Bodil, for Mine staar udenfor og venter.

Bodil for sammen, sukkede som om hendes Hjerte skulde briste og fik Hold paa sin Graad. Men hun var nærmere som en Død, der blev baaret ind i Huset end en Brud, der tager sit nye Hjem i Besiddelse. Mine, Tjenestepigen, fik ikke hørligt Svar paa sit Velkommen og sin Lykønskning.

Ud paa Aftenen, da Mine var gaaet til Ro, satte Jens sig ligeoverfor Bodil. Han tog hendes ene Haand i sine to, varmede den og puslede lidt ved den. Bodil sad tavs en lille Stund og lod det ske, men snart brast hun i Graad og den samme klagende Tone, som Jens havde hørt paa Vognen og hele Natten forud spandt sig ud af hendes Mund og fyldte Stuen med Uhygge.

— Hvad er det da med Dig, Bodil?, sagde Jens og vedblev at stryge hendes Haand.

Bodil rystede paa Hovedet. Hun græd saa det hev i hendes Bryst.

— Mine kan høre Dig, hviskede Jens.

Bodil holdt Vejret en Tid, men de indvendige Kræfter var hende for stærke. Tilsidst brød hun helt sammen, vendte sig fra Jens og lagde sig ind over Bordet hulkende saa hendes Skuldre slog som Fuglevinger.

— Jeg henter Din Mor! sagde Jens truende.

Hans Ansigt var blegt og furet af Græmmelse.

Bodil vedblev at græde og Jens indsaa, at hans Trudsel — som han aldrig vilde bringe til Virkelighed — var uden Virkning.

— Du *skal* sige mig, hvad der er ivejen med Dig, sagde han, — Du skal. Du behøver ikke at sige det hele — men Du *skal* sige lidt om, hvad det er.

Bodil løftede sit ophovnede Ansigt fra Bordet og saa et Øjeblik paa Jens. Hun lod til at ville tale, men straks faldt hun tilbage igen og græd stærkere end før.

— Jeg kan ikke holde til, at Du ikke taler med mig, sagde Jens og ruskede hende lidt i Armen.

Han tænkte og tænkte, men fandt ingen Udvej. Denne stærke Bondekarl var ude for det mystiske. Han var saa sorgfuld, men noget i hans sunde Na-

tur sagde ham, at det var hans Pligt at blive rasende over den Behandling, som blev ham tildelt fra hans rette Ægtefælles Side.

Han begyndte at gaa frem og tilbage i Stuen med stedse raskere Skridt. Det var for at bringe sit langsomme Blod i Kog. Han gik saa Vinduer, Vægge, og Møbler tilslut sejlede for hans Øjne. Pludselig stod han stille, greb en høj Vase, som var sendt til Brylluppet af Nabofolkene, og slyngede den i Gulvet.

Bodil løftede forfærdet Hovedet og saa fra Skaarene til Jens. Hun holdt Hænderne afværgende frem, men Jens tog det største Skilderi fra Væggen og huggede det som en Økse mod Bordpladen saa Glasstumperne faldt som Hagel mod Gulvet.

— Men Jens dog! skreg Bodil.

— Jeg bliver ved til Du vil snakke ud! sagde Jens og lod endnu et Skilderi springe.

— Jamen det vil jeg jo! Bare Du vil give mig Tid.

— Du har faaet Tid, sagde Jens og knuste paa eengang tre af de lange Piber som hang til Stads paa Pibebrættet.

Bodil var fra et nøjsomt Hjem. Ødelæggelsen af de store Værdier gik hende til Marv og Ben. Hun havde aldrig set eller hørt om et Menneske, der slog noget itu med Vilje.

— Jeg *vil* fortælle det — jeg vil jo fortælle det hele, jamrede hun.

Saa satte Jens sig ned hos hende. Han var jo ikke det ringeste rasende. Det var hans stærke Vilje, der havde faaet ham til at knuse Sagerne, derfor var han slet ikke forfærdet over at se Ødelæggelsens Vederstyggelighed men kun bedrøvet.

— Hvad er det saa lille Bodil? sagde han.

Hun jamrede sig og vægrede sig endnu, men han

stolede paa, at hun vilde holde Ord. Han sagde, at hun kunde jo nok forstaa, hvor strengt dette Døgn havde været for ham. Hvis nogen fik at vide, hvordan han havde tilbragt sin Bryllupsnat siddende paa en Stol ved en grædende Bruds Seng — ja selv grædende til Tider, saa var han nok latterliggjort over fire Sogne.

Han tog igen hendes Haand i sin og gjorde vel imod den.

— Hvad er det saa? Det maa jo være kommen igaar Eftermiddags lige før Aften. Hvad er det saa lille Bodil? Fortæl nu.

— Det er *Lapjak,* stønnede Bodil.

Jens blev askegraa i Ansigtet. Lapjak var en udensogns Mand, men han kendte ham godt af Omtale. Det var en skummel Person, der levede af Tyveri, Krybskytteri og det som værre var. Han boede i en forfalden Vandmølle ved Aaen en Milsvej borte.

— Hvad har han gjort Dig?

— Han har forvendt min Tanke, hulkede Bodil.

Nu huskede Jens, at Lapjak ogsaa kunde hekse. Han spurgte ud og Bodil fortalte, hvordan hun var kommen et Øjeblik alene ud i den Hulvej, som førte til hendes Fædrenegaard. Pludselig havde Lapjak rejst sig af Lyngen ovenover Hulvejen. Han havde stirret grinende paa hende og da hun løb var han løbet efter hende og havde kastet noget vaadt over hendes Hoved og Hals. Og fra det Øjeblik var hendes Tanke bleven forvendt .....

Opfyldt af Gru spurgte Jens, hvordan hun da følte det, at hendes Tanke var bleven forvendt.

— At jeg hele Tiden skal tænke paa ham, sagde Bodil i haabløs Fortvivlelse.

Jens sad tavs i nogle Minutter, saa sagde han:

— Nu har Du talt, det er det første Skridt. Du

skal se, lille Bodil, vi skal nok faa klaret Dine Tanker.

— Nej, sagde Bodil.

Jens ledte Bodil ind til hendes Seng og fik hende til at lægge sig. Han slukkede Lyset og gik stille ud af Kammeret.

Men da han var ene blev hans Bevægelser hæftige. Han rev Jagtbøssen ned som hang over Ildstedet i Køkkenet og prøvede omhyggeligt dens Laas, ladede derefter tre Patroner med store Hagel og lagde den ene i Bøssen, de to i Lommen. Han satte sin Hat paa og svøbte et uldent Tørklæde om Halsen, saa gik han tilbage til Stuen og lyttede ved Sovekammerdøren — der var stille som i en Grav.

Lidt efter red han af Gaarde med Bøssen over Nakken. Hesten var i Begyndelsen tung af Søvnen, men lidt efter lidt drev Jens den op til den højeste Fart den formaaede. Jens havde ligget som Dragon og red godt. Han satte Kursen efter Vandmøllen, hvor Lapjak holdt til. Fjerne Erindringer var blevne nære i hans Hjerne: Naar en Troldmand har forvendt en Kvindes Tanke, saa gives der kun et Middel til at befri hende: Troldmandens Død!

Jens huskede at en gammel Kone havde fortalt ham derom og den tunge jyske Bondesøn havde taget sin Beslutning.

Da han naaede Vandmøllen stønnede Hesten af Anstrengelse. Jens sprang af og gik ind i Møllehuset. Rotterne tumlede om derinde, men Lapjak var der ikke. Jens gik til Udhusene og fandt det Rum, som aabenbart tjente Manden til Bolig. Der var Madrester paa et Bord og i Krogen Sække og Tæpper til et Leje. Men af Mennesker var der ingen. Jens bandt sin Hest i Skjul bag et Skur og satte sig til at vente. Han sad to Timer inde i Lapjaks

Rum med Fingeren paa Aftrækkeren. Hans Hest begyndte at tage Kulde af at staa saa længe stille efter det hidsige Ridt. Den hostede. Jens fik Uro paa sig. Han steg tilhest igen og red hjem i Trav.

Han fandt Døren skoddet. Dette undrede ham, da han havde ladet den staa efter sig. Han bankede paa og straks efter blev der Støj og Tummel inde i Huset — Ruder blev knust, et Vindu revet op — en Mand flygtede ud over Markerne.

Det var Lapjak — Tyven, Krybskytten, Troldmanden.

Jens red og løb efter ham til Morgenen brød frem, men han naaede ham ikke.

III

Jens havde faaet et Knæk den Nat. Hans Ansigtsfarve vilde ikke komme igen. Han sad hele Dagen inde og vogtede paa Bodil. Mange Ord blev der ikke talt dem imellem. Tjenestepigen maatte passe Bedriften alene. Ogsaa hun var forskræmt. Gaarden var bleven uhyggelig for hende. Ved Døren stod Bøssen lænet mod Væggen.

Jens vilde ikke tale til Øvrigheden eller nogen fremmed om det, der var sket — det lod sig jo dog ikke oprette. Men en Uge efter Brylluppet kom Bodils Forældre agende paa Besøg, og til dem betroede Jens sig medens Bodil grædende hørte til.

Svigerfaderen var en lille stille Mand, der fik et smerteligt Udtryk i Ansigtet og rystede paa Hovedet, men ellers ikke udtalte sig. Bodils Mor var en høj statelig Kone. Hun var mørk som Bodil men havde større Træk. Medens Jens berettede, kom hendes Øjne til at lue paa en besynderlig Maade.

Da han var færdig gik hun ud i Kostalden for at være ene og gennemtænke Sagen. Hun blev der mere end en Time og de andre var meget bange, at noget skulde være hændt hende, men hun havde paa det strængeste forbudt dem at forstyrre hende. Da hun kom tilbage var hendes Haar faldet ned. Det var et prægtigt langt sort Haar. De andre blev sære tilmode ved at se hende saaledes. Det var, som havde hun været i Kamp med nogen. Hun gav Ordre til, at begge Vogne skulde spændes for og at to svære Skinker skulde lægges bag i den ene Vogn. Saa brød alle op fra Gaarden og kørte det meste af Dagen, kun med de nødvendige Bedetider for Hestene. Hen under Aften kom de til Landsbyen Skræm, og saa først forstod de andre, hvad Rejsen gjaldt. I Skræm boede en Mand som hed Svante, han var kendt videnom som Kvaksalver og Troldmand.

Svante var rødskægget og bar langt rødt Haar helt ned paa Skuldrene. Bodils Mor førte Ordet. De to Mænd bar Skinkerne ind og lagde dem paa Svantes Bord for at give Talen Vægt.

Men Svante vægrede sig, da han hørte at det var Lapjak, og at det gjaldt forvendte Tanker. Mod dette gaves kun et Middel: Døden. Og den anvendte han aldrig. Da tog Sidsel en stor Sølje, hun havde i Brystet og lagde i Svantes Haand. Saa lovede han at tage Sagen op.

De overnattede i Skræm og kørte hjem næste Dag, og skønt de kørte godt til og kørte ad den eneste Vej der var, stod Svante allerede i Jenses Gaard, da de kom dertil.

I tre Dage stod der nu et vældigt Slag mellem de to Troldmænd. Svante gjorde Rotterne i Vandmøllen mandolme, saa de i Flok for paa Lapjak, da han kom hjem, og bed Ører, Næse og Fingre sønder paa

ham. Men Struben fik de ikke bidt over. Han skød Ild i et Halmknippe og holdt dem fra sig med Ilden til han naaede Søgaards Kornlade. Her kom Mølle-rotterne i Kamp med Søgaards Rotter, og Lapjak undslap.

Om Natten døde de to bedste Køer i Ras Kubbes Stald.

Dagen efter gjorde Svante Lapjaks Tunge stor og tyk saa den ikke kunde være i hans Mund, han kunde nu ikke løbe, da hans Tænder saa vilde hakke sammen og bide Tungen af. Men om Natten blev Svante blindet, saa han maatte ledes fra Sted til Sted, da Dagen brød frem. Samme Nat døde endnu to Køer hos Ras Kubbe.

Saa opgav Svante. Han lagde Søljen fra sig og forsvandt sporløst, som han var kommen.

Samme Dag tog Bodil i et ubevogtet Øjeblik sin Vielsesring af og kastede den ud af Døren i Hænderne paa Lapjak.

IV

Men Sidsel opgav ikke Kampen. Hun vidste at hun dybt paa Bunden af en Kiste havde en Bog, som havde Kræfter i sig stærkere end Dynamit, det var en Bog som var gaaet i Arv i hendes Familie i flere Slægtled.

Hun lukkede sig inde i et Kammer paa Loftet og læste de gruelige Ting, medens hendes Mand sukkende og hovedrystende gik frem og tilbage udenfor.

— Leg ikke med Ilden, Sidsel! sagde han.

— Hvad gør Du, naar en Hedebrand nærmer sig Din Gaard? svarede hun.

— Jeg ved saamænd ikke hvad jeg gør — jeg tænder vel en Modild op.

— Jeg tænder ogsaa en Modild op, sagde Sidsel, og Modilden brændte allerede i hendes Øjne.

Hun bød at Ras skulde slagte en Ko, som netop skulde til at kælve. Ras vovede ikke at sætte sig imod hendes Forlangende, skønt Slagtningen betød et stort Tab for Gaarden, som jo allerede havde lidt saa haardt. Den Kalv som var i Koen blev flaaet og den første Nat, det var faldende Maane gik Sidsel ene af Gaarde med Skindet af den ufødte Kalv over sig, og nogle sære Ting i Hænderne. Hun gik lange Veje den Nat og mod hvert Verdenshjørne satte hun noget op som Lapjak kunde gaa i.

Ras Kubbe, Jens og Bodil sad i Storstuen paa Kubbes Gaard. De to Mænd holdt den unge Kones skælvende Hænder i deres. Hun var bleven svært affalden i de fjorten Dage, der var gaaet siden hendes Bryllup. Ras læste af og til et Stykke i den gamle Spændebibel.

Ud paa Morgenen hørte de Trin i Gaarden og lidt efter kom Sidsel ind. Hun var drivende vaad af Regn og Dug, men uskadt. Ingen vovede at spørge om hendes natlige Færd, tavs og rank i Ryggen sad hun og drak Spølkum paa Spølkum sort varm Kaffe. Derefter skiftede hun Klæder og gav sig til at sysle med Husgerningen som om ingenting var hændt.

De andre blev siddende omkring Bordet til Dagen var brudt frem, saa slukkede de Lyset og Bodil blev bragt tilsengs.

Det var slaaet om i Frost og mod Aften rejste der sig en Snestorm. Ras Kubbe og Jens gik ud og skoddede alle Vinduer i Stuehuset. De havde For-

nemmelsen af at noget forfærdeligt langvejs fra søgte mod Gaarden.

Nadverbordet var dækket og Sidsel, Ras og Jens sad om det uden at kunne spise. Bodil var omsider falden i Søvn, hvorfor man lod hende sove. Pludselig hørte de et Skrig fra hendes Kammer, de sprang alle op, men inden de kom fra Bordet aabnedes Døren og Bodil kom ind i Særk og Nattrøje. Hun gik hen og kastede sig hulkende om Jenses Hals.

— I Jesu Navn — lad os nu bede for en syndig Sjæl, sagde Sidsel, — for nu har han nok faaet sin Bekomst!

Sidsel vilde have været ud samme Aften for at fjerne det, som hun havde sat op at ingen uskyldige skulde gaa i det, men da Vejret var saa forfærdeligt gik hun efter de andres Bøn ind paa at vente. Om Morgenen gik hun ud fulgt af sin Mand. De kom til et Vadested og Sidsel bad Ras blive lidt tilbage. Pludselig, da hun var naaet frem til en stor Sten, saa han hende falde næsegrus til Jorden. Han ilede til og løftede hende op. Hun kunde ikke støtte paa Benene, men hviskede nogle Ord om, at hun havde glemt at tage den ufødte Kalvs Skind over sig, og nu var hun gaaet i sin egen Trolddom. Kort efter udaandede hun. Ras Kubbe, den lille sagtmodige Mand, bar hende paa sine Arme den lange Vej hjem til Gaarden.

V

Bodil havde faaet sin rette Hu og Tanke tilbage fra det Øjeblik Lapjak var død. Hun havde ingen Mindelse om, hvad Lod og Del hun havde haft i de store Ulykker, der var overgaaet hendes Fædrehjem, og de andre forstod at tie. Lapjak blev funden død

ude i Heden, man mente han var frossen fordærvet. Maaske mente man ogsaa at hans Død skyldtes en anden Aarsag — — — Ligsynsmændene paa Landet skelner mellem død og levende — det er alt. Læge og Herredsfoged bor langt borte og de er fra Byen — de ved ikke noget om de vilde Kræfter under aaben Himmel.

Ras Kubbe solgte sin Gaard og flyttede over til Jens, men inden han drog af Gaarde, tog han op af den store Kiste *Bogen.*

Hans Haand dirrede, da han holdt den, men han slap den ikke. Han vovede ikke at brænde den, thi maaske kunde forfærdelige Ting ske, naar Luerne tog fat i den.

Men *Jorden* havde han Tillid til. Af Jorden kom alt og til Jorden gik alt. Langsomt og med Lempe skulde Jorden opløse det vældige, som var i den lille skimlede Bog.

Ras Kubbe gik ud paa Heden og begrov Bogen under en Lyngtørv.

SIDSTE STIK

Det blæste ikke noget videre, men Søen var underlig blaasort, saa Skumtoppene synede stærkt, omtrent som det hvide i en Negers Øje. Mod Øst lavede Himmelen sammen til et eller andet, hvad det nu kunde blive. En skummel Himmel; maaske bar den Torden i sit sorte Forklæde, maaske Hagelbyger, maaske Storm. Meget véd man, naar man har sejlet et halvt Aarhundrede, men ikke alt. *Uvejr* var der i de Skyer, det var sikkert nok, og det kom nærmere og nærmere ned mod Skuden.

Den lille graaskæggede Skipper mimrede mod alle Verdenshjørner; smaa Røgskyer slap ustandselig ud af hans Mundkrog og forsvandt bagud i Luften som en Række rappe Ællinger. Han havde noget stort at fundere over, derfor mimrede hans Mund, som om han læste i en Bog. Skibsdrengen var rømt i Lübeck — det var godt — nu var han og Konen de to eneste levende ombord. *Nu kunde det udføres.*

Konen kom ud fra Kabyssen med Stegepanden i den ene Haand, Kartoffelskaalen i den anden. Hun var i Sejldugsbukser og Træsko med høje Klamper under. Om Livet havde hun et flosset Reb, og paa Hovedet en gammel Drengekasket uden Skygge; der sad endnu en forgyldt Ankerknap paa den ene Side og mindede latterligt om Barnlighed.

Trine skubbede Stegepanden tilrette paa en Kasse, som stod nær ved Rattet, satte Fadet ved Siden af og slentrede tilbage. Ogsaa hun saa skraat op efter Vejret. Hun slæbte det venstre Ben efter sig, ikke af Svaghed, blot som en Art Underholdning, en Vane lig den at dreje Tommelfingre. Bum-pump — Ratsj. Bumpump — Ratsj. Saaledes lød hendes Trin henover det slimede Dæk. Hun havde saa lidt Underholdning her ombord, saa opfandt hun saadan noget. Hun kunde ogsaa finde paa at tabe et Fad eller en Kop ud af Hænderne til Fryd for sig selv. Skipperen hadede hende til Marven i hendes Knogler. Han kunde ikke se det ringeste godt ved hende eller i hende. Han kunde se, at hun var køn, men det gjorde kun ondt værre. Sikken et Grin den tyske Tolder havde sat op, da han var ombord. Alle fremmede Mandfolk smøg sig op ad hende. Og hun — ja, hun havde sin hemmelige Maade at trække dem til sig paa, saadan som Nordpolen trækker Kompasnaalene. Men Nordpolen er ærlig, den trækker *alle* Kompasnaale. Trine trak alle undtagen én — *ham.*

Nej, hun trak ikke ham og havde heller ikke gjort det i mange Aar. For ham var hun kold som Is.

Og dog kredsede hans Tanke om hende Dag og Nat. Det var maaske saadan, at hos ham trak hun Hadet frem, hos de andre det modsatte.

Nu kom Trine tilbage og stillede et Krus Øl ved Siden af Maden. Hun sagde ikke et Ord til, at han endnu ikke var begyndt at spise, saa at de stegte Sild var bleven kolde. Hun lod, som om hun ikke saa det. Det var en af hendes Former for Drilleri. Hun havde et djævelsk Herredømme over sig selv. Naar hun slog et Fad i Dækket, saa skulde *han* nok give tilkende, at han havde hørt Skraldet. Men hun —! Engang havde han i Desperation hældt Brændevin

i begge Vandtønder for at hævne sig paa hende. Al Maden og naturligvis al Drikkelse smagte af Brændevin. Det var forfærdeligt. Men Trine —? Hun levede af Beskøjt og af salt Sild fem Dage itræk. Hun drak ikke en Draabe. Hun havde Evner som en Kamel til at undvære Vand. Medens han sad paa et Sted med Feber og opsvulmet Tunge, gik hun omkring, som om intet var hændt.

Trine hed egentlig ikke Trine, men noget andet. For otte Aar siden havde Skipper Thuesen fundet hende i en Bordel i Amsterdam og friet hende ud ved Giftermaal. Han havde omdøbt hende og udgivet hende for dansk. I fem Aar havde de levet det, man kalder lykkeligt, sammen. Hun havde tjent den halvgamle Skipper som en Hund, og han havde taget mod hendes Tjeneste som en Afbetaling paa det store, han havde gjort mod hende. Pludselig en Dag lader hun ham vide, at hun ikke skylder ham noget. At hun er og altid har været lige saa god som han! Der var kommen lidt Skændsmaal op om en Ting, som forlængst er glemt. Der havde før været Skænderi mellem dem — hvad betød det — det gik nok iorden. Men det, som altid havde været en stiltiende Aftale mellem dem: at hun selvfølgelig havde ham at takke for Livet, *det* maatte der ikke ændres noget ved.

Lange, uhyggelige Kampe begyndte mellem Ægtefællerne. Skipperen mente at kunne bringe Trine til Fornuft, men han kunde ikke. Som sidste Udvej forsøgte han at gaa til andre Kvinder i Havnebyerne, hvor de kom frem. Han gjorde det mod sin Lyst, blot som Kampmiddel. Da han saa, at Trine ikke blev skinsyg, forstod han, at han havde tabt.

Saa blev Helvede oprettet ombord paa Galeasen *Samuel*. Dag og Nat tre Aar igennem havde Skipper

Thuesen pønset paa Hævn. Men hun var usaarlig. Det gik altid saadan, at han ramte sig selv, naar han sigtede paa hende. Svirede han to, tre Dage, til Sansen forgik ham, saa ramte han sine egne Penge, medens Trine ligeglad sendte Smutøjne til alle Sider. To Gange havde han prøvet at sejle Skuden næsten isænk, for at slaa hende med Rædsel. Men denne djævels Kvinde vidste jo, at han selv var ombord og altsaa selv maatte dele Skæbne med hende. Hun var et Haarsbred *mindre* bange for Døden end han.

Skipperen kunde naturligvis have slaaet Trine paa gammeldags Vis, men han gjorde det ikke, han følte, at ogsaa her vilde han ramme sig selv. Kun ved *aandelige* Midler kunde Hævnen ramme Trine.

Uvejret stod nu hele Horisonten rundt. Storm vilde det blive, om et Kvarter vilde den være over dem.

Skal vi ikke lade noget af alt det gaa? sagde Trine og nikkede op mod Topsejlet og Klyveren.

Nej, sagde han, hans Øjne lyste uhyggeligt.

De to Ægtefæller læste nøjagtig lige godt af Himmelens Bog. Trine vidste altsaa, at han vidste, hvad Vejr der vilde komme. Skibsdrengen var rømmet. De var alene og kunde kun med yderste Besvær og under passende Forsigtighed klare Sejladsen. Men hvad brød hun sig om det. Hun var et Haarsbred modigere end han. Hun slentrede forud og lod for Underholdning det ene Ben slæbe.

Saa slog Stormen ned over Samuel som en Knytnæve. Det knagede i Masterne, og Skuden lagde sig, saa Lønningen stod i Vand.

Tag Roret, raabte Skipperen.

Trine hev sig agterud. Sejldugsbukserne slog om hende ved det vældige Luftpres. Hun tog Roret og

ventede, at han vilde bjerge alle Sejl. Men han blev staaende foran hende. Hans Ansigt sitrede paa en underlig Maade, som skulde han nyse.

Du er vel klar over, at Skuden gaar ad Helvede til? sagde han.

Du kan jo minske Sejl, sagde hun og trak paa Skulderen.

Nej, det gør jeg ikke — jeg gaar og hænger mig!

Trine kendte sin Mand til Bunden af hver Livsytring. Hun forstod, at han talte ramme Alvor — og hun forstod, at her havde han fundet et afsindigt Middel til at ramme hende uden selv at blive ramt. Ved sin Død slap han ud af Faren! Hun blev graa af Skræk.

Jeg skærer dig ned, sagde hun hæst.

Han lo uhyggeligt og gik ned ad Kahytstrappen.

Du maa ikke gaa, Far! raabte hun angst, surrede Roret og sprang efter ham.

Et Øjeblik standsede han og saa ligesom forundret paa hende. Dette *Far* var en Mindelse om deres første Tid. Hun var saa ung dengang, og han havde følt en vis Fryd ved, at hun kaldte ham *Far*. Skulde alt kunde blive godt endnu? Han saa bævende ind i hendes skræmte Øjne. Nej, han turde ikke vove Forsøget. Han turde ikke undlade at bruge en Hævnchance, som maaske aldrig kom igen. Sindigt, uigenkaldeligt skubbede han Lugen til og satte Slaaen for.

Trine slog Ruden ind i det lille Skyligt. Hun laa paa Knæ, hendes Ansigt var kun fjernet en Alen fra hans Hoved. Hun skreg til ham, hun raabte de ømmeste Navne, hun flaaede Tøjet fra sin Hals og sit Bryst. Han svarede ikke og saa ikke op, med sømandsmæssig Dygtighed gjorde han sin Snor fast. Saa begyndte hun at haane ham, stygge halvglemte

hollandske Ord fløj ud af hendes Mund, hun spyttede ham i hans graa Haar. Han lagde Shagpiben fra sig og sprang. — —

Galeasen Samuel blev to Døgn senere funden med sønderblæste Sejl tæt ved den svenske Skærgaard. Skipperkonen saá svært affældig ud efter mere end et halvt hundrede Timers Anspændelse. Men da Manden var begravet, kom Trine hurtigt til Kræfterne igen. Hun lod en pæn Sten sætte paa hans Grav og solgte Skuden. Senere giftede hun sig med en Handelsmand i den svenske By og blev en anset Kone. Om sin første Mand talte hun kun sjældent.

Han var en mistroisk Natur og vanskelig paa mange Maader, men altid værst mod sig selv, kunde hun sige.

DEN SNÆVRE PORT

Ullerups Beværtning laa lige ud for det trekantede Torv, hvor Bønderne købte og solgte Grise. Ja, den havde en god Beliggenhed. To Gader strøg lige op ad dens Vinduer, den stod som en Ruse midt i en Flod, og mange, mange Fisk gik i Rusen. Kristian Ullerup havde det saa godt, som noget Menneske kan faa det, Penge nok, Mad og Drikke nok. Intet at klage over — det skulde da være, at man havde det *for* godt. Lidt besværligt var det med den Fedme, i flere Aar havde han ikke været oppe paa Loftet, Trappen var saa snæver, og hvem vidste, om den kunde bære ham længer. Men hvad skulde han paa Loftet efter? Skulde man sørge og klage, fordi man ikke kunde komme op paa et Loft? Nej, Ullerup sørgede ikke, han smilte Dagen lang. Hans Helbred var upaaklagelig for en Mand i hans Alder — otte og tres var han.

— Jamen, hvis Du nu heller ikke kan komme op paa det *store Loft,* hvad saa —? sagde hans Husholderske Frøken Harmsen en Dag med et Suk. De var alene i Skænkestuen.

— Hvad for et stort Loft? sagde Ullerup forbavset.

— Herrens Loft, sagde Harmsen stille, idet hun saá vist paa ham og derpaa slog Blikket ned.

— Aa, hold Mund, gamle Harmsen! sagde Ullerup og lo. Han vidste udmærket, at Harmsen i de senere Aar var blevet noget religiøs, men hun havde dog hidtil holdt sine Følelser paa dette Punkt for sig selv. Ullerup var ganske fri for Anfægtelser af den Art. Hans Helbred var godt, han kunde maaske blive 100 Aar.

Men alligevel blev Harmsens Ord hængende i hans Hukommelse. Hendes Udtryk Herrens Loft havde virket billeddannende i hans ellers saa reale Hjerne. Af og til saà han for sig en Loftsluge, hvortil førte en snæver Stige, som han ganske umulig kunde komme op ad. Det kunde ske, at han blev aandsfraværende midt i en 66 for at tænke paa Herrens Loft. Den Slags Aandsfraværelse kostede en Omgang. Harmsen fik en lille Overhaling, naar noget saadant hændte. Det kunde hun ikke forstaa, de kom ellers saa godt ud af det med hinanden. Hun havde været hans Husholderske fra den Gang, hun var ung og blomstrende. Nu var hun vel paa en Maade endnu mere blomstrende, men ikke ung længer. Hun gik en sjælden Gang til gudeligt Møde og læste et gudeligt Blad, det kunde vel ikke forarge nogen.

Om Efteraaret tog Ullerup 600 Kroner ud af Bankbogen og lod lave en bred og magelig Opgang til Loftet. Da den var færdig, besteg han den sindigt, satte sig en Tid paa en Stol oppe ved Gavlvinduet og pustede. Saa gik han ned til sin vante Hjørneplads ud til Grisetorvet. Han saá ualmindelig veltilfreds ud efter den Tur paa Loftet.

Men Harmsen forstod ingen Ting. Hun havde for længst glemt den Bemærkning for Aar og Dag siden.

II

Kristian Ullerup fik næste Foraar Lungebetændelse, og han blev vild og laa og fantaserede, saa det var stygt at høre paa, om Djævelen, som sad oven for Loftslugen. Han kom over det, og alt saa godt ud igen — men saa fik han Nyrebetændelse. Lægen sagde til ham: — Ingen Spiritus, Ullerup! — Jamen, jeg er tørstig. — Saa drik Mælk — Er det da godt? — Glimrende — bedre end den bedste Medicin!

Ullerup drak Mælk i Spandevis, men han kom stærke Ting i Mælken — naar den var saa glimrende, kunde den vel udligne det skadelige. Men det kunde Mælken ikke, der kom den Dag, hvor Lægen sagde, at nu maatte Ullerup helst gøre sit Testament.

Dette med Testamentet interesserede ikke Ullerup, han vilde, at Arvingerne skulde slaas om Stumperne — den Tanke tiltalte ham. Men han vilde *op paa* Loftet, paa det store Loft, og han grublede over Sagen Nat og Dag. Hans Hjerne var udmærket klar, og hans Helbred egentlig tilfredsstillende, bortset fra de Nyrer.

Han fandt ingen sikker Løsning og nedlod sig endelig til at tale med Harmsen om, hvad der var at gøre.

Harmsen mente, at han først og fremmest skulde lade sig berette.

— Men ham Pastor Effersøe — er han ikke en Brølhals til at skælde ud? sagde Ullerup.

— Jo, han er streng mod Syndere, sagde Harmsen med et Suk — det er ikke engang sikkert, han *vil* berette Dig.

— Vil han ikke? — han skal — det er jo hans Forretning!

— Nej, han *skal* ikke, sagde Harmsen stille.

— Jeg vil gi' ham 30 Kroner for det, sagde Ullerup.

— Han tager ikke mod Penge — han tager kun mod Omvendelse af et ydmygt Hjerte.

— Jamen jeg vil omvende mig.

— Kan Du bevise ham det, saa er det godt.

Ullerup grublede en Stund, saa sagde han, at naar der forlangtes saa meget, maatte han hellere opgive det. Og med en gnaven Knurren rullede han sig om paa den anden Side.

III

Samme Dags Aften kom Harmsen ind i Sovekammeret til Ullerup, og hun havde en Mand med sig. Ullerup kneb Øjnene sammen og stirrede to, tre Gange paa den Mand — jo vist — og det var som en Klo greb om hans Hjerte — jo vist var det Graver Lassen — *Graveren* — altsaa ham, som skulde grave Ullerups Krop ned i Jorden! Hvad vilde han? Tage Maal? Nej, men hvad vilde han, for Fanden? Var man maaske allerede død?

Graver Lassen gav Haanden og satte sig. Han var en høj, tør Mand i sorte Klæder, høflig og gejstlig i sin Optræden.

Harmsen tog Ordet og sagde, at Graver Lassen jo færdedes i og uden om Kirken mere end nogen Anden — mere end Præsten og Degnen, ja selv om Natten færdedes Graver Lassen i Kirken, for han skulde jo fyre i Varmeapparatet, og det var ham, der ringede, og ham der satte Salmenumre op, og ham der hængte Kranse op og satte Lavrbærtræer frem ved de store Begravelser.

— Jeg vil ikke ha' Lavrbærtræer, sagde Ullerup mut.

— Nej, sagde Harmsen — det er ikke af den Grund, Graveren er her, men ser Du, han kender Effersøe lige saa godt, som han kender Kirken, for han har jo gaaet op ad ham i mange Aar.

— Degnen kender overhovedet ikke Effersøe, sagde Lassen stolt.

— Og saa var det jo, fortsatte Harmsen, — at jeg tænkte, han kunde hjælpe Dig til Rette med, hvordan Effersøe skal tages, hvis Du altsaa vil berettes.

— Det bliver vist for indviklet for mig.

— Aa nej, slet ikke, sagde Lassen, — indviklet er Effersøe langt fra. Jeg havde to-tre Sammenstød med ham, før jeg lærte ham at kende, men det er længe siden, nu kan jeg snart gøre ved ham, hvad jeg vil.

— Kan De faa ham til at berette mig?

— Det vil jeg ikke sige, jeg kan.

— Saa har Sagen mindre Interesse, sagde Ullerup tørt.

— Men jeg kan give Dem et Par Anvisninger, saa De selv kan faa ham til det, sagde Lassen med Værdighed. — Er det maaske ikke lige saa godt?

Ullerup pikkede Harmsen paa Armen og sagde:

— Lad os faa noget *godt* herind, lille Harmsen!

Harmsen bragte Portvin og tre Glas. Ullerup vædede kun sin Tunge og rystede sørgmodig paa Hovedet, men Graver Lassen tømte sit Glas og vrinskede oprømt.

— Altsaa, sagde han, — Folk vil altid ligesom høre Genklangen af dem selv, og Effersøe har det nu ganske særlig paa den Maade. Hvis De altsaa vil staa Dem godt med ham, saa lærer De bare Salme Nr. 578 og Nr. 819 udenad.

— Skriv de Numre op, Harmsen, kommanderede Ullerup.

— Det er hans Yndlingssalmer, han fremsiger dem to tre Gange hver Dag.

— Jeg har selv lagt og tænkt paa noget i den Retning, sagde Ullerup. — Skænk i Glassene, Harmsen. Jo — jeg har selv lagt og tænkt paa, om det ikke kunde forkortes lidt. For lære hele Religionen paa de Par Dage, jeg har tilbage, det var jo en fysisk Umulighed.

— Selvfølgelig — men de Salmer er nok, det tør jeg næsten garantere Dem.

— Har De før prøvet det med nogen anden?

— Nej.

— Det er godt, for de fleste Kunster virker kun den første Gang.

— Nej, jeg havde bare tænkt at bruge det selv, naar jeg igen skulde have lagt lidt paa Lønnen.

— Saa maa De finde paa noget andet. Skaal, Lassen, De har hjulpet mig mere, end De maaske selv tror, for jeg har været i en slem Kattepine. Man vil jo gerne op paa Loftet.

— Hvilket Loft?

— Herrens Loft.

— Ja, hvem vil ikke det, sagde Lassen og sukkede gejstligt.

Da Lassen var gaaet, sagde Ullerup:

— Det var godt funden paa af Dig, Harmsen, og det skal du ikke have gjort for ingenting. Naar jeg har lukket mine Øjne, saa — rask — en, to, tre, skraber Du alle kontante Penge sammen og putter dem i Din Kommode, inden de andre kommer!

— Hm, sagde Harmsen uden Overraskelse.

IV

Saa kom Effersøe, han var saa fin i Kjolen. En fornem Duft bredte sig over hele Stuen. Ullerup var ogsaa fin, glat barberet og i sin bedste Skjorte. Han laa og stirrede urolig ned paa Fodenden af Sengen, hvor de to Salmenumre var skrevet med Kridt.

Præsten satte sig, bad en Bøn og fremsagde derefter fire Vers af Salmen: Naar fra Højden Taagen viger — og naar Solen i sin Glans — —

Præsten gjorde en lille Pavse og vilde gaa videre, men saa sagde Ullerup frygtsomt:

— Var det ikke Nr. 578 i Salmebogen.

— Jo! sagde Præsten forundret — kender De den?

— Jeg holder saa meget af den Salme.

— Gør De det, sagde Præsten stadig dybt forundret. Ja, der skete en hel Omvæltning inde i ham. Alle de Ord, han havde tænkt at bruge — Skørlevnere og Drankere og mange andre — blev med ét Slag værdiløse. Hvad skulde han næsten finde paa at sige? Han blev med ét usikker som en Skoledreng, og saá sky hen paa den mærkelige tykke Mand i Dynerne — denne vitterlige Drukkenbolt, som kendte og elskede Salmerne. Men kunde det ikke være et Tilfælde?

Det var som Ullerup kunde høre Præstens Tanke, og han besvarede den med det samme. Han begyndte nemlig langsomt, men uden Vaklen at citere:

Det er saa sødt at bade
udi Bethesdas Dam — —

— — —

— Det er min Yndlingssalme, sagde Effersøe betuttet.

— Ogsaa min, sagde Ullerup.

Saa gik Præsten uden Nølen i Gang med Beretelsen. Hans Ansigt udtrykte stor Ydmyghed, medens Ullerup var et Billede paa venlig Værdighed.

Ullerup henlaa endnu et Par Dage. Hans mange Venner var hos ham og sagde ham Farvel. Han var i et Humør og frygtede ikke Døden det ringeste. Onsdag Aften døde han midt i et stort Smil. Om hans videre Skæbne forlyder intet.

BROLÆGGEREN

Han hed Peter Levs. Hans Hals var ganske kort, og han var umaadelig bredskuldret. Hele hans Person havde paa Grund af Muskler noget ovalt over sig. Han kunde egentlig godt ligne en Havskildpadde, der forsøger at gaa paa to.

En Dag, da han gik og baksede med store Sten til den nye Havnemole, mærkede han et Stik i Underarmen. Han smøgede Ærmet op og saa, om det kunde være fra en Loppe — hvis saa var, maatte det være et sjældent stort Eksemplar. Men der var ingen Dyr af nogen Art at se, og det blev ved at stikke.

— Det var sgu dog underligt! sagde han hen for sig.

Hans Kammerater slap Jernstængerne og samledes om ham. De hjalp med at undersøge Skjorte og Uldtrøje en Gang til, men der var ikke noget at se.

— Du har drømt, sagde en af dem.

— Gu har jeg ikke drømt — jeg kan mærke det stikke endnu!

— Naar der ikke er en rød Plet, saa kan der ikke være noget, og saa maa Du jo have staaet og drømt.

Peter Levs ønskede at diskutere paa en anden Maade nu, han svingede Næven for at lange sin tvivlende Kammerat en ordentlig Sinkadus, men i Bagslaget kom han til at ramme den anden helt ud uskyldige, der fik Slaget i Øjet, da han netop bøjede

sig for at se efter endnu en Gang. I næste Øjeblik var et Slagsmaal mellem de tre i fuld Gang.

— Skal Du sla' i Øjet! sagde den ene.

— Skal Du bilde Folk noget ind! sagde den anden.

— Skal Du beskylde for Løgn! sagde Peter Levs.

De tumlede med hinanden, som de før havde tumlet med Søstenene. Brag af Næveslag og Skaller lød langt hen. Ingen sansede, hvem han egentlig var Fjende med, alle kæmpede een mod to. Blodet flød. Endelig fik Peter Levs de to andre puffet i Vandet. Da de kravlede op, foreslog han Fred, og Tilbudet blev modtaget.

— Men saa skal Du indrømme, at Du har løjet, sagde den ene Kammerat.

— Gu har jeg ikke løjet! sagde Peter Levs.

Dermed var Slagsmaalet i Gang igen. Paa denne Maade skred Formiddagen, uden at Sten eller Standpunkter blev flyttede en Tomme.

Ved Middagsmaden holdt man Fred, da den sidste Skefuld var sunken, sagde Peter Levs:

— Jeg vil sige Jer — jeg er rigtig ærgerlig over, at I ikke vil tro mig!

Saa er det en af Kammeraterne faar en Ide:

— Doktoren maa kunne afgøre det! Hvis at der har været et virkelig ægte Stik i din Arm, saa maa Doktoren kunne se det — hvad er ellers hele hans Videnskab værd!

Peter Levs blev en Kende bleg om Næsen, han havde en overtroisk Skræk for Læger, hvis Hjælp han ingensinde før havde søgt, men — her var Tilbagetog ikke mulig — han nikkede mut, og alle tre fulgtes ad til nærmeste Doktor.

— Blot Overkroppen! sagde Doktoren, som var en lille glatraget Spirrevip. Han talte i en snerrende Tone og saa forbi den, han talte til.

Peter Levs havde Daaningsfornemmelser, da han trak de to Uldtrøjer af. Doktoren borede Neglene ned i hans Kød, bøjede og strakte Armen, kneb ham i Siderne.

— Gør *det* ondt?

— Ja—a, sagde Peter Levs nølende. Neglene var lidt skarpe, syntes han. Ialtfald kildrede det.

— De maa holde Armen i Ro nogen Tid. Træk Deres Tøj paa. — Det er fem Kroner.

— Der kan I høre — den var rigtig nok, den med Stikket! sagde Peter Levs glad til Kammeraterne, som var tavse Vidner.

— Skal den ikke smøres med noget? sagde han til Doktoren. Det var ment som en Vittighed.

— Nej — De holder blot Armen i Ro, som jeg sagde.

— Hvad vil det sige, at holde den i Ro?

— Hvad det vil sige —? Naturligvis at De ikke maa arbejde!

— Maa jeg ikke arbejde? Hvem kan forbyde mig at arbejde?

— Det kan jeg, sagde den lille Doktor rasende — De er Invalideloven underkastet — modarbejder De Helbredelsen, saa vil De eventuelt blive nægtet enhver Invalideunderstøttelse! De arbejder ikke, før jeg giver Dem Lov! Farvel.

Peter Levs stod ganske fortabt uden for Lægens Dør med de maabende Kammerater uden om sig. Han Invalid! For et Loppestik paa Armen —!

Han og Kammeraterne svirede hele Dagen og indviklede sig i syv Slagsmaal med hinanden og forskellige.

Næste Dag og den følgende Tid arbejdede Kammeraterne alene paa Havneglaciet. Peter Levs gik

rundt besat af en Trolddom. Til alle, som kom ham nær, sagde han:

— Hæ — har I hørt det — jeg maa ikke arbejde. Jeg er Invalid. Jeg skal holde mig i Ro, til jeg faar nærmere Ordre!

Efter fjorten Dages Forløb kom Peter Levs' Kone rejsende med Parrets tre Børn. Hun havde hørt om Mandens vilde Liv. Nu var det bedst, hun kom.

II

— Jeg er Invalid, altsaa, sagde Peter Levs gravalvorlig til sin Kone. — Det ved Gud i Himlen. Det sagde Doktoren: Arbejder Du et Slag, saa Tugthus!

Konen hed Ketty, hun var en lille smilende Person med mange Krøller. Hun rystede paa Hovedet, men kunde ikke faa sin Mand fra den fikse Ide. Han vilde ikke med hende hjem, og arbejde *maatte* han jo ikke. Hvad var der saa at gøre? Hun syntes ganske godt om Stedet — nuvel, saa flyttede hun Hjemmet her hen til Peter. Stort mere end Sengene var der ikke at flytte med, et lille Hus ved Havnen stod netop ledigt — — saa var hun atter sammen med sin Herre og Husbond, som hun alt for længe havde savnet.

Hun oprettede et Pensionat og fik god Søgning af Havnens Folk, som ikke gad gaa den lange Vej ind til Byen. Selv en bedre Herre fik hun ved sit Bord, en ældre Toldbetjent, som ikke ænsede, at Servicet var af en grov Slags og at Bordfællerne var i Skjorteærmer.

Peter Levs sad for Bordenden og dirigerede med sin malmfulde Røst Til- og Frabæringen af Ret-

terne. Hans Kone vartede selv op, ringlede med Krøllerne og i evig godt Humør.

Efter Bordet foranstaltede Peter Levs ofte Kraftprøve med Pensionærerne, og naar han havde væltet dem alle — eller paa anden Maade vist sin ubestridelige Overlegenhed, stillede han sig op midt paa Gulvet og lod sine Muskler spille:

— Men jeg er altsaa Invalid, sagde han, — jeg maa ikke arbejde — det er imod Loven!

Og han trak paa sine kuglerunde Skuldre og spyttede filosofisk tværsover Stuen.

Man grinte, men ingen sagde ham imod. Han var en stædig Natur og hadede Modsigelser. Den lille arrige Læges Udtalelse havde paa en mærkelig Maade ødelagt hans aandelige Ligevægtsorgan.

Kun een Gang senere tog han sig et Arbejde paa: Til Havnekajen kom daglig en Rutedamper, og denne skulde under visse Strømforhold have en Trosse gjort fast paa den modsatte Kaj for ikke at svinge for haardt. Det var langt fra en Gang hver Uge, Damperen gjorde Brug af denne Fortøjningsmaade, vel snarere en Gang om Maaneden, men alligevel stod der altid en Mand parat til at tage mod Trossen.

Denne Mands Plads kastede Peter Levs sine Øjne paa.

— Egentlig *maa* jeg jo ikke arbejde, men — altsaa — hva Fa'en — dette her kan de s'gu ikke gøre mig ret meget for! sagde han.

Da den faste Mand blev syg, lykkedes det Peter at faa Stillingen, men en Uge efter gav han den fra sig igen.

— Nej, sagde han, — det var alligevel ikke noget for mig. Denne evige Spænding, om de nu hiver Trossen over til mig eller ikke, den *er* altsaa ikke til

at holde ud. Det er værre end Arbejde — og arbejde, det *maa* jeg jo ikke.

Fra den Tid afholdt Peter Levs sig strængt fra alt legemligt Arbejde. Men *Tankerne* tog til Gengæld fat med at flytte store besværlige Sten, spalte dem og lægge dem paa en anden Plads. Ingen Læge havde forbudt ham at tænke. Navnlig i Sengen tænkte Peter med en umaadelig Kraft. Han gik tidlig i Seng og stod sent op. Det var i Sengen, siddende halvt op med Hænderne om det røde ubarberede Ansigt, at han fik sin store for ham selv omvæltende Tanke, at Jorden ikke var rund, men flad!

Ved Middagsbordet forelagde han den for Pensionærerne:

— Det var en Aften i forrige Uge, at Mutter læste Lektier med Tøsene, saa kommer jeg til at høre, at Else siger, Jorden er rund som en Kugle. Naa — jeg blandede mig ikke i den Ting, jeg tænkte heller ikke straks over det, Børn lærer jo saa meget Sludder, og jeg har selv lært det samme i min Skoletid. Men siden, da jeg kom i Seng, slog det mig, at *den* var lige lovlig grov i Nutiden. Jeg har ikke noget imod, at Børn lærer om Storken, der kommer med andre smaa Børn, *det* Eventyr skal Verden nok kurere dem for senere, men at Jorden er flad, det opdager man maaske aldrig, før det er for sent. Nu har jeg forbudt mine Børn at tro paa den Løgn, og jeg har sendt en Seddel til Læreren om, at han skal la' være med de Kunster for Fremtiden overfor mine Børn.

— Er Jorden ikke rund — jo Gu er den rund, sagde Havnearbejder Didriksen og løftede sit tunge Hoved over Tallerkenen.

Peter Levs gav sig knap Tid til at spise:

— Hvorfor tror Du, den er rund?

— Jeg har set et Billede af den.

— Du *kan* vel forstaa, at det Billede er Løgn. Hvor skulde Fotografen have taget det fra? Naa?

— De Lærde har deres Metoder, sagde Didriksen foragtelig.

— Du tror altsaa stadig, den er rund?

— Ja, Gu er den rund!

Peter Levs' Stemme, der indtil nu havde været venlig og vejledende, fik noget næsten ydmygt over sig:

— Mener Du rund som denne flade Tallerken — i saa Fald har Du nemlig Ret — eller mener Du rund som dit eget Hoved, i saa Fald — —

— Rund som en Kugle, altsaa, sagde Didriksen tro mod sin Børnelærdom.

Peter Levs rejste sig og gik hen bag Didriksens Stol, hans Muskler svulmede som Automobilringe, der pumpes:

— Saa vil jeg ikke ha' Dig siddende her ved mit Bord, sagde han stille dirrende.

— Aa, lad ham faa Eftermaden først, Fatter, sagde Ketty smilende og ringlende veltilpas.

— Nej, sagde Peter Levs, — et saadant Svin har hverken fortjent For- eller Eftermad. Ud med sig, eller jeg skal gøre Dig saa flad som den Jord, Du ikke tror paa!

Han smeldede sine Forlapper i den andens Skulder, trak ham bag ad Stolen og kastede ham ud af Døren.

Alle de andre sad tavse og ivrigt spisende. De var tolv ialt.

— Nej, jeg skal sige Jer, sagde Peter og satte sig sindigt paa sin Plads, — jeg kan ikke sige mig fri for en lille Nødløgn nu og da — hvem kan det? — Men i store, vigtige og alvorlige Sager forlanger jeg at blive troet. Jorden er flad — Gu er den saa!

III

Om Aftenen havde Pensionærerne faaet talt sammen om, at dette var for galt. De stillede sig op i en alvorlig Klynge og tilkendegav, at Didriksen maatte tages ind ved Bordet, ellers skulde heller ikke de nyde noget. Her var faret for haardt frem, mente de. Hvers Mening kunde være god for sig — flad eller rund, hvad Fanden ragede det egentlig dem!

Peter Levs var flink og forhandlingsvenlig, vilde Didriksen tage sine Ord i sig, saa — —

Det vilde Didriksen ikke.

Ja, saa maatte han ikke komme ind. Peter Levs vilde forøvrigt ikke engang have ham gaaende her paa Havnevejen — i alt Fald ikke nærmere hans Hus end Sømærket.

— Kom nu tilbords I andre, sagde Ketty smilende og hovedrystende. Hun havde stegt Lever paa et Fad. Det duftede umenneskeligt godt.

— Et Par Arbejdere vilde følge Opfordringen, men de andre holdt dem tilbage. Spørgsmaalet maatte afgøres under et. Man vedtog, at Toldbetjenten skulde udtale sig om Sagen, han havde jo Uniform og Embede, han maatte vel vide Besked.

Toldbetjenten vred sig længe, men sagde omsider:

— Naar et Skib kommer sejlende langt borte, saa ser man først Mastetoppene, det maa vel være, fordi Jorden er rund.

Peter Levs lo, saa det rungede:

— Tror I ikke, jeg kender den gamle Sludderhistorie? Nej, naar man først ser Mastetoppene, saa er det *ikke* fordi Jorden er rund, men fordi der altid er saa megen Taage og Skidt forneden. I klart Vejr er det en anden Sag. Hvis at der i dette Øjeblik gik en gammel Kælling tværsover Ruslands Stepper, og I

kunde se hende — tror I saa ikke ogsaa, I kunde se hendes blanke Træsko, Kammerater?

Ingen kunde indvende noget imod dette Bevis. Flere Arbejdere kastede uvilkaarligt et langt Blik østpaa, hvor den gamle Kælling muligvis netop nu gik i Aftensolens Glans tværs over Ruslands Stepper.

— Lad din Kone afgøre, hvem hun vil ha' til at spise sin Mad, sagde en Arbejder, hvem Sulten nagede over Evne.

— Ja, lad hende det, sagde Peter og slog generøst ud med Haanden.

Ketty grublede et Par Minutter i dyb Alvor, saa sagde hun, først stammende, men senere med stigende Sikkerhed:

— Jeg synes, — at i et ordentligt Hjem — der maa en Mand vel nok bestemme — *Tonen*. Og naar nu Peter har funden ud, at Jorden ikke er rund, saa skal ikke enhver Knægt komme og spille ham paa Næsen!

— Nej, skreg Peter opildnet — væk med Jer, I Gadedrenge — I Dumrianer!

I Tavshed marscherede Skaren bort, kun deres Maver knurrede højlydt. Peter Levs stod med Armen om sin Kettys Hals og saa efter dem.

Lidt efter kom Toldbetjenten ind ad Køkkenvejen. Han indrømmede, at Jorden var flad og blev modtaget med den største Venlighed.

IV

Toldbetjenten var en stille ældre Mand, han hadede at flytte, derfor blev han hos Peter Levs ogsaa i den kommende Tid. Familien levede nu udelukkende af de Kostpenge, han betalte. Maden blev derefter: kogte Kartofler, Brød, Margarine, Ost og

Spegesild — det var alt. Tolderen klagede aldrig. Han hyggede sig ofte hos Familien Aftenen igennem, læste Lektier med de tre Smaapiger eller diskuterede Klodernes Form og Afstand med Husfaderen. De var altid enige. Peter Levs mente, at Maanen kunde være en tre, halvfjerde Mil borte. Tolderen mente det samme.

Havnearbejderne savnede deres forrige Madsted, men Forsoning mellem *rund* og *flad* lod sig ikke tænke.

Om Vinteren bankede Nøden paa i Peter Levs Hjem. Ketty kom til at se noget bleg ud i Kinderne, men hendes Krøller ringlede lige muntert. En eneste Luksus tillod Familien sig: man spillede paa en Lotteriseddel af mindste Størrelse — og saa sker det, at denne i Februar Maaned kommer ud med 25 Kr., som skulde tages i Varer.

Hvilke Varer? En Kaabe til Ketty? Tre Kaaber til de tre Piger — eller Støvler? Peter manglede haardt et Par Bukser — rent ud sagt. Men han laa jo saa meget til Sengs nu for at holde Varmen, saa det kunde udskydes.

Ja, det var et meget vanskeligt Problem, som diskuteredes med Tolderen mangen Aften.

En Nat faar Peter Levs en Ide, som han fremsætter næste Morgen: Fem og tyve Kroner er mange Penge. Men de rækker trods alt ingen Vegne. Børnene kan tilsammen faa halvanden Kaabe for dem. Hvem vil huske det som en Lykke fra oven, naar nogen Tid er gaaet?

Nej, saa langt hellere omsætte Gevinsten i en glad Aften — en Fest — nogle Timer uden Kniberi. Den Slags husker man!

Tolderen er som sædvanlig enig, og Ketty springer en Alen i Vejret.

— Saa vil vi ha' Karneval! raaber hun.

— Karneval, det er det samme som finere Maskerade — ja, det er godt, siger Peter efter kort Grublen. — Men vi vil ikke ha' andre med end os selv — vi tre!

— Pigerne skal da ogsaa med, ellers græder de, siger Ketty.

— Naa ja, men ingen fremmede, os seks altsaa, ellers bliver her bare Slagsmaal. Hvad vil Du være, Tolder?

— Det maa han ikke sige, saa gaar Overraskelsen jo af det! raaber Ketty og hopper rundt som en tiaars Tøs.

Hvem tænkte i de følgende Dage paa, at Bordets Glæder var fattige? Ingen. Alle var ladede med Spænding og med Hemmeligheder. Lørdag Aften gik Festen løs. Peter Levs havde Sovekamret, Ketty og Børnene Køkkenet og Tolderen et Loftsværelse til Paaklædningsrum. Paa Slaget otte traadte hver fra sin Dør ind i den udryddede Spisestue. Ketty var Blomsterpige i korte Skørter, Tolderen var Indianer med Tomahawk i Haanden, Peter var Admiral med trekantet Hat og Kikkert, Børnene havde bare et rødt Skærf om Livet.

— Dette er den onde stjerne mig morsomt, sagde Peter helt bevæget. — Syng nu *Den glade Enke*, Smaapiger, saa danser Fatter med Mutter!

Smaapigerne skingrede lydigt i, Parret svingede sig. Tolderen stod i en Krog og saa til. Hans Skikkelse var trods de vajende Fjer saare bedrøvelig, men hans Hjerte var glad.

— Er det virkelig Dig, Mutter. Jeg *kan* s'gu ikke kende Dig! sagde Peter lykkelig. — Sikke Ben, Du har — ja, jeg tog Dig ogsaa til Kæreste for Be-

nenes Skyld, men det havde jeg glemt. Du *er* jo da faktisk den kønneste Pige i Verden!

Ketty lukkede saligt Øjnene under Masken og svævede videre i Peters stærke Arme.

— Nu skal Tolderen ha' en lille Dans. Klem paa med en anden Melodi, Smaapiger! Lad os faa: *I en Sal paa Hospitalet, hvor de hvide Senge staa!* Dette her er fannemæ Grin!

Tolderen var en daarlig Danser, han holdt kun ud et Par Omgange, saa tog Peter fat igen. Siden dansede man i Rundkreds, for at ogsaa Børnene kunde være med. Kettys Ben stod ikke stille et Sekund.

Sent paa Aftenen drak man Kaffe med store Mængder Brød til og et lille Stænk Rom i. Maskerne blev lagt til Side saa længe, de var næsten opløste af Sved.

— Det er den dejligste Aften i mit Liv! sagde Peter, og alle fra Tolderen og Ketty ned til lille Dorthea sluttede sig jublende til.

Lidt senere, da alle var mætte og Ballet skulde til at fortsættes, sagde Peter Levs til Tolderen:

— Hvilken Form har Jorden?

— Flad, sagde Tolderen. Han var vant til at skulle svare paa det Spørgsmaal en Gang om Ugen.

— Ja, sagde Peter, — Gu er den flad. Men saadan en Aften føles den rund — man synes, man kan mærke, at den ruller — men det er jo kun Sansebedrag. *Den er flad.*

— Ja, sagde Tolderen.

Peter Levs fortsatte:

— Det er dejligt at svede — uha, hvor er det dejligt. Jo mere man sveder, des bedre morer man sig. Jeg har ikke svedt saa dejligt som i Aften, siden

den Gang jeg arbejdede. Jeg kunde fannemæ li' at blæse ham et Stykke og begynde at arbejde igen.

— Blæse hvem et Stykke?

— Ham den lille Menneskeslagter, Doktoren. Han forbød mig jo at arbejde, indtil han sagde til. Og saa rejste han til Kina fjorten Dage efter uden at sige et Ord til mig. Jeg har en forbandet Lyst til at begynde at arbejde i Morgen den Dag, der er kommet et Skib ind med Sten saa store som smaa Kirker. Det var lige noget at komme til at valse med dem.

— Det skulde Du gøre, sagde Tolderen.

— Jamen jeg *maa* jo ikke.

— Du har da før sat Dig op mod de bestaaende Anordninger.

— Jeg? Hvornaar? Naa, Du mener med Jordens Form, ja, jeg syntes ikke, jeg kunde lade det passere længer. Du maa heller ikke tro, jeg er bange for ham, Doktoren — aldrig. Jeg kunde netop godt lide at ærgre ham lige ind til Rygraden. Han klædte mig af, saa jeg formelig fik Vandskræk af det. Ja, saa begynder jeg paa Mandag.

— Begynder Du paa Mandag — det var endda saa hyggeligt at ha' Dig gaaende herhjemme, Fatter, sagde Ketty.

Peter Levs rejste sig, tog den trekantede Hat og den klaskvaade Maske paa og lagde Armen om sin Blomsterpiges Liv.

— Kom saa — vi skal til at svede lidt igen. Vi ta'r en Shimmy. Gør Dig nu tung, Mutter. Naa, Smaatøse, klem paa med *Dejlige Danmark!*

JOHANNES BUCHHOLTZ

EGHOLMS GUD

Femte Oplag. 7 Kr. 75 Øre; indb. 11 Kr.

Med sin Debutbog, *Egholms Gud,* der udkom i 1915, fastslog Johannes Buchholtz straks sit Navn som en af de vittigste og originaleste Skribenter i Samtidens Literatur. Bogen blev modtaget med enstemmig Anerkendelse overalt i Pressen. Hans Brix skrev saaledes i „Nationaltidende": „En fremragende Debut har Gyldendal haft at byde paa, idet Hr. Johannes Buchholtz har udsendt en Bog, „Egholms Gud", der med ualmindelig Kraft og Sikkerhed fremstiller en halvgal Fantast og hans Omgivelser. Forfatteren har vist et sjældent Maadehold ved ikke at ledsage sin Menneskefremstilling med Forklaringer. Han afslører nogle forhutlede Menneskers Liv i hele dets pudsige og forfærdende Jammerlighed og lader Tingene tale for sig selv." En tysk Udgave er udkommet hos Gyldendalscher Verlag, Berlin og en engelsk Udgave hos Gyldendal, London.

CLARA VAN HAAGS MIRAKLER

Femte Oplag. 8 Kr. 25 Øre; indb. 11 Kr. 50 Øre.

Aaret efter „Egholms Gud" udkom *Clara van Haags Mirakler,* en munter og frodig Fortælling fra en lille dansk Købstad. Den blev modtaget med ikke mindre Begejstring af Pressen og den danske Læseverden. Ogsaa i denne Bog er Hovedpersonen Fotograf Egholm, men den, der sætter Handlingen i Bevægelse, er Clara van Haag, Egholms Ungdomskærlighed, som nu er gift med Byens Toldforvalter. En engelsk Udgave af Bogen er udsendt hos Gyldendal, London.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

UROLIGE HJERTE

Tredie Oplag. 8 Kr. 75 Øre; indb. 12 Kr.

Til „Egholms Gud" og „Clara van Haags Mirakler" slutter sig *Urolige Hjerte,* en Fortælling i Dagbogsform. Fortælleren er Egholms yngste Søn, Emanuel, der er Jernbaneassistent i en lille jysk Købstad. „Skønt den er skrevet i Dagbogsform, svulmer den af Liv, af Kræfter, af Tanker, af Oprør, af Vemod", skrev Redaktør Frejlif Olsen om Bogen ved dens Fremkomst, „mesterligt er Provinssagfører-Datteren Ida skildret, fortræffeligt nogle Typer fra Jernbanen, med faa Streger. „Urolige Hjerte" funkler af Ungdom, gnistrer af Temperament, hvert Bogstav i den lever, lever. Det er slet ingen Bog, det er et Hjerte — og det er uroligt, som kun et ungt Hjerte kan være."

KÆRLIGHED OG KOMEDIE

6 Kr. 50 Øre.

En Samling muntre Fortællinger. Indhold: Cowboyen og de danske Piger — Søren Riverts Narrestreger — Rhinsvin — Løgnen og de røde Roser — I Fabians Have — Natlogis — Dyrenes Gud — Kloge Mettes Kur — Engelen paa Tømmerpladsen — Mikkel Jensens store Rejse.

DE SMAA PILE

Fjerde Oplag. 8 Kr. 50 Øre;

Denne Bog, der fremkom i Romanrækken af 1923, skildrer en ung Herregaardsfrues Liv fra hun sidder som Enke paa en stor forgældet Gaard og til det Øjeblik, hvor hendes Godhed og retlinede Sind efter en aarelang Kamp har overvundet alle de Sorger og Vanskeligheder, Livet kaster paa hendes Vej. Som alle Buchholtz' Bøger er denne Bog skrevet med en Blanding af Humor og dyb Medfølelse for Menneskers Sorger. I Bogen er et Utal af Personer og Optrin, hvis stemningsfulde Kunst faar dem til længe efter at staa næsten oplevede i Læserens Erindring.

HVIS DE VIL
FØLGE MED I
GYLDENDALS
NYE LITERA-
TUR DA LÆS
„BOGNYT“

